

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΛΙΕΙΑΣ

Ελληνικός Αλιευτικός Στόλος Έκθεση Έτους 2018

Σύμφωνα με το Άρθρο 22 του ΚΑΝ (ΕΕ) 1380/2013
του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

ΜΑΙΟΣ 2019
ΑΘΗΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ**ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ****ΚΕΦΑΛΑΙΟ I****ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΤΟΛΟΥ και ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΣΚΑΦΩΝ****1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ**

- Σκάφη που αλιεύουν με στατικά εργαλεία
- Σκάφη που αλιεύουν με συρόμενα εργαλεία
- Σκάφη που αλιεύουν με κυκλικά δίχτυα
- Αλιεία με ετήσιες άδειες αλίευσης

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ**Εκτίμηση της κατάστασης των αποθεμάτων**

- Εκτίμηση βιομάζας με επιστημονικές έρευνες στη θάλασσα
- Πληροφορίες με βάση την Έκθεση Εφαρμογής της Υποχρέωσης Εκφόρτωσης

3. ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ**4. ΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΕΙΣΟΔΩΝ-ΕΞΟΔΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΠΕΔΩΝ ΑΝΑΦΟΡΑΣ****5. ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΟΛΟΥ****6. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΛΟΥ****ΚΕΦΑΛΑΙΟ II****ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΑΛΙΕΙΑΣ**

A: Αξιολόγηση του Αλιευτικού Τομέα

B: Έκθεση Κοινωνικών Μεταβλητών 2017

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III**ΔΕΙΚΤΕΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ**

**Υπολογισμός δεικτών «αιεφορικής συγκομιδής»
Αλιευτική Προσπάθεια**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο ελληνικός αλιευτικός στόλος χαρακτηρίζεται από έναν μεγάλο αριθμό αλιευτικών σκαφών (**14.123 σκάφη στις 31.12.2018**) με μικρή χωρητικότητα και ισχύ μηχανών (**66.748,11 GT**, και **395.170,51 KW**), που αλιεύουν παράκτια αποθέματα κατά μήκος της εκτεταμένης ακτογραμμής της ηπειρωτικής χώρας, καθώς και των πολυάριθμων ελληνικών νησιών.

Το μεγαλύτερο τμήμα του αλιευτικού στόλου (96,54%) αποτελείται από σκάφη που αλιεύουν με στατικά εργαλεία στην παράκτια ζώνη και η αλιεία είναι πολυειδική και πολυσυλλεκτική. Εκ των αλιευτικών σκαφών, μόνον το **1,69%** (239 σκάφη) φέρουν πρώτο αλιευτικό εργαλείο γρι-γρι (PS) και στοχεύουν πελαγικά είδη, κυρίως γαύρο και σαρδέλα, ενώ το **1,77%** (250 σκάφη) φέρουν πρώτο αλιευτικό εργαλείο τράτα βυθού με πόρτες (μηχανότρατα (ΟΤΒ)) και στοχεύουν βενθικά είδη, κυρίως κουτσομούρες, μπαρμπούνια, μπακαλιάρους και καρκινοειδή.

Όσον αφορά την κατάσταση των αλιευτικών αποθεμάτων, καθώς και την ποσοτικοποίηση των επιπτώσεων των αλιευτικών δραστηριοτήτων, έχουν συνυπολογιστεί στα παλαιότερα δεδομένα και τα δεδομένα που έχουν προκύψει από την υλοποίηση του Εθνικού Προγράμματος Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων των ετών 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, καθώς και από άλλα διαθέσιμα επιστημονικά στοιχεία. Στο σημείο αυτό υπενθυμίζουμε ότι μετά την χρονική διακοπή εφαρμογής του εθνικού προγράμματος συλλογής αλιευτικών δεδομένων κατά το διάστημα 2009-2011 η υλοποίηση του προγράμματος επαναλήφθηκε σταδιακά από το 2012.

Οι εκτιμήσεις που προέκυψαν για την αλιευτική δραστηριότητα, καθώς και η κατάσταση των βιολογικά αλιεύσιμων αποθεμάτων, παρουσιάζονται ανά τμήμα του στόλου στα επιμέρους κεφάλαια της έκθεσης.

Από το 2003 μέχρι σήμερα ο ελληνικός αλιευτικός στόλος έχει μειωθεί σημαντικά, στα πλαίσια της εφαρμογής των κανόνων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, κυρίως μέσω της εφαρμογής του μέτρου της οριστικής παύσης των αλιευτικών δραστηριοτήτων, με οικονομική ενίσχυση, από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα Αλιείας. Σύμφωνα με στοιχεία της Ενότητας 3, το μεγαλύτερο ποσοστό μείωσης παρατηρείται σε μικρότερα σκάφη (ολικού μήκους < 12μ.).

Επί πλέον, διαπιστώνεται πλήρης συμμόρφωση με το καθεστώς εισόδων-εξόδων και τήρηση των επιπέδων αναφοράς του ελληνικού αλιευτικού στόλου, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ενότητας 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Ο ελληνικός αλιευτικός στόλος, σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Αλιευτικού Μητρώου (εικόνα 29/5/2019) περιλάμβανε κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018 συνολικά **14.123** ενεργά αλιευτικά σκάφη με συνολική χωρητικότητα **66.748,11 GT** και ισχύ **395.170,51 KW**.

Ο ελληνικός αλιευτικός στόλος, στις 31.12.2018, παρουσιάζεται ανά κατηγορία μήκους στον ακόλουθο πίνακα, σύμφωνα με τον διαχωρισμό που έγινε αποδεκτός από τον Ο.Ο.Σ.Α.

ΟΛΙΚΟ ΜΗΚΟΣ (m)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΚΑΦΩΝ	ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (GT)
0,00-5,99	4.493	3.371,61
6,00-11,99	8.325	22.630,05
12,00-17,99	392	6.990,91
18,00-23,99	238	11.587,65
24,00-29,99	147	15.620,84
30,00-35,99	25	5.308,00
36,00-44,99	3	1.239,00
45,00-59,99	-	-
60,00-74,99	-	-
75 & άνω	-	-
Χωρίς μηχανή (εκ των άνω)	198	92,93

Ο ελληνικός αλιευτικός στόλος δραστηριοποιείται, σχεδόν στο σύνολο του, στη Μεσόγειο Θάλασσα, αποτελεί τον πολυπληθέστερο αλιευτικό στόλο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, από πλευράς αριθμού σκαφών και κατατάσσεται σε τρεις (3) μεγάλες κατηγορίες, ανάλογα με τα χρησιμοποιούμενα αλιευτικά εργαλεία:

A. Σκάφη με στατικά εργαλεία:

Είναι στην πλειοψηφία τους αλιευτικά σκάφη που δραστηριοποιούνται όλο το χρόνο, στην παράκτια ηπειρωτική ακτογραμμή της χώρας και στην νησιωτική ζώνη, χρησιμοποιώντας ποικίλα αλιευτικά εργαλεία, ανάλογα με την εποχή και το στοχευόμενο είδος. Υπάρχουν όμως και σκάφη σημαντικού μεγέθους, πλήρως εξοπλισμένα για την εκτέλεση πολυήμερων αλιευτικών ταξιδιών εκτός από τις θαλάσσιες περιοχές της χώρας (Αιγαίο, Ιόνιο και Κρητικό πέλαγος) και στο μεγαλύτερο μέρος των διεθνών υδάτων της Αν. Μεσογείου και χρησιμοποιούν στατικά αλιευτικά εργαλεία.

B. Σκάφη με συρόμενα εργαλεία:

Σκάφη με εργαλείο τράτα βυθού (μηχανότραπεζα), τα οποία δραστηριοποιούνται, στα ελληνικά και διεθνή ύδατα του Αιγαίου, Ιονίου και Κρητικού πελάγους, και κυρίως στις περιοχές FAO/GFCM GSA 20, GSA 22, και GSA 23, καθώς και σε ύδατα τρίτων χωρών, στα πλαίσια διμερών αλιευτικών συμφωνιών σύμπραξης μεταξύ ΕΕ και τρίτων χωρών καθώς και ιδιωτικών συμφωνιών.

Γ. Σκάφη με κυκλικά δίχτυα

Σκάφη με αλιευτικό εργαλείο γρι-γρι, τα οποία δραστηριοποιούνται στα ελληνικά και διεθνή ύδατα του Αιγαίου και του Ιονίου πελάγους, στοχεύοντας σε διαφορετικά πελαγικά είδη.

ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ

A. ΣΚΑΦΗ ΜΕ ΣΤΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Τα σκάφη της κατηγορίας αυτής δραστηριοποιούνται κατά το πλείστο στην παράκτια ζώνη και αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο ποσοστό του ελληνικού αλιευτικού στόλου (**96,54%**) από άποψη αριθμού σκαφών (**13.634** αλιευτικά σκάφη).

Ανάλογα με το ολικό μήκος διακρίνονται σε:

- Σκάφη μικρής κλίμακας, στα οποία ανήκουν **13.318** αλιευτικά σκάφη ολικού μήκους κάτω των 12 μέτρων, συνολικής χωρητικότητας **26.001,71 GT** και συνολικής ισχύος **245.697,28 KW**.
- Σκάφη ολικού μήκους ίσου ή μεγαλύτερου των 12 μέτρων, στα οποία ανήκουν **307** αλιευτικά σκάφη συνολικής χωρητικότητας **5.284,21 GT** και συνολικής ισχύος **29.214,68 KW**.

Η παράκτια αλιεία ασκείται από σκάφη μικρής αλιευτικής ικανότητας, τα οποία αλιεύουν αποθέματα της παράκτιας ζώνης με μεθόδους και εργαλεία (δίχτυα, παραγάδια, ιχθυοπαγίδες δράγες κ.ά.) μεγαλύτερης επιλεκτικότητας και χαμηλότερης αποδοτικότητας. Η άσκηση της παράκτιας αλιείας, ως απασχόληση, είναι σημαντική για τις παράκτιες περιοχές, διότι συμβάλλει στη διατήρηση του κοινωνικοοικονομικού ιστού των παράκτιων και νησιωτικών κοινοτήτων.

Η αλιευτική δραστηριότητα ασκείται από επαγγελματίες αλιείς, με την προϋπόθεση έκδοσης επαγγελματικής αλιευτικής άδειας στα σκάφη ιδιοκτησίας τους.

Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται και **242** αλιευτικά σκάφη τα οποία στην άδειά τους διαθέτουν επιπλέον το αλιευτικό εργαλείο «γρίπος που σύρεται από αγκυροβολημένο σκάφος» ή «τράτα» ή «**βιντζότρατα**» (**SB**). Το αλιευτικό εργαλείο βιντζότρατα λειτουργεί κατ' εφαρμογή σχεδίου διαχείρισης που θεσπίστηκε με την αριθ. 6719/146097/29-12-2016 ΥΑ (Φ.Ε.Κ. Β' 4348), σε εφαρμογή του άρθρου 19 του Κανονισμού (ΕΚ) 1967/2006 για ορισμένα τεχνικά μέτρα στη Μεσόγειο Θάλασσα. Η λειτουργία του είναι κατά παρέκκλιση των προβλεπόμενων στο άρθρο 13 του ως άνω κανονισμού. Η παρέκκλιση για την λειτουργία του εργαλείου ισχύει από 3/6/2017 και για 3 έτη, σύμφωνα με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2017/929 της Επιτροπής της 31ης Μαΐου 2017 για τη θέσπιση παρέκκλισης από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1967/2006 του Συμβουλίου όσον αφορά την ελάχιστη απόσταση από την ακτή και το ελάχιστο βάθος θάλασσας που οφείλουν να τηρούν οι συρόμενοι από σκάφος γρίποι που αλιεύουν στα χωρικά ύδατα της Ελλάδας.

Εκ των **242** σκαφών που αναφέρονται παραπάνω, σύμφωνη γνώμη εκδόθηκε για **167** σκάφη, τα οποία δραστηριοποιήθηκαν από 1/1/2018 έως 31/03/2018 και από 1/10/2018 έως 31/12/2018

Β. ΣΚΑΦΗ ΠΟΥ ΑΛΙΕΥΟΥΝ ΜΕ ΣΥΡΟΜΕΝΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

- Σκάφη με εργαλείο δίχτυ τράτας βυθού (μηχανότρατα)

Κατά την διάρκεια του έτους 2018 δραστηριοποιήθηκαν σκάφη με **κύριο** αλιευτικό εργαλείο το «δίχτυ τράτας βυθού (μηχανότρατα)» τα οποία στις 31.12.2018 ήταν αριθμητικά **250**, συνολικής χωρητικότητας **24.850,20 GT** και ισχύος μηχανής **74.603,83 KW**.

Αν και αριθμητικά τα σκάφη αυτά αντιστοιχούν σε μικρό ποσοστό του ελληνικού αλιευτικού στόλου (**μόλις το 1,77**), εντούτοις αποδίδουν παραγωγή που αντιστοιχεί περίπου στο **25%** της συνολικής ετήσιας αλιευτικής παραγωγής.

Πρόκειται για διαδεδομένο τρόπο αλιείας και στις τρεις (3) περιοχές GSA (Ιόνιο (GSA 20), Αιγαίο (GSA 22), και Κρητικό πέλαγος (GSA 23)), με τον οποίο γίνεται εκμετάλλευση αλιευτικών πεδίων, που καλύπτουν κυρίως την ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα και το πρώτο τμήμα της κατωφύρειας (βάθη έως 300 μέτρα περίπου) στα χωρικά και στα διεθνή ύδατα της Μεσογείου.

Είδη που συναντώνται κυρίως ή αποκλειστικά στην υφαλοκρηπίδα, βάθη 150-200 μέτρα, όπως κουτσομούρα (*Mullus barbatus*), μπαρμπούνι (*Mullus surmuletus*), μπακαλιάρος (*Merluccius merluccius*), διάφορα κεφαλόποδα (*Octopus vulgaris*, *Eledona moschata*, *Loligo vulgaris*), καρκινοειδή (*Peneus kerathurus*, *Nephrops norvegicus*), σπαροειδή (*Diplodus annularis*) κ.λπ. απαρτίζουν ένα σημαντικό ποσοστό του αλιεύματος, που ανέρχεται στο 15-20%.

Το 1/3 περίπου από τα αλιευτικά σκάφη της κατηγορίας αυτής (**84 αλιευτικά σκάφη**), διαθέτουν ως δεύτερο αλιευτικό εργαλείο γρι-γρι (PS), με το οποίο όμως δεν αλιεύουν (πλην ελάχιστων εξαιρέσεων).

Οι κανόνες διαχείρισης στηρίζονται στους κανονισμούς της Ε.Ε. για την Κοινή Αλιευτική Πολιτική (Κ.Α.Λ.Π.), ενώ σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία προβλέπονται επί πλέον μέτρα, που αφορούν χρονικές και τοπικές απαγορεύσεις, με στόχο τη βιώσιμη εκμετάλλευση και προστασία των ιχθυοαποθεμάτων.

Ήδη από τις αρχές του 2014 έχει τεθεί σε εφαρμογή σχέδιο διαχείρισης για αλιεία με το εργαλείο «δίχτυ τράτας βυθού (μηχανότρατα)» στο σύνολο της επικράτειας, το οποίο είχε εγκριθεί από την Ε.Ε. Σύμφωνα με το αναφερόμενο διαχειριστικό σχέδιο προβλέπονται τα κατωτέρω:

- Οι κανόνες άσκησης της αλιείας με το αλιευτικό εργαλείο,
- πρόσθετη χρονική απαγόρευση,
- η ετήσια επιστημονική παρακολούθηση της κατάστασης των ειδών-στόχων, σε σχέση με δείκτες αναφοράς, ώστε αυτά να βρίσκονται πάντοτε εντός ασφαλών βιολογικών ορίων, με βάση πρόγραμμα παρακολούθησης,
- η χορήγηση άδειας αλίευσης (ετήσια) με το εργαλείο «δίχτυ τράτας βυθού», η οποία συμπληρώνει την αλιευτική άδεια του σκάφους.

Κατά την διάρκεια του έτους **2018 χορηγήθηκαν συνολικά 245 άδειες αλίευσης** με το εργαλείο «δίχτυ τράτας βυθού, μηχανότρατα», ετήσιας διάρκειας.

Έχει τεθεί σε εφαρμογή από 1-1-2017, σχέδιο διαχείρισης στο πλαίσιο υποχρέωσης για τη μείωση απορρίψεων βενθικών ειδών για τα οποία εφαρμόζεται ελάχιστο μέγεθος (π.χ. είδη της Μεσογείου μπακαλιάρος, κουτσομούρα και γάμπαρη), σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/86/20-10-2016 (Ε.Ε. L 14/4/18-01-2017).

- Σκάφη που δραστηριοποιούνται σε ύδατα τρίτων χωρών και διεθνή ύδατα Μεσογείου

Η κατηγορία αυτή αποτελεί το μικρότερο ποσοστό του ελληνικού στόλου. Σύμφωνα με στοιχεία του Εθνικού Αλιευτικού Μητρώου στις 31.12.2018 περιλαμβάνονταν **πέντε (5) αλιευτικά σκάφη** ολικού μήκους μεγαλύτερου των 20 μέτρων, συνολικής χωρητικότητας **1.494,00 GT** και ισχύος μηχανής **3.274,23 KW**, που φέρουν το αλιευτικό εργαλείο «δίχτυ τράτας βυθού (μηχανότρατα)». Από τα πέντε (5) σκάφη **μόνο ένα (1) άσκησε αλιευτική δραστηριότητα**.

Τα σκάφη διαθέτουν αλιευτική άδεια, που συμπληρώνεται κατά περίπτωση με άδεια αλίευσης σε ύδατα τρίτων χωρών, χρονικής διάρκειας 3 μηνών συνήθως, στο πλαίσιο εφαρμογής αλιευτικών συμφωνιών σύμπραξης που συνάπτει η Ε.Ε. με Τρίτες Χώρες, ή στο πλαίσιο ιδιωτικής συμφωνίας με τις αρχές τρίτης χώρας. Ο στόλος αυτής της κατηγορίας συρρικνώθηκε σημαντικά τα τελευταία χρόνια, με τάσεις περαιτέρω συρρίκνωσης, καθώς οι δυνατότητες για την άσκηση αλιευτικής δραστηριότητας αυτών των σκαφών έχουν περιοριστεί σημαντικά.

Στο πλαίσιο των ισχυουσών αλιευτικών συμφωνιών σύμπραξης, κατά το έτος 2018 η Ελλάδα αντάλλαξε αλιευτικές δυνατότητες για αλιεία οστρακόδερμων με τράτα βυθού στις αλιευτικές ζώνες της Μαυριτανίας. Κατά το 2018 υπήρχε δραστηριότητα από ένα (1) αλιευτικό σκάφος.

Στα διεθνή ύδατα της Μεσογείου δραστηριοποιούνται κυρίως αλιευτικά σκάφη με τα εργαλεία **δίχτυ τράτας βυθού (μηχανότρατα)**, **γρι - γρι**, και **παρασυρόμενα παραγάδια**. Η άδεια αλίευσης χορηγείται με την προϋπόθεση τήρησης της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας, καθώς και των διεθνών μέτρων διατήρησης και διαχείρισης ιχθυοαποθεμάτων.

Ειδικότερα για την αλιεία με το εργαλείο δίχτυ τράτας βυθού, η χρήση της άδειας αλίευσης στα διεθνή ύδατα απαγορεύεται στις γεωγραφικές υπο-περιοχές (FAO / GFCM / GSAs) 20, 22 και 23 ως εξής:

- Από 24 Μαΐου έως 15 Ιουλίου κάθε έτους σε όλες τις υπο-περιοχές και
- Από 16 Ιουλίου μέχρι την 1η Οκτωβρίου εν μέρει της υπο-περιοχής 22.

Για το έτος **2018** χορηγήθηκαν, **συνολικά για όλες τις κατηγορίες εργαλείων, 356 άδειες αλίευσης** σε διεθνή ύδατα της Μεσογείου, ετήσιας διάρκειας.

Γ. ΣΚΑΦΗ ΠΟΥ ΑΛΙΕΥΟΥΝ ΜΕ ΚΥΚΛΙΚΑ ΔΙΧΤΥΑ

- Σκάφη με αλιευτικό εργαλείο γρι-γρι

Η κατηγορία αυτή αποτελείται από **239** αλιευτικά σκάφη με **κύριο** αλιευτικό εργαλείο γρι-γρι, συνολικής χωρητικότητας **10.402,73 GT** και ισχύος μηχανής **44.498,96 KW**. Τα σκάφη που φέρουν κύριο αλιευτικό εργαλείο γρι-γρι, στοχεύουν κυρίως μικρά πελαγικά είδη, δραστηριοποιούνται μόνο με καλές καιρικές συνθήκες και δεν εκτελούν αλιευτικά ταξίδια μεγάλης χρονικής διάρκειας, τα οποία σπάνια υπερβαίνουν τις 48 ώρες, λόγω της ευπάθειας των κύριων ειδών στόχων.

Οι κανόνες διαχείρισης στηρίζονται στους κανονισμούς της ΕΕ για την Κοινή Αλιευτική Πολιτική (Κ.Α.Π), ενώ σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία προβλέπονται επί πλέον μέτρα, που αφορούν χρονικές και τοπικές απαγορεύσεις, με στόχο τη βιώσιμη εκμετάλλευση και προστασία των ιχθυο-αποθεμάτων.

Ήδη από τον Φεβρουάριο του 2012 έχει τεθεί σε εφαρμογή σχέδιο διαχείρισης αλιείας μικρών πελαγικών ειδών γαύρου (*Engraulis encrasicolus*) και σαρδέλας (*Sardina pilchardus*) που διενεργείται με το αλιευτικό εργαλείο γρι-γρι.

Σύμφωνα με το αναφερόμενο σχέδιο διαχείρισης προβλέπονται τα κατωτέρω:

- Οι κανόνες άσκησης της αλιείας με το αλιευτικό εργαλείο,
- σχέδιο επιστημονικής παρακολούθησης της κατάστασης των ειδών-στόχων, σε σχέση με δείκτες αναφοράς, ώστε να διαπιστώνεται η κατάσταση των αποθεμάτων-στόχων,
- η χορήγηση «άδειας αλίευσης μικρών πελαγικών ειδών (γαύρου - σαρδέλας)», η οποία συμπληρώνει την αλιευτική άδεια του σκάφους.

Για το έτος **2018** χορηγήθηκαν συνολικά **282** άδειες αλίευσης μικρών πελαγικών ειδών (γαύρου - σαρδέλας), ετήσιας διάρκειας (στον αριθμό αυτό συμπεριλαμβάνονται και σκάφη που διαθέτουν μεν εργαλείο γρι - γρι, χωρίς αυτό να είναι τα κύριο εργαλείο τους).

Σημειώνεται ότι βρίσκεται σε εφαρμογή σχέδιο διαχείρισης στο πλαίσιο υποχρέωσης μείωσης των απορρίψεων για την αλιεία μικρών πελαγικών (γαύρου και σαρδέλας), σύμφωνα με τον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2018/161 της Επιτροπής της 23^{ης} Οκτωβρίου 2017, για την θέσπιση εξαίρεσης de minimis από την υποχρέωση εκφόρτωσης για ορισμένους τύπους αλιείας μικρών πελαγικών ειδών στην Μεσόγειο θάλασσα (ΕΕ L30 / 2-2-2018).

Δ. ΑΛΙΕΙΑ ΜΕ ΕΤΗΣΙΕΣ ΑΔΕΙΕΣ ΑΛΙΕΥΣΗΣ

Δ1. ΑΛΙΕΙΑ ΚΟΡΑΛΛΙΩΝ

Εφαρμόζεται θεσμικό πλαίσιο που παρέχει δυνατότητα χορήγησης άδειας αλίευσης διάρκειας εννέα (9) μηνών σε συγκεκριμένη ζώνη αλιείας, ενώ οι ζώνες εναλλάσσονται ανά πενταετία.

Το 2018 δεν υποβλήθηκε κανένα αίτημα και δεν χορηγήθηκε καμία άδεια αλίευσης για συλλογή κόκκινου κοραλλιού.

Δ2. ΑΛΙΕΙΑ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΕΛΑΓΙΚΩΝ ΕΙΔΩΝ ΙΧΘΥΩΝ

Για την αλιεία των μεγάλων πελαγικών ειδών ιχθύων: ερυθρός τόννος (*Thunnus thynnus*), ξιφίας (*Xiphias gladius*) και μακρύπτερος τόννος (*Thunnus alalunga*), τα οποία υπάγονται σε ειδικό καθεστώς διαχείρισης, η αλιεία διενεργείται από σκάφη τα οποία πέραν της αλιευτικής άδειας έχουν εφοδιαστεί και με άδεια αλίευσης των αναφερομένων ειδών, στην οποία προβλέπονται και τα επιτρεπόμενα αλιευτικά εργαλεία.

Το έτος **2018** χορηγήθηκαν συνολικά **325** άδειες για την αλιεία **ξιφία** (*Xiphias gladius*) και μακρύπτερου τόννου (*Thunnus alalunga*) με τα εργαλεία LLD, LHM, PS, εκ των οποίων **28** άδειες αφορούν την αλιεία μακρύπτερου τόννου μόνο με το εργαλείο γριγρί (PS).

Για την προστασία του **ξιφία** (*Xiphias gladius*) έχουν ληφθεί και πρόσθετα εθνικά μέτρα αλιείας. Ειδικότερα με την υπ' αριθμ. 3265/60504/2018 (Β' 5674) Υπουργική Απόφαση θεσπίστηκε η απαγόρευση αλιείας ξιφία με παρασυρόμενα παραγάδια για τον μήνα Δεκέμβριο 2018.

Για την αλιεία του **ερυθρού τόννου** (*Thunnus thynnus*) το **2018**, η αρχική ποσόστωση της χώρας ήταν **257,70 tn**. Εκδόθηκαν πενήντα δύο (**52**) άδειες αλίευσης, με χρήση αγκιστρωτών εργαλείων (hooks and lines).

Κατά την περίοδο από **01-2-2018** έως και **10-5-2018** αλιεύθηκε η διαθέσιμη ποσόστωση της χώρας σε ποσοστό σχεδόν **93,3%**, δηλαδή αλιεία **240,40 tn τόννου** (ζων βάρους εκφόρτωσης). Κατόπιν συμφωνήθηκε η ανταλλαγή **14,00 tn** τόννου με την Κροατία, και η συνολική διαθέσιμη ποσόστωση της χώρας διαμορφώθηκε στους **271,70 tn**.

Οι καταχωρήσεις του είδους (BFT) πραγματοποιούνται σε δύο (2) διαφορετικές εφαρμογές, στο ηλεκτρονικό ημερολόγιο (ERS) και στην ηλεκτρονική εφαρμογή του e-BCD, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται διαφοροποιήσεις στις καταγραφές.

Η υπηρεσία καταγράφει σε πίνακα όλες τις τιμές, και σε ειδική στήλη αποτυπώνεται η τελική τιμή βάρους ανά αλιεύμα, με την παραδοχή να λαμβάνεται η μεγαλύτερη τιμή βάρους ανά ψάρι (Q2), και με βάση αυτή η συνολική παραγωγή ανέρχεται στα **267,082 tn**. Η τελική αυτή ποσότητα, έχει σταλεί στη DGMARE μέσω ACDR και θα αποσταλεί και στην ΕΛΣΤΑΤ.

Τέλος, από την υπηρεσία γίνεται διασταύρωση του συνολικού ζώντος βάρους εκφόρτωσης με τα δεδομένα των εκθέσεων επιθεώρησης από τις Λιμενικές Αρχές κατά την εκφόρτωση, τις Δηλώσεις Πώλησης των πρώτων αγοραστών, και τα δεδομένα από τα BCD, ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν έχει γίνει υπέρβαση της αναλογούσας ποσόστωσης.

Δ3. ΑΛΙΕΙΑ ΟΛΟΘΟΥΡΙΩΝ

Με το π.δ. 48/2018 θεσπίζονται ρυθμιστικά μέτρα για την αλιεία ειδών ολοθούριων του γένους “*Holothuria spp*”, μόνο από επαγγελματίες αλιείς, για τη χρήση τους ως δόλωμα στην επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία, καθώς και για ανθρώπινη κατανάλωση. Το εν λόγω π.δ. τέθηκε σε εφαρμογή από 22-5-2018. Με το άρθρο 78 (παρ. 4) του ν.4582/2018, οποίος τέθηκε σε εφαρμογή από 11-12-2018, τροποποιήθηκε το ανωτέρω π.δ.

Στο π.δ. προβλέπονται μέτρα για την ορθολογική διαχείριση των αποθεμάτων ειδών ολοθούριων του γένους “*Holothuria spp*”, όροι και προϋποθέσεις άσκησης της αλιείας, επιτρεπόμενες περίοδοι και περιοχές αλιείας, ελάχιστο βάρος, μέγιστος αριθμός αλιευόμενων ατόμων, υποχρέωση καταγραφής, μέτρα διατήρησης και κυρώσεις.

Για την αλιευτική περίοδο από 1η Νοεμβρίου 2018 έως 30 Απριλίου 2019 εκδόθηκαν **ενενήντα οκτώ (98) άδειες αλίευσης** ολοθούριων του γένους *Holothuria spp*, στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ

Εκτίμηση της κατάστασης των αποθεμάτων

Σχετικά με την ανάλυση της ισορροπίας μεταξύ της αλιευτικής ικανότητας και των αλιευτικών δυνατοτήτων, θα πρέπει να επισημανθεί η ιδιαίτερη δυσκολία εκτίμησης των παραπάνω, λόγω των διακοπτόμενων χρονοσειρών και κατά συνέπεια των ελλείψεων σχετικών δεδομένων.

Σε αυτή τη βάση, με συγκριτική ανάλυση των **διαθέσιμων δεδομένων** των τελευταίων ετών και των δεδομένων που έχουν προκύψει από την υλοποίηση του Εθνικού Προγράμματος Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων, καταλήγουμε στα συμπεράσματα που παρουσιάζονται παρακάτω για τα κύρια τμήματα του στόλου, συνεκτιμώντας βιολογικούς και κοινωνικο-οικονομικούς παράγοντες, οι οποίοι πρόκειται να επικαιροποιηθούν - κατά το δυνατόν - με τα διαθέσιμα νεότερα στοιχεία του ΕΠΣΑΔ 2018.

Επιπλέον, στην επόμενη ενότητα παρατίθενται και τα στοιχεία της Έκθεσης για την εφαρμογή κατά το έτος 2018 της Υποχρέωσης Εκφόρτωσης σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2015/812.

Μικρά Πελαγικά

Εκτίμηση της βιομάζας του αποθέματος γαύρου και σαρδέλας στο Αιγαίο και Ιόνιο (Επιστημονικές έρευνες στη θάλασσα - MEDIAS)

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος, πραγματοποιήθηκε ένα ερευνητικό ταξίδι τον **Νοέμβριο του 2018 στο Ιόνιο (GSA 20)**. Τα δεδομένα τα οποία συλλέχτηκαν χρησιμοποιήθηκαν για:

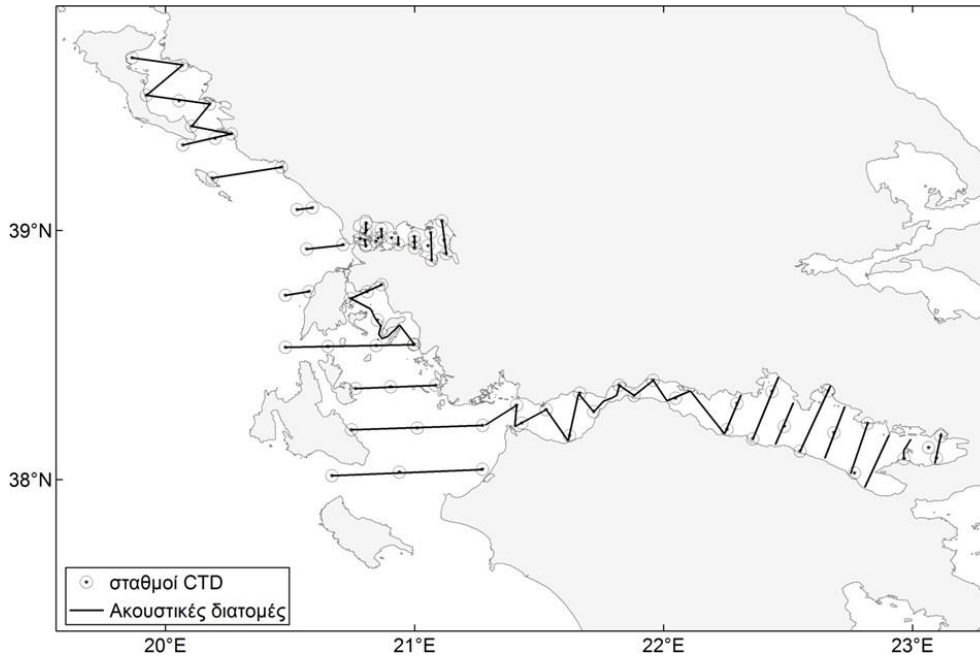
- Την εκτίμηση της αφθονίας και της βιομάζας των αποθεμάτων του γαύρου και της σαρδέλας με ανεξάρτητη της αλιείας μεθοδολογία: την ακουστική μέθοδο.
- Το ταξίδι επικεντρώθηκε στην εκτίμηση της βιομάζας των ιχθυοαποθεμάτων του γαύρου και της σαρδέλας και την οριοθέτηση της κατανομής τους στο Ιόνιο.

Υδρογραφική Δειγματοληψία.

Πραγματοποιήθηκε δειγματοληψία σε ένα δίκτυο 80 σταθμών στο Ιόνιο (Εικόνα Α.3.1β.1). Σε κάθε σταθμό έγιναν μετρήσεις θερμοκρασίας και αλατότητας ανά 1m βάθος από την επιφάνεια μέχρι το βυθό με ένα σύστημα Θερμοκρασίας-Αγωγιμότητας – Βάθους (CTD) SBE-19 plus της SeabirdElectronics.

Εκτίμηση της αφθονίας των αποθεμάτων γαύρου και σαρδέλας με ακουστική δειγματοληψία.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα εκτιμήθηκε το μέγεθος και η γεωγραφική κατανομή του αποθέματος του γαύρου *Engraulis encrasicolus* και της σαρδέλας *Sardina pilchardus* στο Ιόνιο με την ακουστική μέθοδο. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε είναι σύμφωνη και σε εναρμονισμό με το πρωτόκολλο του MEDIAS εξασφαλίζοντας έτσι τη συμβατότητα και τη δυνατότητα συγκρίσιμων αποτελεσμάτων με τις υπόλοιπες περιοχές της Μεσογείου που διεξάγονται ακουστικές έρευνες.

Εικόνα Α3.1β.1. Απεικόνιση των προκαθορισμένων ακουστικών διατομών στο Ιόνιο τον Νοέμβριο 2018.

Τα ακουστικά δεδομένα συλλέχθηκαν κατά μήκος 44 προκαθορισμένων διατομών στο Ιόνιο τον Νοέμβριο του 2018 (Εικόνα Α3.1β.1) με ένα ηχοβολιστικό σχιστής δέσμης στα 38kHz. Το ηχοβολιστικό που χρησιμοποιήθηκε ήταν το Simrad ES38-7.

Το μέγεθος της Στοιχειώδους Δειγματοληπτικής Μονάδας (ESDU) ήταν ένα ναυτικό μίλι. Ο καταμερισμός του ανακλώμενου ήχου σε είδη ψαριών έγινε από το χαρακτηριστικό ηχοανακλαστικό δυναμικό του κάθε είδους σε συνδυασμό με την εικόνα του ηχογράμματος. Η ερευνητική αποστολή κάλυψε 9785 Km² στο Ιόνιο.

Η εκτίμηση της αφθονίας του γαύρου και της σαρδέλας με την ακουστική μέθοδο απαιτεί γνώση της σχέσης μήκους-βάρους καθώς και της κατά μήκος σύνθεσης των ειδών σε κάθε περιοχή. Πραγματοποιήθηκαν 8 πελαγικές τράτες κατά μήκος των διατομών και στις θέσεις όπου εντοπίστηκαν μεγάλες συγκεντρώσεις ψαριών.

Η μέση συχνότητα κάθε μήκους εκτιμήθηκε σε 4 υποπεριοχές στο Ιόνιο (στην περιοχή του Πατραϊκού κόλπου, στο νότιο τμήμα του Ιονίου, στο βόρειο τμήμα του Ιονίου και στον Αμβρακικό κόλπο).

Οι μέσες συχνότητες κάθε κλάσης μήκους εκτιμήθηκαν με την ακόλουθη σχέση:

$$f_j = \frac{\sum_{k=1}^M \left(\frac{n_{jk}}{t_k} \right)}{\sum_{k=1}^M \left(\frac{N_k}{t_k} \right)}$$

όπου f_j είναι η μέση συχνότητα του γαύρου της κλάσης μήκους j ; n_{jk} είναι ο αριθμός των ατόμων του γαύρου/σαρδέλας μήκους κλάσης j στον σταθμό αλιείας k ; N_k είναι ο συνολικός αριθμός των ατόμων του γαύρου/σαρδέλας στο σταθμό αλιείας k ; t_k είναι ο χρόνος αλιείας στον σταθμό k και M ο αριθμός των σταθμών αλιείας στην περιοχή (MacLennan and Simmonds 1992).

Επίσης για κάθε υποπεριοχή υπολογίστηκε η σχέση: $\dot{W} = a\dot{L}^b$

όπου W είναι το ολικό βάρος; L είναι το ολικό μήκος και a και b είναι σταθερές που εκτιμήθηκαν με ανάλυση παλινδρόμησης.

Στη συνέχεια, η πυκνότητα των στόχων (F) από την ολοκλήρωση του ήχου εκτιμήθηκε με βάση την εξίσωση $F = (K/\langle\sigma\rangle)E$, όπου K είναι ο παράγοντας βαθμονόμησης, $\langle\sigma\rangle$ είναι η μέση ακουστική διατομή και E είναι η ολοκλήρωση μετά τον προσδιορισμό του ήχου που αντιστοιχεί στο γαύρο και τη σαρδέλα αντίστοιχα (Mac Lennan and Simmonds 1992).

Το $\langle\sigma\rangle$ υπολογίστηκε για το μέσο μήκος ψαριού για κάθε υποπεριοχή με βάση την εξίσωση

$$\langle\sigma\rangle = 4\pi \sum_i f_i 10^{TS/10}$$

όπου f_i είναι η αντίστοιχη συχνότητα μήκους όπως προκύπτει από τα δείγματα που αλιεύθηκαν (Mac Lennan and Simmonds 1992).

Η αφθονία Q εκτιμήθηκε ξεχωριστά για κάθε υποπεριοχή. Η αφθονία Q σε κάθε στατιστική περιοχή δειγματοληψίας υπολογίστηκε από την μέση πυκνότητα σε κάθε υποπεριοχή με βάση την εξίσωση:

$$Q = A_k \sum_i F_i / N_k$$

όπου F_i είναι το i δείγμα; A_k είναι η έκταση της περιοχής δειγματοληψίας και N_k οι διατομές στην A_k . Η διασπορά V εκτιμήθηκε από τη σχέση

$$V = \sum_i (AF_i - Q)^2 / [N_i(N_i - 1)]$$

Τα δεδομένα λογαριθμήθηκαν, οι μέσες τιμές και οι διασπορές του F εκτιμήθηκαν με βάση τις ακόλουθες εξισώσεις:

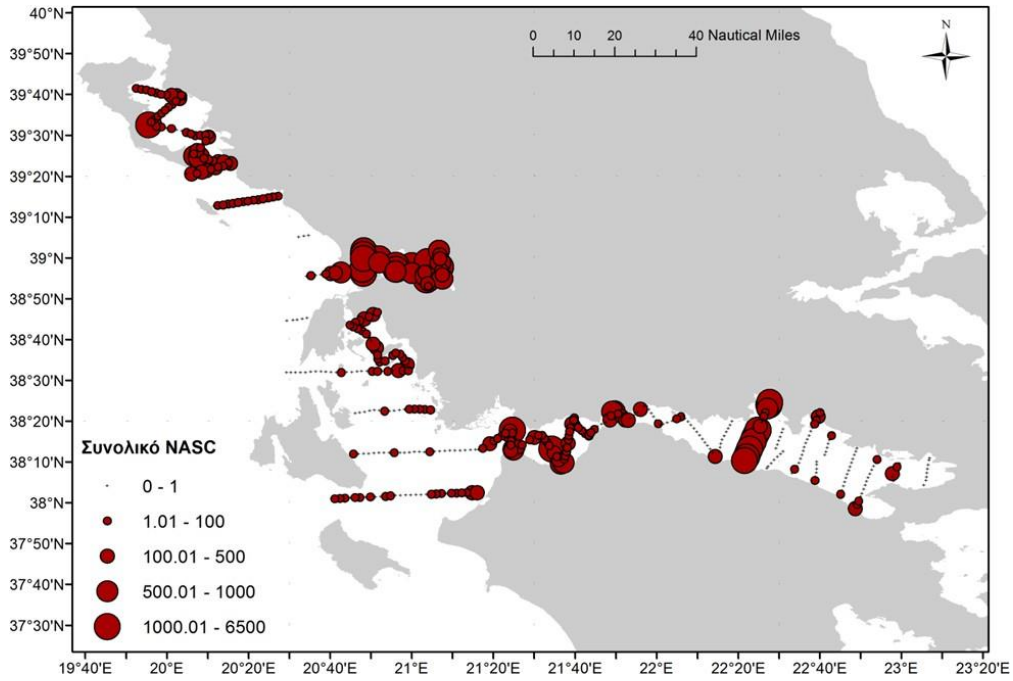
$$\bar{F} = \exp(m) G_N[0.5 S / (n-1)]; \quad V = F^2 \cdot \exp(2m) G_N[S(n-2) / (n-1)^2];$$

όπου $m =$ μέση ($\ln F$); $S =$ διασπορά ($\ln F$) και $n =$ οι ανεξάρτητες παρατηρήσεις του F

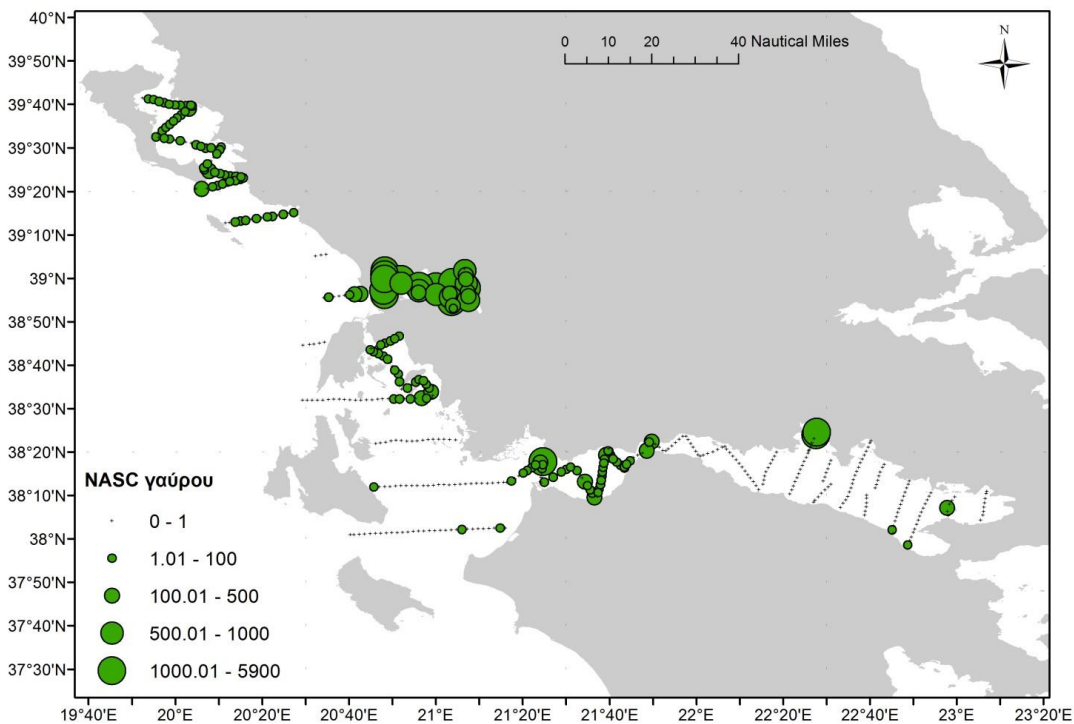
Η συνολική αφθονία Q_t και η διασπορά προέκυψαν με την άθροιση των αποτελεσμάτων της κάθε περιοχής $Q_t = Q_1 + Q_2 + \dots$, και $V_t = V_1 + V_2 + \dots$. Το τυπικό σφάλμα του Q_t είναι η τετραγωνική ρίζα του V (Mac Lennan and Simmonds 1992).

Αρχικά Αποτελέσματα

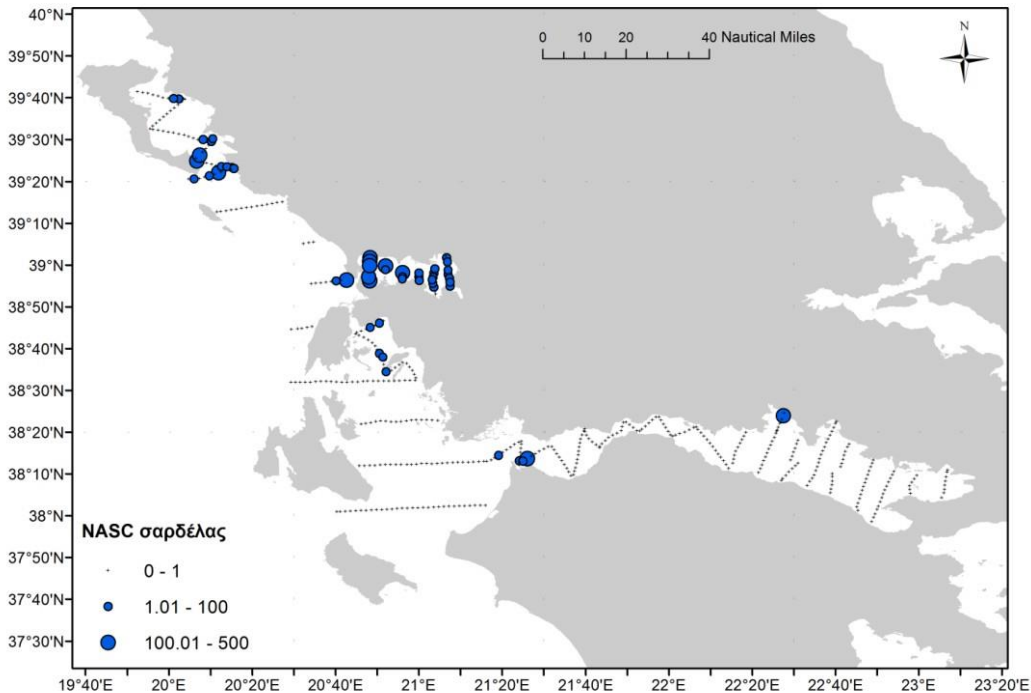
Στις Εικόνες A3.1β.2. έως A3.1β.4. παρουσιάζεται η κατανομή του συνολικού NASC (m^2/nm^2) ψαριών καθώς και NASC (m^2/nm^2) γαύρου και σαρδέλας ανά EDSU στο Ιόνιο το Νοέμβριο 2018.

Εικόνα Α3.1β.2. Η κατανομή του συνολικού NASC (m^2/nm^2) ψαριών ανά EDSU στο Ιόνιο το Νοέμβριο 2018.

Εικόνα Α3.1β.3. Η κατανομή του NASC (m^2/nm^2) του γαύρου ανά EDSU στο Ιόνιο το Νοέμβριο 2018.

Εικόνα Α3.1β.4. Η κατανομή του NASC (m^2/nm^2) της σαρδέλας ανά EDSU στο Ιόνιο το Νοέμβριο 2018.

Βενθοπελαγικά

Λαμβάνοντας υπόψη τις εκτιμήσεις για την επισφαλή κατάσταση στην οποία βρίσκεται το απόθεμα του μπακαλιάρου, όπου σύμφωνα με προκαταρκτικές εκτιμήσεις εμπειρογνομόνων του Εθνικού Προγράμματος Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων παλαιότερων ετών για τους βιολογικούς δείκτες βενθοπελαγικών ειδών που αφορούν την περιοχή του Αιγαίου (GSA 22), ο λόγος F/F_{msy} είναι μεγαλύτερος του 1 (μέγιστος επιτρεπόμενος λόγος εκμετάλλευσης).

Τιμές του δείκτη άνω του 1 υποδεικνύουν ότι ένα τμήμα στόλου εξαρτάται, κατά μέσο όρο για το εισόδημά του, από αλιευτικές δυνατότητες οι οποίες έχουν οριστεί διαρθρωτικά πάνω από τα επίπεδα που αντιστοιχούν σε επίπεδα εκμετάλλευσης στα οποία επιτυγχάνεται MBA. Αυτό μπορεί να αποτελεί ένδειξη ανισορροπίας, εάν εμφανίζεται επί τρία διαδοχικά έτη.

Σε εφαρμογή της βασικής αρχής της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής για προληπτική προσέγγιση και των στόχων, που είναι η διατήρηση των έμβιων υδρόβιων πόρων, η προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και η προώθηση της βιώσιμης εκμετάλλευσής τους, κρίνεται σκόπιμη η λήψη κατάλληλων διαχειριστικών μέτρων, κατόπιν επαρκούς επιστημονικής τεκμηρίωσης.

Η μείωση της αλιευτικής ικανότητας με τη οριστική παύση σκαφών που χρησιμοποιούν τα εργαλεία δίχτυα-παραγάδια και τράτα βυθού με πόρτες, τα οποία στοχεύουν μεταξύ άλλων το συγκεκριμένο είδος, θα μπορούσε να συμβάλει θετικά στην επίτευξη του στόχου.

Κατά το έτος 2017 ενεργοποιήθηκε η πρόβλεψη του ΕΠΑΛΘ 2014 - 2020 για την οριστική παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων, με την προκήρυξη του σχετικού Μέτρου, σύμφωνα και με τα όσα προβλέπει το Σχέδιο Δράσης που υποβλήθηκε με την Έκθεση Στόλου έτους 2016, και την ένταξη σημαντικού αριθμού σκαφών. **Η υλοποίηση των διαλύσεων πραγματοποιήθηκε το 2018.**

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία από την ανάλυση οικονομικής βιωσιμότητας του τμήματος του στόλου μικρής παράκτιας αλιείας (σκάφη μήκους μικρότερου των 12 μ.) ανεξαρτήτως εργαλείου, στα πλαίσια του Εθνικού Προγράμματος Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων, προκύπτει ότι με βάση το Δείκτη απόδοσης επένδυσης έναντι καλύτερης εναλλακτικής δυνατότητας (RoFTA) η απόδοση της επένδυσης για την κατηγορία αυτή του αλιευτικού στόλου είναι αρνητική.

Σχετικά με τη μικρή παράκτια αλιεία, η διαχρονική μεταβολή του τεχνικού δείκτη "βάσει παρατήρησης" είναι φθίνουσα στη χρονική περίοδο 2009-2018. Οι τιμές του **2016** σε σχέση με αυτές του **2009** έχουν μειωθεί κατά 13.49%, 13.68% και 33.08% για τα τμήματα του στόλου VL0006, VL0612 και VL1218 αντίστοιχα.

Οι τιμές του έτους **2018** έχουν μειωθεί κατά 17.82% και 16.16% για τα τμήματα του στόλου VL0006 και VL0612, ενώ για το VL1218 έχουν αυξηθεί κατά 41.35%, παραμένοντας όμως χαμηλά.

Για το έτος **2018**, η τιμή του δείκτη "βάσει παρατήρησης" διαμορφώνεται στο **0.62** για το τμήμα του στόλου **VL0006**, μειούμενος περαιτέρω από το 0.66 του έτους 2016, γεγονός το οποίο δείχνει ότι παραμένει σε υποχρησιμοποίηση ("κόκκινη ένδειξη"), και που μας υποδεικνύει ενδεχομένως πλεονάζουσα τεχνική ικανότητα.

Για το τμήμα του στόλου **VL0612** για το **2018**, ο δείκτης διαμορφώνεται στο **0.71**, μειούμενος περαιτέρω από το 0.73 του έτους 2016, παραμένει όμως να θεωρείται ότι έχει σε μεγάλο βαθμό ομοιογενές επίπεδο δραστηριότητας ("πράσινη ένδειξη"). Σημειώνεται ότι η τιμή αυτή του δείκτη κυμαίνεται κοντά στο επίπεδο χαρακτηρισμού "κόκκινη ένδειξη".

Στην διαμόρφωση των παραπάνω τιμών του τεχνικού δείκτη, πιθανόν να συμβάλει η οικονομική κρίση της χώρας (μείωση της αλιευτικής προσπάθειας λόγω κόστους καυσίμων και μείωση τιμών πώλησης των αλιευμάτων).

Άλλος παράγοντας που πιθανόν επηρεάζει την αρνητική μεταβολή του δείκτη είναι η αύξηση της ηλικίας των αλιέων, και κατά συνέπεια η ικανότητα ή ο ζήλος τους για να επιχειρούν τακτικούς αλιευτικούς πλόες.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΣΚΑΦΩΝ

Year	Fleet	Length	TECHNICAL INDICATOR (obs.)	TECHNICAL INDICATOR (Theor.)
2018	OTB	VL1218	0,32	0,23
		VL1824	0,77	0,71
		VL2440	0,82	0,78
	PS	VL1218	0,38	0,28
		VL1824	0,59	0,54
		VL2440	0,78	0,69
	Coastal	VL0006	0,62	0,46
		VL0612	0,71	0,61
		VL1218	0,50	0,39
2016	OTB	VL1218	0,34	0,25
		VL1824	0,80	0,73
		VL2440	0,84	0,80
	PS	VL1218	0,40	0,30
		VL1824	0,58	0,53
		VL2440	0,79	0,68
	Coastal	VL0006	0,66	0,45
		VL0612	0,73	0,59
		VL1218	0,24	0,20
2015	OTB	VL1218	0,41	0,25
		VL1824	0,83	0,74
		VL2440	0,86	0,81
	PS	VL1218	0,41	0,32
		VL1824	0,65	0,55
		VL2440	0,88	0,71
	Coastal	VL0006	0,68	0,43
		VL0612	0,75	0,56
		VL1218	0,25	0,19
2014	OTB	VL1218	0,36	0,23
		VL1824	0,74	0,68
		VL2440	0,76	0,75
	PS	VL1218	0,36	0,29
		VL1824	0,61	0,50
		VL2440	0,73	0,64
	Coastal	VL0006	0,72	0,41
		VL0612	0,81	0,53
		VL1218	0,34	0,18

2013	OTB	VL1218	0,38	0,24
		VL1824	0,77	0,70
		VL2440	0,77	0,79
	PS	VL1218	0,38	0,30
		VL1824	0,63	0,51
		VL2440	0,74	0,66
	Coastal	VL0006	0,75	0,42
		VL0612	0,83	0,55
		VL1218	0,35	0,19

2012	OTB	VL1218	0,37	0,24
		VL1824	0,77	0,71
		VL2440	0,79	0,76
	PS	VL1218	0,38	0,30
		VL1824	0,63	0,52
		VL2440	0,75	0,66
	Coastal	VL0006	0,75	0,42
		VL0612	0,85	0,56
		VL1218	0,36	0,19

2011	OTB	VL1218	0,38	0,24
		VL1824	0,77	0,70
		VL2440	0,78	0,76
	PS	VL1218	0,37	0,30
		VL1824	0,63	0,53
		VL2440	0,74	0,68
	Coastal	VL0006	0,75	0,43
		VL0612	0,85	0,56
		VL1218	0,35	0,19

2010	OTB	VL1218	0,37	0,24
		VL1824	0,76	0,72
		VL2440	0,80	0,79
	PS	VL1218	0,37	0,30
		VL1824	0,64	0,51
		VL2440	0,76	0,66
	Coastal	VL0006	0,76	0,42
		VL0612	0,84	0,54
		VL1218	0,35	0,19

2009	OTB	VL1218	0,38	0,24
		VL1824	0,76	0,72
		VL2440	0,78	0,78
	PS	VL1218	0,37	0,30
		VL1824	0,64	0,53
		VL2440	0,74	0,68
	Coastal	VL0006	0,76	0,43
		VL0612	0,85	0,56
		VL1218	0,35	0,19

Πληροφορίες με βάση την Έκθεση Εφαρμογής της Υποχρέωσης Εκφόρτωσης

Ενόψει της σύνταξης από την Ε. Επιτροπή της έκθεσης έτους 2018 για την εφαρμογή της υποχρέωσης εκφόρτωσης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό 2015/812 και όσον αφορά στην εφαρμογή της από σκάφη ελληνικής σημαίας, υποβλήθηκαν τα παρακάτω στοιχεία:

I) Για το έτος 2018:

α) Για τα μικρά πελαγικά είδη, για τα οποία προβλέπεται ελάχιστο μέγεθος βάσει του παραρτήματος III του Καν.(ΕΚ) 1967/2006 και συγκεκριμένα για τα είδη γαύρος, σαρδέλα, σκουμπρί και σαφρίδι:

Με τον κατ' εξουσιοδότηση Καν.(ΕΕ) 1392/2014 της Επιτροπής, θεσπίστηκε σχέδιο απορρίψεων το οποίο περιλαμβάνει εξαιρέσεις περί του ελάχιστου, βασισθέν στην περίπτωση γ της παρ. 5 του άρθρου 15 του Καν.(ΕΕ)1380/2013. Ο Κανονισμός αυτός αντικαταστάθηκε με τον Καν. (ΕΕ) 2018/161.

Σύμφωνα με το σχέδιο απορρίψεων, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του άρθρου 15 παρ. 1 του Καν.(ΕΕ) 1380/2013, επιτρέπεται η απόρριψη ποσοτήτων έως και 3% των συνολικών ετήσιων αλιευμάτων των προαναφερθέντων ειδών που αλιεύονται με γρι-γρι στο Ιόνιο Πέλαγος. Η ίδια παρέκκλιση ισχύει για τα ίδια είδη που αλιεύονται με γρι-γρι στην περιοχή του Αιγαίου Πελάγους και της Κρήτης.

β) Για τον τόνο, ο οποίος υπόκειται σε όριο αλιεύματος:

Με τον κατ' εξουσιοδότηση Καν.(ΕΕ) 2015/98 της Επιτροπής, υιοθετήθηκε παρέκκλιση από την εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 15 του Καν.(ΕΕ)1380/2015 για τον τόνο και βάσει αυτής, επιτρέπεται η διατήρηση επί του σκάφους, η μεταφόρτωση, η μεταβίβαση, η εκφόρτωση, η μεταφορά, η αποθήκευση, η πώληση κ.λ.π παρεμπιπτόντων αλιευμάτων τόννου μέχρι ποσοστού 5% σε αριθμό ατόμων επί του συνόλου των αλιευμάτων τόννου ανά εκφόρτωση, με ελάχιστο μέγεθος μεταξύ 8Kg ή 75cm και 30Kg ή 115cm από αλιευτικά σκάφη που στοχεύουν τόνο.

γ) Για ορισμένα βενθικά είδη που χαρακτηρίζουν την αλιεία:

Με τον κατ' εξουσιοδότηση Καν.(ΕΕ) 2017/86 της Επιτροπής, θεσπίστηκε σχέδιο απορρίψεων το οποίο περιλαμβάνει εξαιρέσεις περί του ελάχιστου.

Σύμφωνα με το σχέδιο απορρίψεων, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του άρθρου 15 παρ. 1 του Καν.(ΕΕ) 1380/2013, επιτρέπεται για το έτος 2018 η απόρριψη ποσοτήτων έως και 6% των συνολικών ετήσιων αλιευμάτων των προαναφερθέντων ειδών που αλιεύονται με μηχανότρατα στο Ιόνιο Πέλαγος, στο Αιγαίο Πέλαγος, και στην Κρήτη.

Επιπλέον, για τις ίδιες περιοχές και τα ίδια είδη, ισχύει επίσης παρέκκλιση και επιτρέπεται η απόρριψη ποσοτήτων έως και 1% των συνολικών ετήσιων αλιευμάτων παράκτιων σκαφών που αλιεύουν με τα αλιευτικά εργαλεία GTN, GNS, GTR.

δ) Για τον ξιφία, ο οποίος υπόκειται σε όριο αλιευμάτων:

Από 1-1-2017 εφαρμόζεται όριο αλιευμάτων και για τον ξιφία Μεσογείου (MedSWO) (Σύσταση ICCAT 16-05). Βάση αυτής, επιτρέπεται η διατήρηση επί του σκάφους, η μεταφόρτωση, η μεταβίβαση, η εκφόρτωση, η μεταφορά, η αποθήκευση, η πώληση κ.λ.π παρεμπιπτόντων αλιευμάτων ξιφία μέχρι ποσοστού 5% κατά βάρος ή αριθμό ατόμων επί του συνόλου των αλιευμάτων ξιφία ανά εκφόρτωση, με ελάχιστο μέγεθος μικρότερο των 11,4 Kg (βάρος ολόκληρου ατόμου) ή 10,2 Kg (βάρος εκσπλαγχνισμένου και χωρίς βράγχια) ή μήκους μικρότερου των 100 cm, από Α/Κ σκάφη που στοχεύουν ξιφία Μεσογείου. Οι παραπάνω προβλέψεις της Σύστασης ICCAT 16-05, ενσωματώθηκαν στην ενωσιακή νομοθεσία με τον ΚΑΝ (ΕΕ)2018/191.

Για την προστασία του ξιφία έχουν ληφθεί πρόσθετα εθνικά μέτρα αλιείας, και ειδικότερα με την υπ' αριθμ. 3265/60504/2018 (Β' 5674) Υπουργική Απόφαση θεσπίστηκε η απαγόρευση αλιείας ξιφία με παρασυρόμενα παραγάδια για τον μήνα Δεκέμβριο 2018.

III) Συλλογή δεδομένων

α) Δεδομένα από το ERS

Στο σύστημα ηλεκτρονικής καταγραφής (ERS), ενσωματώθηκε η δυνατότητα καταγραφής στο Ημερολόγιο Αλιείας και στη Δήλωση Εκφόρτωσης (σηματισμός διαφορετικών παρτίδων), των κανονικών και των υπομεγεθών ποσοτήτων (όπου απαιτείται και ατόμων) αλιευτικών προϊόντων. Ειδικά για τον τόννο (BFT), η καταγραφή γίνεται με βάρος και μήκος ανά άτομο. Στοιχεία από το ERS, παρατίθενται παρακάτω:

i) Είδη που υπόκεινται σε όριο αλίευσης

a) Τόννος (BFT)

Από τα διαθέσιμα προκαταρκτικά στοιχεία, όπως καταγράφονται στο ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής (ERS), για το έτος 2018, οι ποσότητες (ζων βάρος), κανονικών και υπομεγεθών ατόμων τόννου, έχουν ως ακολούθως:

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΒΑΡΟΣ (Weight_Q) σε Kg	258.606
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ	4.784
ΒΑΡΟΣ ΣΕ Kg ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ (ΜΕ ΜΕΓΕΘΟΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΤΟΥ ΕΛΑΧΙΣΤΟΥ)	258.606
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ	4.784
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΒΑΡΟΥΣ	100%
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΑΤΟΜΩΝ	100%
ΒΑΡΟΣ ΥΠΟΜΕΓΕΘΩΝ ΑΤΟΜΩΝ	0
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ	0
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΒΑΡΟΥΣ	0
ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΑΤΟΜΩΝ	0

b) Ξιφίας (SWO)

Από διαθέσιμα προκαταρκτικά στοιχεία, όπως καταγράφονται στο ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής (ERS), για το έτος 2018, οι ποσότητες (εκφορτώσεις), κανονικών και υπομεγεθών ατόμων ξιφία, έχουν ως ακολούθως:

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΒΑΡΟΣ σε Kg	326.100
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ	17.948
ΒΑΡΟΣ ΣΕ Kg ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΑΤΟΜΩΝ (ΜΕ ΜΕΓΕΘΟΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΤΟΥ ΕΛΑΧΙΣΤΟΥ)	324.596
ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΒΑΡΟΥΣ	99,54
ΒΑΡΟΣ ΥΠΟΜΕΓΕΘΩΝ ΑΤΟΜΩΝ	1.504
ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΒΑΡΟΥΣ	0,46

Για το σύνολο των ποσοτήτων τόννου και ξιφία, διεξάγονται κατά την εκφόρτωση επιθεωρήσεις από τις αρμόδιες Λιμενικές Αρχές.

Σημειώνεται ότι προκειμένου να αποφευχθεί η σύλληψη υπομεγεθών ατόμων, με την αριθμ. 3265/160504/ 7-12-2018 Απόφαση ΥπΑΑΤ, απαγορεύθηκε η αλιεία ξιφία για τα σκάφη ελληνικής σημαίας έως 31/12/2018.

ii) Μικρά Πελαγικά

Από διαθέσιμα (προκαταρκτικά) στοιχεία από το ERS για τα είδη γαύρος, σαρδέλα, σκουμπρί και σαφρίδι για το 2018, παρουσιάζονται παρακάτω:

ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔ	ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ (kg)	ΑΠΟΡΡΙΨΕΙΣ(kg)	ΠΟΣΟΣΤΟ %
ΓΑΥΡΟΣ	ANE	13.625.434	0	0,00
ΣΑΦΡΙΔΙΑ	JAX	1.294.103	959	0,07
ΣΚΟΥΜΠΡΙΑ	MAC- MAS	1.746.937	0	0,00
ΣΑΡΔΕΛΑ	PIL	11.851.072	2.421	0,02

iii) Βενθικά είδη που χαρακτηρίζουν την αλιεία

Όπως έχει ήδη γνωστοποιηθεί στην Ε. Επιτροπή με το 1129/140137/29/12 /2017 έγγραφό μας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2017/86, για τη θέσπιση σχεδίου απορρίψεων για ορισμένους τύπους αλιείας βενθοπελαγικών ειδών στη Μεσόγειο θάλασσα και ειδικότερα των κριτηρίων για την υποχρέωση εκφόρτωσης που καθορίζονται στο σχετικό Παράρτημα του Κανονισμού και λαμβάνοντας υπόψη:

- τα διαθέσιμα στοιχεία, το γεγονός ότι το Ολοκληρωμένο Σύστημα Παρακολούθησης της Αλιείας (ΟΣΠΑ) τέθηκε σε εφαρμογή από 20-8-2015 καθώς και
- τις συνθήκες πολυειδικής αλιείας στη Μεσόγειο,

κανένα από τα αλιευτικά σκάφη που φέρουν τη σημαία της Ελλάδας, δεν υπόκειται σε υποχρέωση λεπτομερούς καταγραφής των δεδομένων.

Από διαθέσιμα (προκαταρκτικά) στοιχεία από το ERS για τα είδη μπακαλιάρος, κουτσομούρα και κόκκινη γαρίδα, για το 2018, παρουσιάζονται παρακάτω:

ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔ	ΠΑΡΑΓΩΓΕΣ (kg)	ΑΠΟΡΡΙΨΕΙΣ (kg)	ΠΟΣΟΣΤΟ %
Μπακαλιάρος	HKE	2.111.847	2.090	0,10
Κουτσομούρα	MUT	1.120.734	5190	0,46
Κόκκινη Γαρίδα	DPS	2.114.050	317	0,01

β) Στοιχεία από το Εθνικό πρόγραμμα Συλλογής Δεδομένων

Προκαταρκτικές εκτιμήσεις απορρίψεων για το έτος 2018, παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα:

Μικρά πελαγικά

Κεντρικό και Νότιο Ιόνιο	
GSA 20	% Απορρίψεις
Engraulis encrasicolus	0,23
Sardina pilchardus	1,67
Scomber colias	0,03
Scomber scombrus	0,79
Αιγαίο	
GSA 22	% Απορρίψεις
Engraulis encrasicolus	0,26
Sardina pilchardus	1,21
Scomber colias	0,12
Scomber scombrus	1,08
Συνδυασμός Αιγαίο-Κρητικό	
GSA 22-23	% Απορρίψεις
Engraulis encrasicolus	0,18
Sardina pilchardus	0,65
Scomber colias	0,08
Scomber scombrus	1,02

Βενθικά

Κεντρικό και Νότιο Ιόνιο	
GSA 20	%Απορρίψεις
Merluccius merluccius	4,12
Mullus Barbatus	2,53
Parapenaeus longirostris	5.1
Αιγαίο	
GSA 22	%Απορρίψεις
Merluccius merluccius	3,97
Mullus barbatus	1.76
Parapenaeus longirostris	4.12
Συνδυασμός Αιγαίο-Κρητικό	
GSA 22-23	%Απορρίψεις
Merluccius merluccius	3,53
Mullus barbatus	1.03
Parapenaeus longirostris	3.23

Από την προκαταρκτική επεξεργασία δεδομένων, προκύπτει ότι το ποσοστό απορρίψεων για τα είδη αυτά είναι κάτω από τα ανώτερα επιτρεπόμενα όρια.

IV) Με την εφαρμογή των παρεκκλίσεων, ελαχιστοποιούνται οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις, καθώς και οι επιπτώσεις της υποχρέωσης εκφόρτωσης (ξεχωριστό στοίβαγμα και ξεχωριστοί χώροι αποθήκευσης υπομεγεθών ατόμων, επιπλέον προσωπικό για τη διαχείρισή τους κτλ) στην ασφάλεια των σκαφών ελληνικής σημαίας.

Όσον αφορά στις λιμενικές υποδομές και στον εξοπλισμό των σκαφών, τα αλιεύματα των γρι-γρι και μηχανότρατας, με εξαίρεση το επιτρεπόμενο ποσοστό παρέκκλισης που απορρίπτεται, εκφορτώνονται σε καθορισμένους λιμένες, όπως προβλέπεται από το άρθρο 22, του Κανονισμού 1967/2006. Το ίδιο ισχύει και για τα αλιεύματα τόννου (άρθρο 30, Καν. 2016/1627) και ξιφία (παράγραφος 31 της Σύστασης 16-05) με εξαίρεση αυτά που απορρίπτονται.

Τα υπομεγέθη άτομα τόννου (BFT), βάρους 8 - 30kg ή μήκους 75-115 cm και ξιφία (SWO) βάρους <11,4 kg ή μήκους 100 cm διατίθενται προς πώληση, εφόσον πληρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/1627 για τον τόννο και της Σύστασης 16-05 για τον ξιφία, αντίστοιχα.

3. ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

Ο συνολικός αριθμός των ελληνικών αλιευτικών σκαφών μειώθηκε σημαντικά κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, και συνεχίζει να μειώνεται έως και σήμερα.

Γενικά, η αριθμητική μείωση του ελληνικού στόλου κατά τα προηγούμενα έτη οφειλόταν κυρίως στην έξοδο αλιευτικών σκαφών με οικονομική ενίσχυση, στο πλαίσιο εφαρμογής του Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) 1198/2006.

Κατά το έτος 2017 ενεργοποιήθηκε η πρόβλεψη του ΕΠΑΛΘ 2014 - 2020 για την οριστική παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων, με την προκήρυξη του σχετικού Μέτρου, σύμφωνα και με τα όσα προβλέπει το Σχέδιο Δράσης που υποβλήθηκε με την Έκθεση Στόλου έτους 2016, και την ένταξη σημαντικού αριθμού σκαφών.

Η υλοποίηση των διαλύσεων πραγματοποιήθηκε κυρίως κατά το έτος 2018. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΕΠΑΛΘ, αλλά και τις αντίστοιχες εγγραφές στο Εθνικό Αλιευτικό Μητρώο, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας & Θάλασσας (ΕΠΑΛΘ) 2014-2020 **κατά το 2018** πραγματοποιήθηκαν **647 έξοδοι με οικονομική ενίσχυση** από τον ελληνικό αλιευτικό στόλο, και συνεπώς **είχαμε σημαντική μείωση** της αλιευτικής ικανότητας του στόλου από αυτή την περίπτωση.

Ειδικότερα, κατά το 2018 η αλιευτική ικανότητά του στόλου μειώθηκε λόγω της οικονομικής ενίσχυσης κατά 3.407,40 GT και κατά 26.365,67 KW.

Συνολικά από **01-01-2003** έως και **31-12-2018**, ο αλιευτικός στόλος μειώθηκε λόγω οριστικής παύσης αλιευτικής δραστηριότητας (DES), τόσο με οικονομική ενίσχυση όσο και χωρίς οικονομική ενίσχυση, κατά **3.320 σκάφη (15,06%)** ενώ η αλιευτική ικανότητά του μειώθηκε κατά **27,05%** και **24,75%**, από άποψη ολικής χωρητικότητας (GT) και ισχύος (KW) αντίστοιχα (η μείωση του στόλου από τις 01-07-1991, ημερομηνία πρώτης καταγραφής, έως τις 31-12-2018 ανέρχεται στο 23%).

Στα πλαίσια εφαρμογής των κανόνων της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής, η χώρα διαχειρίζεται την αλιευτική ικανότητα του αλιευτικού στόλου με τρόπο ώστε να διατηρείται σε ελεγχόμενα επίπεδα η ισχύς (KW) κι η χωρητικότητα (GT) των σκαφών της σε σχέση με τα επίπεδα αναφοράς.

Η είσοδος νέας αλιευτικής ικανότητας, χωρίς οικονομική ενίσχυση, πραγματοποιείται πάντα με την υποχρεωτική έξοδο αντίστοιχης αλιευτικής ικανότητας, χωρίς οικονομική ενίσχυση.

4. ΤΗΡΗΣΗ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΕΙΣΟΔΩΝ - ΕΞΟΔΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΩΝ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Προκειμένου να εκτιμηθεί η τήρηση του καθεστώτος εισόδων - εξόδων, όπως προβλέπεται από το άρθρο 7 του Καν (ΕΚ) 1013/2010, παραθέτουμε κατωτέρω τους πίνακες με τον υπολογισμό της βάσης αναφοράς, του καθεστώτος εισόδων-εξόδων, κι των επιπέδων αναφοράς στις **31-12-2018** σύμφωνα με την τελευταία ενημέρωση των στοιχείων του Εθνικού Αλιευτικού Μητρώου Σκαφών, που τηρεί η Δ/ση Ελέγχου Αλιείας του Υπουργείου Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής.

A. Υπολογισμός της βάσης αναφοράς (GT₀₃ και KW₀₃) την 1-1-2003

GT _{FR} (1-1-2003)	GT ₁	GT ₂	GT ₃	GT ₄	GT ₀₃
101.401	0	0	4.526	0	105.927

KW _{FR} (1-1-2003)	KW ₁	KW ₂	KW ₃	KW ₄	KW ₀₃
588.554	0	0	1.234	0	589.788

B. Διαχείριση εισόδου/εξόδου στις 31-12-2018

		GT		KW	
1	Αλιευτική ικανότητα την 1-1-2003	GT _{FR}	101.401	KW _{FR}	588.554
2	Αλ. ικανότητα για την εφαρμογή του καθεστώτος εισόδου-εξόδου	GT ₀₃	105.927	KW ₀₃	589.788
3	Είσοδος σκαφών μεγαλ. των 100 GT με δημόσια ενίσχυση	GT ₁₀₀	0	KW ₁₀₀	0
4	Άλλη είσοδος ή αύξηση ικανότητας (που δεν περιλαμβάνεται στο 3 & 5)		12		85
5	Αύξηση χωρητικότητας GT για λόγους ασφαλείας	GT _s	13		
6	ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΟΔΩΝ (3+4+5)		25		85
7	Έξοδος με δημόσια ενίσχυση πριν την 1-1-2007	*GT _{a1}	11.339	KW _{a1}	60.827
8	Έξοδοι με δημόσια ενίσχυση μετά την 1-1-2007	*GT _{a2}	19.829	KW _{a2}	103.246
9	Άλλες έξοδοι (μετά την 1-1-2003, που δεν περιλαμβάνονται στο 7 και 8)		507		2.177
10	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ (7+8+9)		31.675		166.250
11	Ισχύς μηχανών που αντικαταστάθηκαν με δημόσια ενίσχυση και υπόκεινται σε μείωση ισχύος			KW _r	0
12	Αλιευτική ικανότητα του στόλου στις 31-12-2018 (1+6-10)	GT _t	69.751	KW _t	422.389
13	Ανώτατο Όριο (οροφή) στις 31-12-2018		75.679		425.715

Γραμμές 1, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12: παρουσιάζουν τα καταχωρημένα στοιχεία του Εθνικού Αλιευτικού Μητρώου

Γραμμή 13: Οροφή GT = 2-35%3+5-99%7-96%8 και Οροφή KW = 2-35%3-7-8-20%11

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του ανωτέρω πίνακα, και την διαφορά μεταξύ του ανώτατου ορίου και της αλιευτικής ικανότητας στις 31-12-2018, προκύπτει διαθεσιμότητα στην αλιευτική ικανότητα του Ελληνικού αλιευτικού στόλου, η οποία ισοδυναμεί με 5.928 GT και 3.326 KW.

Γ. Επίπεδα αναφοράς στις 31-12-2018

		GT		KW	
1	Επίπεδα αναφοράς την 1-1-2003	R(GT) ₀₃	119.910	R(KW) ₀₃	653.497
2	Είσοδος σκαφών πάνω από 100 GT με δημόσια ενίσχυση	GT ₁₀₀	0	KW ₁₀₀	0
3	Αύξηση χωρητικότητας σε GT για λόγους ασφαλείας	GTs	13		
4	Έξοδος με δημόσια ενίσχυση μέχρι 31-12-2006	GTa ₁	11.339	KWa ₁	60.827
5	Έξοδος με δημόσια ενίσχυση μετά 1-1-2007	GTa ₂	19.829	KWa ₂	103.246
6	Ισχύς κινητήρων που αντικαταστάθηκαν			KWr	0
7	Αλ. ικανότητα του στόλου στις 31-12-2018	GTt	69.751	KWt	422.389
8	Επίπεδα αναφοράς στις 31-12-2018	R(GT)t	89.662	R(KW)t	489.424

Κατάσταση σύμφωνα με τα καταχωρημένα στοιχεία, του Εθνικού Αλιευτικού Μητρώου
Γραμμή 8:R(GT)t=1-35%2+3-99%4-96%5 και R(kW)t=1-35%2-4-5-20%6

Πρέπει να σημειωθεί ότι η ενημέρωση του συστήματος καταγραφής του EAM πραγματοποιείται με την εισαγωγή στοιχείων από έναν πολύ μεγάλο αριθμό κατά τόπους λιμενικών αρχών, με αποτέλεσμα να παρατηρείται χρονική υστέρηση στην εμφάνιση στο KAM των μεταβολών που έχει εγκρίνει η διοίκηση. Η διαδικασία βελτιώνεται συνεχώς ώστε να ελαχιστοποιηθεί η υστέρηση.

Από τα αποτελέσματα του παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι τηρήθηκαν τα επίπεδα αναφοράς του Ελληνικού αλιευτικού στόλου στις 31-12-2018.

Επίσης προκύπτει ότι η αλιευτική ικανότητα του ελληνικού στόλου δεν υπερβαίνει τα ανώτατα όρια αλιευτικής ικανότητας όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα II του Καν (ΕΕ) 1380/2013 (84.123 GT και 469.061 KW).

Επιπλέον, πρέπει να αναφερθεί ότι έχουν εντοπισθεί ανενεργά αλιευτικά σκάφη, τα οποία όμως συνεχίζουν να εμφανίζονται ως ενεργά στο EAM, και τα οποία σταδιακά διαγράφονται, μέσω μίας αργής και χρονοβόρας διοικητικής διαδικασίας, κατά το τέλος της οποίας θα μειωθεί περαιτέρω η ανωτέρω παρουσιαζόμενη αλιευτική ικανότητα του στόλου.

5. ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΟΛΟΥ

Ο ελληνικός αλιευτικός στόλος, ως ο πολυπληθέστερος στην ΕΕ, απαρτίζεται κυρίως από σκάφη μικρής παράκτιας αλιείας, με εκτεταμένη χρήση επιλεκτικών εργαλείων, αλλά και με σημαντική διαφοροποίηση των εργαλείων τοπικά, αλλά και χρονικά.

Ο έλεγχος της αλιευτικής δραστηριότητας των σκαφών μικρής παράκτιας αλιείας παρουσιάζει αυξημένες απαιτήσεις και υψηλό διοικητικό κόστος, λόγω της εκτεταμένης διασποράς τους στην παράκτια και νησιωτική περιοχή της χώρας μας.

Με στόχο τη συμμόρφωση στις απαιτήσεις της αναθεωρημένης ΚΑΛΠ και των διατάξεων ελέγχου των αλιευτικών δραστηριοτήτων (Καν (ΕΚ) 1224/2009 του Συμβουλίου), η οργανωτική δομή των υπηρεσιών ελέγχου επικαιροποιείται συνεχώς, με στόχο την βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό του εθνικού συστήματος κυρώσεων και τη βελτίωση / ή και επέκταση εφαρμογής νέων τεχνολογιών.

Το σχέδιο δράσης για τον έλεγχο ξεκίνησε το 2011, και επικεντρώνεται στους κατωτέρω βασικούς άξονες που περιλαμβάνουν:

- τον εκσυγχρονισμό της δομής και της οργάνωσης των ελεγκτικών υπηρεσιών και τον μεταξύ τους συντονισμό, την συμμετοχή και των υπηρεσιών αλιείας στην διενέργεια των ελέγχων κυρίως στις αγορές και ως εκ τούτου στην διεύρυνση του αριθμού των επιθεωρητών, στην χρήση μέσων ελέγχου (περιπολικά πλωτά), στην ενημέρωση κι εκπαίδευση των επιθεωρητών
- τον εκσυγχρονισμό της αλιευτικής νομοθεσίας
- τη χρήση συστημάτων πληροφορικής και σύγχρονης τεχνολογίας για την πληρότητα και την αξιοπιστία των δεδομένων της αλιευτικής δραστηριότητας των σκαφών, των επιθεωρήσεων, του συστήματος μορίων, την ανταλλαγή των δεδομένων με άλλα ΚΜ και την αξιοποίησή τους σε πραγματικό χρόνο, στη βελτίωση του συστήματος παρακολούθησης & ελέγχου της αλιείας τόνου και στην εφαρμογή του συστήματος παρακολούθησης και ελέγχου της αλιείας ξιφία.
- τη χρηματοδότησή ενεργειών, συστημάτων, μέσων, εξοπλισμών φορέων και εκπαίδευσης επιθεωρητών
- τον σχεδιασμό και υλοποίηση προγραμμάτων ελέγχου των αλιευτικών δραστηριοτήτων, των ειδών τόνου και ξιφία, της εμπορίας και την πραγματοποίηση διοικητικών ελέγχων κατά την εισαγωγή κι επανα-εξαγωγή προϊόντων αλιείας από και προς τρίτες χώρες.

6. ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Ήδη από το έτος 2015 βελτιώθηκαν η οργανωτική δομή και οι αρμοδιότητες της ενιαίας αρχής ελέγχου και των ελεγκτικών αρχών του τομέα αλιείας στο Υπουργείο μας, και στο Υπουργείο Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής, η αναβάθμιση του Κέντρου Παρακολούθησης Αλιείας (ΚΠΑ), η πλήρης λειτουργία του Ολοκληρωμένου Συστήματος Παρακολούθησης Αλιείας (ΟΣΠΑ, ολοκληρωμένο σύστημα ηλεκτρονικής καταγραφής και παρακολούθησης δεδομένων αλιευτικής δραστηριότητας και εμπορίας, για το οποίο δρομολογούνται ενέργειες για την επέκταση και αναβάθμιση του), συνεχίστηκε η προμήθεια και χρηματοδότηση του εξοπλισμού VMS και ERS που χρησιμοποιείται στα αλιευτικά σκάφη, η προετοιμασία/ή και προσαρμογή στις διατάξεις της ΕΕ για τον έλεγχο της εμπορίας και επιβολής συστήματος μορίων, η εφαρμογή κι ηλεκτρονική καταγραφή και παρακολούθηση των αλιευμάτων τόνου, καθώς και η ενημέρωση κι εκπαίδευση των χρηστών των ελεγκτικών αρχών και των φορέων στα νέα συστήματα.

Επίσης υλοποιήθηκαν:

- τα προγράμματα επιθεώρησης και ελέγχου αλιευτικών δραστηριοτήτων, εν πλω, σε λιμάνια, σε λιμάνια εκφόρτωσης και εμπορίας των προϊόντων αλιείας, στις λειτουργούσες ιχθυόσκαλες της χώρας και για τις παραβάσεις που διαπιστώθηκαν επιβλήθηκαν οι κατά περίπτωση προβλεπόμενες κυρώσεις, χρηματικό πρόστιμο, ημέρες αφαίρεσης άδειας αλιείας σκάφους και κυβερνήτη, κατάσχεση προϊόντων.
- το ειδικό πρόγραμμα ελέγχου και επιθεώρησης του τόνου και η συμμετοχή στο κοινό σχέδιο χρησιμοποίησης μέσων υπό το συντονισμό της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Ελέγχου Αλιείας, EFCA, με την διενέργεια ελέγχων και επιθεωρήσεων, όσον αφορά τις αλιευτικές δραστηριότητες αλιευτικών σκαφών και των λοιπών οικονομικών φορέων και αναλαμβάνοντας κοινές δραστηριότητες επιθεώρησης και επιτήρησης. Για την εφαρμογή των ανωτέρω απαιτήθηκε η χρησιμοποίηση ικανού αριθμού επιχειρησιακών μέσων (πλωτών-χερσαίων-εναέριων), η απασχόληση αντίστοιχου αριθμού επιθεωρητών επιφορτισμένων με την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την επιτήρηση αλιευτικών δραστηριοτήτων

Βελτίωση συστήματος διαχείρισης

Για την βελτίωση της διαχείρισης του αλιευτικού στόλου εκτός από την θέσπιση και λειτουργία ενός λειτουργικού κι αξιόπιστου συστήματος, το οποίο έχει επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό, απαιτείται και η συνεχής καταγραφή δεδομένων, ώστε τα διάφορα διαχειριστικά μέτρα να σχεδιάζονται με τρόπο που να ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες.

Ένα μέτρο που υλοποιήθηκε με το ανωτέρω σκεπτικό είναι η μόνιμη απαγόρευση αλιείας νεαρών ατόμων μπακαλιάρου σε περιοχή που χαρακτηρίστηκε ως σημαντική για την αναπαραγωγή τους. Ειδικότερα, με το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ. 24/5-3-2018 ΦΕΚ Α' 51/ 21-3-2018 θεσπίστηκε η «Απαγόρευση αλιείας σε θαλάσσια περιοχή νότια της νήσου Θάσου, για την προστασία νεαρών ατόμων μπακαλιάρου (*Merluccius merluccius*).».

Ένα πρόβλημα που καταγράφεται στην προσπάθεια βελτίωσης της διαχείρισης του αλιευτικού στόλου είναι ότι - λόγω της υστέρησης που έχει πραγματοποιηθεί κατά τα προηγούμενα έτη στο Πρόγραμμα Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων - τα στοιχεία που υπάρχουν δεν είναι πλήρη, καθώς δεν υπάρχουν οι απαιτούμενες χρονοσειρές για την πλήρη επιστημονική τεκμηρίωση.

Το πρόβλημα αυτό συνεχίζεται, παρόλο που η κατάσταση είναι συνεχώς βελτιούμενη.

Ειδικότερα, λόγω και της διοικητικής διαδικασίας που προβλέπεται για την υποβολή κι επίσημη παραλαβή της σχετικής έκθεσης, τα αποτελέσματα του τελευταίου έτους δεν είναι διαθέσιμα κατά το στάδιο εκτίμησης της κατάστασης του στόλου, ώστε στην υποβολή της ετήσιας έκθεσης του στόλου να έχει περιληφθεί και το σχεδίου δράσης, παρόλο που στην συνέχεια αξιολογούνται ώστε να χαραχθούν οι σχετικές δράσεις.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, πρέπει να επισημανθεί ότι τα οικονομικά αποτελέσματα και οι οικονομικοί δείκτες της παρούσας ανάλυσης έχουν υπολογιστεί με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, προερχόμενα από την έρευνα συλλογής κοινωνικοοικονομικών στοιχείων.

Σύμφωνα με την Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2010/93 και το Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων, τα στοιχεία που αφορούν την αξία των εκφορτώσεων (βάρος και τιμή αλιευμάτων) και την αλιευτική προσπάθεια (ημέρες στη θάλασσα) πρέπει να συγκεντρώνονται με βάση τη μεθοδολογία των εγκάρσιων μεταβλητών και σε μηνιαία βάση.

Λόγω της καθυστέρησης στην έναρξη του εθνικού προγράμματος κατά τα προηγούμενα έτη, τα στοιχεία εμφανίζονται ελλιπή, καθώς τόσο οι εκφορτώσεις όσο και η αλιευτική προσπάθεια δεν αντιστοιχούν σε ένα πλήρες έτος. Επομένως, για τη συγγραφή του αντίστοιχου κεφαλαίου δεν μπορούν να αξιοποιηθούν τα δεδομένα αυτά στο σύνολο τους.

Το γεγονός αυτό έχει καταγραφεί σε παλαιότερες εκθέσεις της STECF¹, όπου αναφέρεται ότι τα δεδομένα που προσκομίστηκαν από την Ελλάδα είναι ελλιπή, γεγονός που δημιουργεί πρόβλημα στη διεξαγωγή περαιτέρω αναλύσεων.

Επισημαίνεται ότι στις αναφορές αυτές δεν μπορούν να αξιοποιηθούν στοιχεία που αφορούν την αξία εκφορτώσεων, που προκύπτει από το ερωτηματολόγιο κοινωνικοοικονομικών δεδομένων, καθώς αυτά δεν συγκεντρώνονται σύμφωνα με την προβλεπόμενη μεθοδολογία για τις εγκάρσιες μεταβλητές.

¹ Η αντίστοιχη αναφορά για το 2016 είναι: Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF), The 2016 Annual Economic Report on the EU Fishing Fleet (STECF 16-11); Publications Office of the European Union, Luxembourg, EUR 27428 EN, JRC 97371, 434 pp.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΑΛΙΕΙΑΣ

Στην παρούσα έκθεση τα στοιχεία που παρατίθενται είναι τα τελευταία διαθέσιμα με βάση την Έκθεση του Προγράμματος Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων **έτους 2018**, σε συνδυασμό με την ανάλυση στοιχείων προηγούμενων ετών.

Οι οικονομικοί δείκτες που αφορούν το στόλο της θαλάσσιας αλιείας της Ελλάδας και που παρουσιάζονται στη συνέχεια, έχουν υπολογιστεί με βάση τα οικονομικά στοιχεία που συλλέγονται στα πλαίσια του Εθνικού Προγράμματος για τη Συλλογή, Διαχείριση και Χρήση Δεδομένων στον τομέα της Αλιείας και **αναφέρονται στο έτος 2017**. Τα αναλυτικά οικονομικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό των οικονομικών περιλαμβάνονται στην ετήσια έκθεση του προγράμματος για το 2018 και έχουν αποσταλεί στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Η συλλογή κοινωνικοοικονομικών δεδομένων αφορά κυρίως τα στοιχεία κόστους των αλιευτικών σκαφών, με σημαντικότερα τις ενεργειακές δαπάνες (κόστος καυσίμων) και το κόστος της εργασίας. Οι δαπάνες της εργασίας διακρίνονται σε δαπάνες για μισθούς και ημερομίσθια του πληρώματος καθώς και στην τεκμαρτή αξία της μη αμειβόμενης εργασίας του/των ιδιοκτήτη/ιδιοκτητών που εργάζεται/εργάζονται στο σκάφος.

Επιπλέον, τα κοινωνικοοικονομικά δεδομένα αφορούν το κόστος επισκευής και συντήρησης, τις λοιπές μεταβλητές δαπάνες εκτός του κόστους των καυσίμων και της εργασίας (π.χ. δαπάνες για τρόφιμα και δολώματα, δαπάνες εμπορίας κ.λπ.), τις μη μεταβλητές δαπάνες (π.χ. κόστος λογιστή, κόστος ασφάλειας σκάφους) και την ετήσια απομείωση κεφαλαιουχικού κόστους.

II. A: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

A.1: Οικονομικές και πολυθεματικές μεταβλητές

A.1.α: Κοινωνικοοικονομικά στοιχεία του τομέα της Θαλάσσιας Αλιείας^{2,3}

A.1.α.1. Εισαγωγή

Συλλογή οικονομικών μεταβλητών

Στα πλαίσια του Εθνικού Προγράμματος Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων ετών 2017-2019 σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού της ΕΕ 199/2008 και της Εκτελεστικής Απόφασης 2016/1251 πραγματοποιήθηκε η συλλογή κοινωνικοοικονομικών δεδομένων για τον τομέα της θαλάσσιας αλιείας για το έτος αναφοράς 2017. Η συλλογή κοινωνικοοικονομικών δεδομένων αφορά κυρίως τα στοιχεία κόστους των αλιευτικών σκαφών, με σημαντικότερα τις ενεργειακές δαπάνες (κόστος καυσίμων) και τις δαπάνες εργασίας. Οι δαπάνες εργασίας διακρίνονται σε δαπάνες για μισθούς και ημερομίσθια του πληρώματος καθώς και στην τεκμαρτή αξία της μη αμειβόμενης εργασίας του/των ιδιοκτήτη/ιδιοκτητών που εργάζεται/εργάζονται στο σκάφος.

Επιπλέον, συλλέγονται δεδομένα που αφορούν το κόστος επισκευής και συντήρησης, τις λοιπές μεταβλητές δαπάνες εκτός του κόστους των καυσίμων και της εργασίας (π.χ. δαπάνες για τρόφιμα και δολώματα, δαπάνες εμπορίας κ.λπ.), τις μη μεταβλητές δαπάνες (π.χ. κόστος λογιστή, κόστος ασφάλειας σκάφους) και την ετήσια απομείωση κεφαλαιουχικού κόστους.

Τα οικονομικά δεδομένα που συλλέγονται στα πλαίσια του εθνικού προγράμματος αφορούν ακόμη την αξία του φυσικού κεφαλαίου και τις επενδύσεις σε φυσικό κεφάλαιο κατά το έτος αναφοράς (2017). Επίσης, συλλέγονται στοιχεία που αφορούν την απασχόληση στην αλιεία (απασχολούμενο πλήρωμα και εθνικό και εναρμονισμένο Ισοδύναμο Πλήρους Απασχόλησης-ΙΠΑ).

Η συλλογή των οικονομικών μεταβλητών πραγματοποιήθηκε με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου που περιγράφεται αναλυτικά στο παραδοτέο «Οδηγίες για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου και της βάσης δεδομένων των κοινωνικοοικονομικών στοιχείων για τον τομέα της θαλάσσιας αλιείας, Έτος 2017». Τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν από δείγμα σκαφών που προέκυψε με βάση τη μέθοδο δειγματοληψίας που περιγράφεται στο εθνικό Work plan⁴ και που παρουσιάζεται συνοπτικά στην επόμενη παράγραφο. Με τη βοήθεια του ερωτηματολογίου κοινωνικοοικονομικών δεδομένων συλλέγονται και παρουσιάζονται επίσης στοιχεία που αφορούν την ετήσια κατανάλωση καυσίμων από τον αλιευτικό στόλο, που αποτελεί εγκάρσια μεταβλητή.

Τα αποτελέσματα της συλλογής κοινωνικοοικονομικών δεδομένων για τη θαλάσσια αλιεία παρουσιάζονται στις παραγράφους που ακολουθούν, όπου περιγράφεται και η δομή των επιχειρήσεων του αλιευτικού στόλου, αναφορικά με τον αριθμό σκαφών που αυτές κατέχουν. Εκτιμώνται και παρουσιάζονται, ακόμη, στοιχεία που αφορούν τον αριθμό των σκαφών ανά κατηγορία, το μέσο ολικό μήκος (σε μέτρα), την ολική χωρητικότητα (σε GT), την ολική ισχύ (σε kW) και τη μέση ηλικία των σκαφών (σε έτη), που αποτελούν εγκάρσιες μεταβλητές. Οι μεταβλητές αυτές υπολογίζονται με βάση το μητρώο αλιευτικών σκαφών του έτους αναφοράς.

² Η συγγραφή του κεφαλαίου πραγματοποιήθηκε στο Ινστιτούτο Αγροτικής Οικονομίας και Κοινωνιολογίας (ΙΝ.ΑΓΡ.Ο.Κ.). Επιστημονικά υπεύθυνη: Δρ Τζουραμάνη Ειρήνη, Συμμετέχουσα ερευνήτρια: Δρ Σιντόρη Αλεξάνδρα. Εξωτερικοί συνεργάτες: Δρ Λιοντάκης Άγγελος, Μάντζιαρης Σταμάτης και Δρ Βαλάκας Γεώργιος, Συνεργάτης ΙΝ.ΑΓΡ.Ο.Κ. Μπαρδουνιώτη Μανταλένα

³ Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους ανταποκριτές που συνέλεξαν τα κοινωνικοοικονομικά δεδομένα, για τη βοήθεια και τη συνεργασία τους καθώς και για τις παρατηρήσεις και τις επισημάνσεις τους. Ευχαριστούμε επίσης, τους αλιείς που συμμετείχαν στην έρευνα για την επικοινωνία τους και τη συνεργασία τους με τους ανταποκριτές.

⁴ Διαθέσιμο στο: https://datacollection.jrc.ec.europa.eu/documents/10213/1245809/GRC_WP_2019_text.pdf/bd124220-7e6d-427c-b4b6-9dd2318e0d03?version=1.0&download=true

Πρέπει να επισημανθεί ότι στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται επίσης στοιχεία που αφορούν τα έσοδα των αλιευτικών σκαφών και συγκεκριμένα την ακαθάριστη αξία εκφορτώσεων και τα έσοδα από τις άμεσες επιδοτήσεις⁵. Οι μεταβλητές: α) «ακαθάριστη αξία εκφορτώσεων», β) «μέση τιμή ανά είδος αλιεύματος» και γ) «ημέρες στη θάλασσα» είναι εγκάρσιες μεταβλητές και συλλέγονται σε μηνιαία βάση ανά είδος αλιεύματος. Τονίζεται όμως ότι στην παρούσα έκθεση η αξία των εκφορτώσεων των σκαφών που χρησιμοποιούν πολλαπλά παθητικά εργαλεία⁶ (PGP) καθώς και των σκαφών που έχουν ως κύριο αλιευτικό εργαλείο τα παρασυρόμενα παραγάδια (ΗΟΚ), τα δίχτυα (DFN) και τις παγίδες (FPO) συλλέχθηκε από το ερωτηματολόγιο του ΙΝΑΓΡΟΚ, διότι κατά το έτος 2017 οι δειγματοληψίες που διενεργήθηκαν δεν κάλυπταν επαρκώς την ελληνική επικράτεια. Συνεπώς, τα δεδομένα αυτά παρουσιάζονται με επιφύλαξη. Επιπλέον, αναφορικά με τα γρι γρι (PS) και τις μηχανότρατες (DTS 1824 DTS 2440), τα στοιχεία που παρουσιάζονται έχουν προκύψει από την επεξεργασία των στοιχείων του ΟΣΠΑ και τη βοήθεια εμπειρογνομόνων του κλάδου.

Τα κοινωνικοοικονομικά δεδομένα του τομέα της θαλάσσιας αλιείας της Ελλάδας παρουσιάζονται στις επόμενες παραγράφους αρχικά για το σύνολο του στόλου. Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα στοιχεία αυτά για την αλιεία μικρής και μεγάλης κλίμακας αλλά και αναλυτικά για κάθε κατηγορία αλιευτικών σκαφών. Στο τέλος του κεφαλαίου διατυπώνονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση των οικονομικών δεδομένων και επισημαίνονται τα σημαντικότερα προβλήματα που αφορούν την υλοποίηση της έρευνας.

Δειγματοληψία

Για την επιλογή του δείγματος των σκαφών από τα οποία συλλέχθηκαν οικονομικά δεδομένα χρησιμοποιήθηκε ως δειγματοληπτικό πλαίσιο το Μητρώο Αλιευτικών Σκαφών για το έτος 2017 που περιλαμβάνει 14.985 σκάφη. Η δειγματοληπτική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε είναι η στρωματοποιημένη τυχαία δειγματοληψία. Για τη στρωματοποίηση του πληθυσμού χρησιμοποιήθηκαν δύο μεταβλητές, το μήκος του σκάφους και το κύριο αλιευτικό εργαλείο. Η κατανομή του πληθυσμού σε στρώματα με βάση τις παραπάνω μεταβλητές φαίνεται στον Πίνακα Α.1.α.1.

Πίνακας Α.1.α.1. Δειγματοληπτικό πλαίσιο: Κατανομή του αλιευτικού στόλου σε στρώματα ανάλογα με τη γεωγραφική περιοχή, το μήκος του σκάφους και το κύριο αλιευτικό εργαλείο

Κύριο Αλιευτικό εργαλείο	Μήκος	Πληθυσμός
Δίχτυα	<6	3.643
Δίχτυα	>=6 <12	6.379
Δίχτυα	>=12 <18	207
Παγίδες και Κιούρτοι	<6	66
Παγίδες και Κιούρτοι	>=6 <12	345
Παραγάδια	<6	1.455
Παραγάδια	>=6 <12	2.062
Παραγάδια	>=12 <18	120
Πολλαπλά Παθητικά Εργαλεία	<6	26
Πολλαπλά Παθητικά Εργαλεία	>=6 <12	28
Βιντζότρατα	>=6 <12	132
Βιντζότρατα	>=12 <18	31
Τράτα βυθού	>=18 <24	99
Τράτα βυθού	>=24 <40	150
Γρι γρι	>=12 <18	85
Γρι γρι	>=18 <24	129
Γρι γρι	>=24 <40	28
ΣΥΝΟΛΟ		14.985

⁵ Επισημαίνεται ότι στα πλαίσια του προγράμματος συγκεντρώνονται επίσης τα έσοδα από την ενοικίαση ποσοτώσεων ή άλλων δικαιωμάτων αλιείας καθώς και τα έσοδα από τη χρήση του σκάφους σε δραστηριότητες εκτός της αλιευτικής, που όμως είναι μηδενικά για την Ελλάδα.

⁶ Περιλαμβάνονται σκάφη που χρησιμοποιούν ως κύρια, μη συνηθισμένα αλιευτικά εργαλεία: πετονιές χειρός, συρτές και δράγες)

Στον Πίνακα Α.1.α.2 παρουσιάζεται ο αριθμός των ενεργών σκαφών του δείγματος καθώς και ο αριθμός των συγκεντρωθέντων ερωτηματολογίων ανά στρώμα. Επισημαίνεται ότι στις περισσότερες κατηγορίες, το ποσοστό κάλυψης του δείγματος ανταποκρίνεται επαρκώς στις ανάγκες της έρευνας.

Πίνακας Α.1.α.2. Αριθμός σκαφών του δείγματος και συγκεντρωθέντα ερωτηματολόγια ανά στρώμα

Κύριο Αλιευτικό εργαλείο	Μήκος	Αριθμός ενεργών σκαφών δείγματος	Συγκεντρωθέντα Ερωτηματολόγια
Δίχτυα	<6	3.292	72
Δίχτυα	>=6 <12	5.734	166
Δίχτυα	>=12 <18	179	39
Παγίδες και Κιούρτοι	<6	61	11
Παγίδες και Κιούρτοι	>=6 <12	319	45
Παραγάδια	<6	1.303	53
Παραγάδια	>=6 <12	1.829	96
Παραγάδια	>=12 <18	99	28
Πολλαπλά Παθητικά Εργαλεία	<6	24	8
Πολλαπλά Παθητικά Εργαλεία	>=6 <12	26	12
Βιντζότρατα	>=6 <12	124	24
Βιντζότρατα	>=12 <18	27	13
Τράτα βυθού	>=18 <24	90	21
Τράτα βυθού	>=24 <40	141	28
Γρι γρι	>=12 <18	70	28
Γρι γρι	>=18 <24	118	35
Γρι γρι	>=24 <40	28	11
ΣΥΝΟΛΟ		13.464	690

Πορεία υλοποίησης της έρευνας

Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση των οικονομικών μεταβλητών του τομέα της θαλάσσιας αλιείας που παρουσιάζονται στις επόμενες παραγράφους συγκεντρώθηκαν από τυχαίο δείγμα σκαφών με τη βοήθεια ενός δομημένου ερωτηματολογίου κοινωνικοοικονομικών στοιχείων. Πρώτο στάδιο υλοποίησης της έρευνας αποτελεί η διεξαγωγή της δειγματοληψίας που περιγράφεται στην προηγούμενη παράγραφο.

Ακολούθησε, η εκπαίδευση των ανταποκριτών και η παρουσίαση σε αυτούς του ερωτηματολογίου καθώς και της βάσης δεδομένων στην οποία καταχωρούνται τα στοιχεία των συγκεντρωθέντων ερωτηματολογίων. Η εκπαίδευση των ανταποκριτών πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά λόγω της καθυστέρησης στην έναρξη του προγράμματος και του περιορισμένου διαθέσιμου χρόνου για τη διεξαγωγή της έρευνας. Στους ανταποκριτές δόθηκαν οι απαραίτητες διευκρινίσεις σχετικά με τη συλλογή των κοινωνικοοικονομικών δεδομένων και τη χρήση της βάσης δεδομένων. Στα πλαίσια της εκπαίδευσης των ανταποκριτών ζητήθηκε η συμπλήρωση δοκιμαστικού ερωτηματολογίου το οποίο αξιολογήθηκε και συνέβαλε στην οριστικοποίηση της τελικής μορφής του.

Στα κοινωνικοοικονομικά στοιχεία που συγκεντρώθηκαν πραγματοποιήθηκαν ποιοτικοί έλεγχοι και επεξεργασία των δεδομένων όπου αυτό κρίθηκε απαραίτητο, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο μεθοδολογικό πλαίσιο (βλ. Μεθοδολογικό πλαίσιο για περισσότερες λεπτομέρειες). Στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται και η χρησιμοποίηση συγκεκριμένων δεικτών αξιολόγησης⁷. Στη συνέχεια εκτιμήθηκαν οι ζητούμενες οικονομικές μεταβλητές τόσο για το σύνολο του στόλου όσο και για τα επιμέρους τμήματα αυτού.

⁷ Ενδεικτικά αναφέρονται: μέγεθος πληρώματος ανά στρώμα, κατανάλωση και κόστος καυσίμων ανά ημέρα στη θάλασσα, μισθός ανά μέλος του πληρώματος κ.α.

Στα πλαίσια της παρούσας έκθεσης υπολογίστηκαν επίσης κάποιοι επιπλέον κοινωνικοοικονομικοί δείκτες που βοηθούν στην καλύτερη απεικόνιση του τομέα της θαλάσσιας αλιείας και στη διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τη βιωσιμότητά του αλλά και τη σημασία του για την εθνική οικονομία.

A.1.α.2. Δομή του Ελληνικού στόλου, αλιευτική προσπάθεια, απασχόληση και παραγωγή

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Πίνακα A.1.α.3, το μητρώο αλιευτικών σκαφών το έτος 2017 περιλαμβάνει 14.985 σκάφη, συνολικής χωρητικότητας 71.085 GT και συνολικής ισχύος 426.683 kW, ενώ η μέση ηλικία των σκαφών ανέρχεται σε 30,22 έτη. Τόσο σε σχέση με το 2016, όσο και με το 2012, ο αριθμός των σκαφών, η συνολική χωρητικότητα και η συνολική ισχύς παρουσιάζουν μικρή μείωση, ενώ η μέση ηλικία εμφανίζεται αυξημένη κατά 2,7 %. Επισημαίνεται ότι για το 2018, ο αριθμός των σκαφών που βρίσκονται στο Μητρώο Αλιευτικών Δεδομένων έχει μειωθεί κατά 751 σκάφη (14.234 σκάφη), γεγονός που στο μεγαλύτερο βαθμό οφείλεται στην εφαρμογή του Μέτρου 6.1.10 «Οριστική παύση των αλιευτικών δραστηριοτήτων», δράση “Διάλυση αλιευτικού σκάφους”, του Ε.Π. Αλιείας & Θάλασσας 2014-2020⁸.

Ο ελληνικός στόλος το 2017 περιλαμβάνει 13.972 επιχειρήσεις, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι το 94% των επιχειρήσεων κατέχει ένα μόνο σκάφος. Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει επίσης ότι ο συνολικός αριθμός απασχολούμενων παρουσιάζει πτωτική πορεία τα τελευταία χρόνια (μείωση 18% σε σχέση με το 2012) αν και η μείωσή του μεταξύ των ετών 2016 και 2017 είναι πολύ μικρή (-1,7%). Αξίζει ακόμη να σημειωθεί, ότι με βάση τα στοιχεία του Πίνακα A.1.α.3 παρουσιάζεται υποαπασχόληση στον τομέα της θαλάσσιας αλιείας, αφού ο συνολικός αριθμός απασχολούμενων, απέχει αρκετά από τα Ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης. Ποιο συγκεκριμένα, σε ένα εργαζόμενο αντιστοιχούν 0,88 ΙΠΑ.

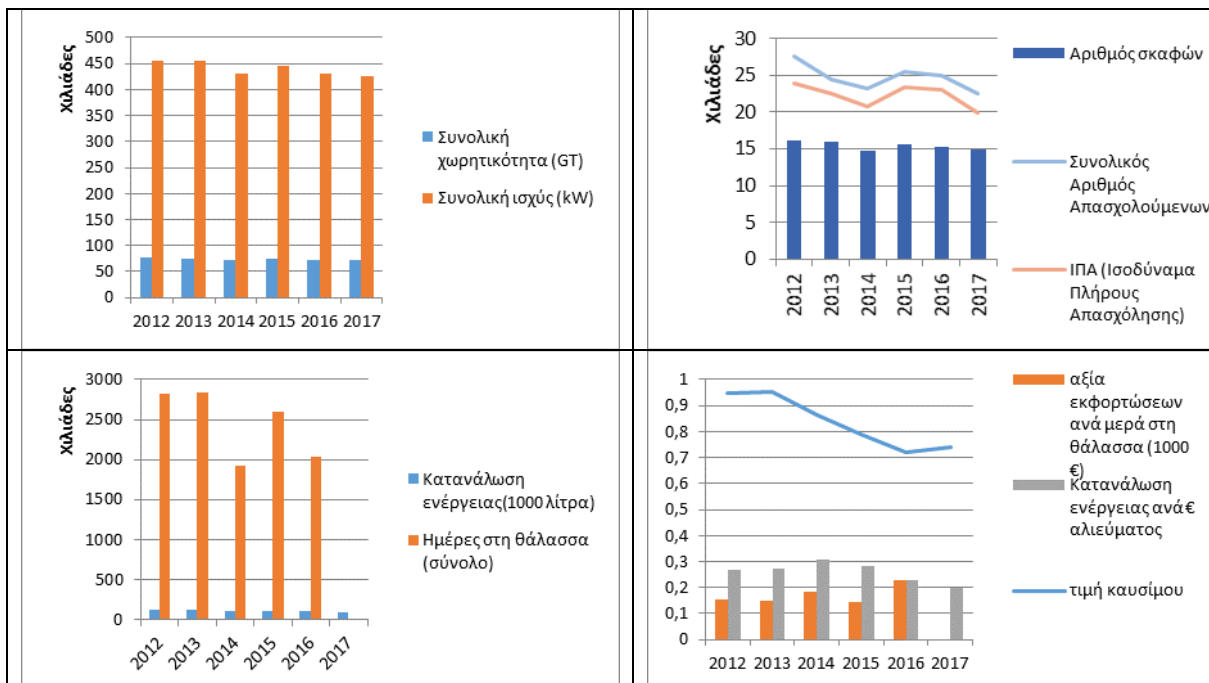
Σε ότι αφορά την αλιευτική προσπάθεια, από τα συγκεντρωθέντα στοιχεία προκύπτει ότι η συνολική ποσότητα καυσίμων που καταναλώθηκε από τον ελληνικό αλιευτικό στόλο το 2017 εκτιμάται στα 94.118.510 λίτρα, σημειώνοντας 2% μείωση σε σχέση με το 2016 και μείωση 18% σε σχέση με το 2012. Σχετικά με τον συνολικό αριθμό ημερών στη θάλασσα για το σύνολο του ελληνικού αλιευτικού στόλου, η μεταβλητή αυτή δεν υπολογίστηκε σε εθνικό επίπεδο για όλα τα τμήματα του αλιευτικού στόλου. Ο λόγος είναι ότι η μεταβλητή αυτή συλλέχθηκε μόνο για τις μηχανότρατες και τα γρι γρι λόγω της καθυστερημένης έναρξης του προγράμματος. Επισημαίνεται επίσης, ότι το 2014 η μεταβλητή αφορούσε μόνο τους εννέα από τους 12 μήνες του έτους (Απρίλιο-Δεκέμβριο). Συνεπώς, η μεταβλητή αυτή αφορά όλο το έτος, μόνο στις περιπτώσεις των ετών 2012, 2013 και 2015, τα οποία είχαν συγκεντρωθεί μέσω του ερωτηματολογίου συλλογής κοινωνικοοικονομικών δεδομένων και όχι μέσω της συλλογής εγκάρσιων μεταβλητών, όπως προβλέπεται από τον Κανονισμό (ΕΕ) Νο 1224/2009.

Αντίθετα, το ενεργειακό κόστος για το έτος 2017 έφτασε στα 69,414,243 € σημειώνοντας σημαντική μείωση τόσο σε σχέση με το 2016 όσο και σε σχέση με το 2012 (10,2% και 36,4 %, αντίστοιχα). Η μείωση αυτή στο κόστος των καυσίμων οφείλεται κυρίως στη μείωση της τιμής των καυσίμων αλλά και στη μείωση της αλιευτικής προσπάθειας. Η μείωση της τιμής των καυσίμων την περίοδο 2012-2017, αποτυπώνεται και στο σχήμα A.1.α.1. Άλλωστε από τα στοιχεία του Πίνακα A.1.α.3 προκύπτει ότι το κόστος της ενέργειας ανά αξία αλιεύματος (0,148) μειώθηκε σημαντικά (-42% σε σχέση με το 2012 και -27% σε σχέση με το 2016).

⁸ Βλ. <http://www.alieia.gr/assets/uploads/2018/02/APOFASI-ENTAXIS-METRO-ORISTIKIS-PAFSIS.pdf>

Πίνακας Α.1.α.3. Δομή του στόλου της θαλάσσιας αλιείας της Ελλάδας, απασχόληση, αλιευτική προσπάθεια και παραγωγή για την περίοδο 2012-2017.

Μεταβλητή	2012	2013	2014	2015	2016	2017	%Δ 2017-16	%Δ 2017-12		
Δομή	Αριθμός σκαφών	16.063	15.954	14.755	15.624	15.182	14.985	-1,3%	▼	-6.7%
	Αριθμός ανενεργών σκαφών	1.531	1.202	1.155	1.210	1.535	1.521	-0,9%	▼	-0.7%
	Μέση ηλικία σκάφους (έτη)	26,78	27,61	28,26	29,06	29,43	30,22	2,7%	↗	12.9%
	Συνολική χωρητικότητα (GT)	76.211	75.566	72.843	74.699	71.751	71.085	-0,9%	▼	-6.7%
	Συνολική ισχύς (kW)	455.640	454.565	431.166	446.239	430.793	426.683	-1%	▼	-6.4%
	Αριθμός Επιχειρήσεων	13.918	13.871	13.666	12.594	14.207	13.972	-1,7%	▼	0.4%
	Απασχόληση	Συνολικός Αριθμός Απασχολούμενων ΙΠΑ (Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης)	27.559	24.486	23.232	25.407	24.975	22.592	-9,5%	▼
Μέσος ετήσιος μισθός ανά απασχολούμενο		23.945	22.546	20.780	23.431	21.098	19.874	-13,7%	▼	-17.0%
Μέσος ετήσιος μισθός ανά ΙΠΑ		5.967	7.575	6.127	6.274	7.465	7.687	3%	↗	28.8%
Μέσος ετήσιος μισθός ανά ΙΠΑ		6.868	8.227	6.850	6.803	8.837	8.738	-1,1%	▼	27.2%
Αλιευτική προσπάθεια		Ημέρες στη θάλασσα (σύνολο)	2.815.808	2.843.714	1.921.836	2.603.840	2.040.825	-	-	-
	Κόστος ενέργειας	109.056.322	108.188.604	92.446.711	84.432.443	75.789.015	69.414.243	-8,4%	▼	-36.4%
	Κατανάλωση ενέργειας (σε λίτρα)	115.096.554	113.673.414	107.319.701	107.015.700	104.897.542	94.118.510	-10,3%	▼	-18.2%
	Κόστος ενέργειας ανά € αλιεύματος	0,2549	0,2588	0,2639	0,2232	0,1631	0,148	-9,2%	▼	-41.9%
	Κατανάλωση ενέργειας ανά € αλιεύματος	0,269	0,2719	0,3064	0,2828	0,2258	0,201	-11%	▼	-25.3%
Παραγωγή	Έσοδα από πωλήσεις αλιευμάτων	427.837.048	418.072.659	350.261.580	378.350.308	464.594.132	468.539.588	0,9%	▼	9.5%

Σχήμα Α.1.α.1. Δομή, απασχόληση αλιευτική προσπάθεια και παραγωγή του ελληνικού στόλου για τα έτη 2012-2017

Σε ότι αφορά τα έσοδα από τις πωλήσεις αλιευμάτων, αυτά εκτιμώνται στα 468.539.588€ παρουσιάζοντας οριακή αύξηση σε σχέση με το 2016 αλλά σημαντική αύξηση σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Οι ακριβείς λόγοι για τους οποίους η αξία των εκφορτώσεων εμφανίζεται τόσο αυξημένη, δεν μπορούν να προσδιοριστούν καθώς απαιτείται η συλλογή των εγκάρσιων μεταβλητών κατά την προβλεπόμενη διαδικασία και για το σύνολο του έτους, ώστε να είναι γνωστά όλα τα δεδομένα που αφορούν το είδος, το βάρος και την τιμή των εκφορτώσεων. Υπενθυμίζεται ότι κατά το έτος 2017, οι εγκάρσιες μεταβλητές που συλλέχθηκαν αφορούν πολύ μικρή χρονική περίοδο και ορισμένες μόνο γεωγραφικές περιοχές.

A.1.α.3. Δαπάνες και οικονομικά αποτελέσματα

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Πίνακα A.1.α.4, τα έσοδα της θαλάσσιας αλιείας προκύπτουν σχεδόν αποκλειστικά από την πώληση των αλιευμάτων. Οι άμεσες επιδοτήσεις αποτελούν ένα ελάχιστο ποσοστό των συνολικών εσόδων και αφορούν επιστροφές δασμών πετρελαίου στις περιπτώσεις όπου το πετρέλαιο δεν αγοράζεται απευθείας σε τιμή που δεν συμπεριλαμβάνει το δασμό. Επισημαίνεται ακόμη ότι δεν προκύπτουν έσοδα από τη χρήση του σκάφους για άλλες δραστηριότητες εκτός της αλιείας (π.χ. αλιευτικό τουρισμό), αφού αυτό προϋποθέτει ειδική άδεια⁹.

Πίνακας A.1.α.4. Δαπάνες και οικονομικά αποτελέσματα του κλάδου της αλιείας για την περίοδο 2012-2017.

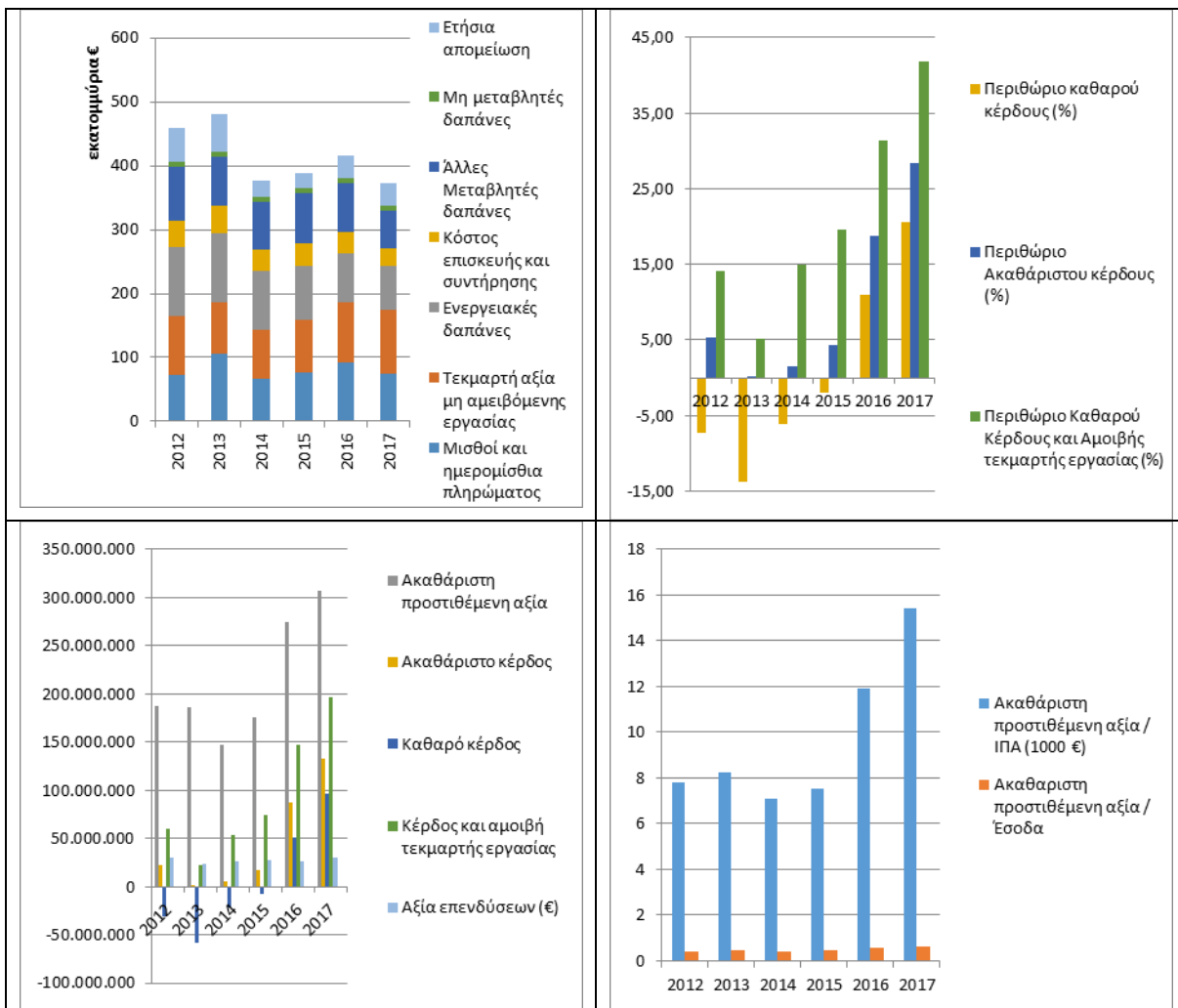
Μεταβλητή	2012	2013	2014	2015	2016	2017	%Δ 2017-2016	%Δ 2017-2012
Έσοδα								
Αξία εκφορτώσεων	427.837.048	418.072.659	350.261.580	378.350.308	464.594.132	468.539.588	0.85	↗ 9.51
Άμεσες επιδοτήσεις	0	3.747.195	5.075.829	2.635.936	2.768.528	1.701.601	-38.54	↘ -
Δαπάνες								
Μισθοί και ημερομίσθια πληρώματος	73.367.684	105.420.429	67.278.063	77.354.959	91.281.222	74.123.474	-18.80	↘ 1.03
Τεκμαρτή αξία μη αμειβόμενης εργασίας	91.089.486	80.058.019	75.062.991	82.050.233	95.160.109	99.534.130	4.60	↗ 9.27
Ενεργειακές δαπάνες	109.056.322	108.188.604	92.446.711	84.432.443	75.789.015	69,414,243	-8.41	↘ -36.35
Κόστος επισκευής και συντήρησης	40.144.431	43.168.187	34.308.680	35.636.500	32.995.944	28,269,340	-14.32	↘ -29.58
Άλλες Μεταβλητές δαπάνες	83.917.813	77.604.070	74.033.627	78.249.174	77.901.956	57,250,926	-26.51	↘ -31.78
Μη μεταβλητές δαπάνες	7.749.586	6.747.994	7.139.387	6.482.234	6.476.903	8,331,749	28.64	↗ 7.51
Ετήσια απομείωση	53.514.201	58.675.084	26.844.329	24.206.436	36.283.271	36,492,379	0.58	↗ -31.81
Οικονομικά αποτελέσματα								
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία	186.968.896	186.110.999	147.409.004	176.185.893	274.198.841	306,974,931	11.95	↗ 64.19
Ακαθάριστο κέρδος	22.511.726	632.551	5.067.950	16.780.701	87.757.511	133,317,327	51.92	↗ 492.21
Καθαρό κέρδος	-31.002.475	-58.042.533	-21.776.379	-7.425.735	51.474.240	96,824,948	88.10	↗ -412.31
Κέρδος και αμοιβή τεκμαρτής εργασίας	60.087.011	22.015.486	53.286.612	74.624.498	146.634.349	196,359,078	33.91	↗ 226.79
Αξία κεφαλαίου								
Απομειωμένη αξία αντικατάστασης του φυσικού κεφαλαίου (€)	226.071.892	242.619.052	113.968.237	99.787.479	151.622.928	160,303,189	5.72	↗ -29.09
Αξία επενδύσεων (€)	30.207.167	24.111.423	26.140.333	27.767.435	25.718.634	30,387,903	18.16	↗ 0.60
Χρηματοοικονομική θέση (%)	2,92	1,54	0,55	0,37	0,50	1,35	172.84	↗ -53.64
Οικονομικοί δείκτες								
Περιθώριο καθαρού κέρδους (%)	-7,25	-13,76	-6,13	-1,95	11,42	20,59	86.95	↗ -384.15
RoFTA (%)	-13,71	-23,92	-19,11	-7,44	35,19	60,40	77.92	↗ -540.45
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία / ΙΠΑ	7.808	8.255	7.094	7.519	12.996	15,446	29.79	↗ 97.82
Περιθώριο Ακαθάριστου κέρδους (%)	5,26	0,15	1,43	4,40	18,78	28,35	50.99	↗ 438.81
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία/Έσοδα	0,44	0,44	0,41	0,46	0,59	0,65	11.27	↗ 49.38
Περιθώριο Καθαρού Κέρδους και Αμοιβής τεκμαρτής εργασίας (%)	14,04	5,22	15,00	19,59	31,37	41,76	33.09	↗ 197.32

⁹ Η δυνατότητα αδειοδότησης για άσκηση αλιευτικού τουρισμού προβλέπεται από το 2015 μέσω της ΚΥΑ αριθ. 414/2354/12-1-2015, ωστόσο πολύ λίγα σκάφη έχουν πάρει μέχρι σήμερα άδεια, ενώ κανένα από αυτά δεν ήταν μεταξύ των σκαφών του δείγματος.

Για το έτος 2017, τα συνολικά έσοδα του ελληνικού αλιευτικού στόλου φτάνουν τα 468.539.588€. Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του Πίνακα Α.1.α.4, για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά, προκύπτει καθαρό κέρδος για τα αλιευτικά σκάφη (96.824.948 €). Βέβαια, θα πρέπει να επισημανθεί ότι τα οικονομικά αποτελέσματα του στόλου εμφανίζουν συνεχή βελτίωση μετά το 2013. Η βελτίωση της κερδοφορίας σε σχέση με το έτος 2016, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα, οφείλεται στη μείωση των δαπανών. Επισημαίνεται ακόμη, ότι όπως και τα προηγούμενα έτη, το εισόδημα που αντικατοπτρίζει την οικονομική κατάσταση και το βιοτικό επίπεδο των αλιέων (καθαρός κέρδος και αξία μη αμειβόμενης -τεκμαρτής- εργασίας) είναι αρκετά υψηλό.

Το σύνολο των δαπανών του στόλου ανέρχεται στα 373.416.242€ παρουσιάζοντας αισθητή μείωση σε σχέση με το 2016 στα περισσότερα είδη δαπανών, γεγονός που αναδεικνύει τη στρατηγική των αλιευτικών επιχειρήσεων να ελαχιστοποιούν τη χρήση εισροών ώστε να αυξήσουν τη ρευστότητά τους. Είναι ενδεικτικό το γεγονός ότι η μόνη δαπάνη που παρουσιάζει αύξηση αφορά την αξία της τεκμαρτής εργασίας, γεγονός που δείχνει ότι οι Έλληνες αλιείς επιδιώκουν να αντικαταστήσουν τις δαπάνες τους (κυρίως της αμειβόμενης εργασίας αλλά και των παρεχόμενων υπηρεσιών) με ίδια εργασία. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Πίνακα Α.1.α.4 και το Σχήμα Α.1.α.2, η σημαντικότερη δαπάνη για τον ελληνικό στόλο είναι η τεκμαρτή δαπάνη της μη αμειβόμενης εργασίας με περίπου 100 εκατομμύρια € (27% των συνολικών δαπανών) ενώ ακολουθούν οι μισθοί και τα ημερομίσθια πληρώματος με περίπου 74 εκατομμύρια € (20 % των συνολικών δαπανών). Οι δαπάνες αυτές αν και ήταν αρκετά σημαντικές τα τελευταία χρόνια, δεν ξεπερνούσαν τις ενεργειακές δαπάνες που ήταν πάντα οι σημαντικότερες δαπάνες. Το γεγονός αυτό οφείλεται τόσο στην αύξηση του επιπέδου των δαπανών αυτών, όσο και στη μειωμένη τιμή των καυσίμων αλλά και στην ελαφρώς μειωμένη κατανάλωση. Αξίζει να σημειωθεί ότι από το 2012, η ενεργειακή δαπάνη βαίνει διαρκώς μειούμενη, καταγράφοντας συνολική μείωση της τάξης του 36%. Επιπλέον, στην τέταρτη θέση, μετά τις ενεργειακές δαπάνες, βρίσκονται οι λοιπές μεταβλητές δαπάνες συμμετέχοντας με 15 % στις συνολικές δαπάνες.

Οι δαπάνες επισκευών και συντήρησης παρουσιάζονται ελαφρώς μειωμένες σε σχέση με το 2016, οι μη μεταβλητές δαπάνες παρουσιάζουν αύξηση ενώ, τέλος, η ετήσια απομείωση της αξίας του κεφαλαίου είναι σταθερή στα 36 περίπου εκατομμύρια €.

Σχήμα Α.1.α.2. Έσοδα, δαπάνες και οικονομικά αποτελέσματα του Ελληνικού στόλου για τα έτη 2012-2017.

Αναφορικά με τα οικονομικά αποτελέσματα, η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία εμφανίζει πολύ σημαντική αύξηση της τάξης του 12 %, ακολουθώντας την έντονη αυξητική τάση της προηγούμενης χρονιάς. Το ακαθάριστο κέρδος είναι επίσης θετικό και φτάνει τα 133 εκατομμύρια € (παρουσιάζοντας 50% αύξηση σε σχέση με το 2016), ενώ για δεύτερη συνεχόμενη φορά, ο κλάδος της θαλάσσιας αλιείας παρουσιάζει καθαρό κέρδος. Το επενδυμένο κεφάλαιο στην αλιεία (συνολική απομειωμένη αξία αντικατάστασης του φυσικού κεφαλαίου) φτάνει τα 160 εκατομμύρια €, σημειώνοντας μικρή αύξηση σε σχέση με το 2016, ενώ το σύνολο των επενδύσεων για το 2017 εκτιμάται στα 30 εκατομμύρια € σημειώνοντας μικρή αύξηση σε σχέση με το 2016. Τέλος, στους υπόλοιπους οικονομικούς δείκτες του Πίνακα Α.1.α.4, παρατηρείται πολύ σημαντική βελτίωση σε σχέση με το 2016, γεγονός που οφείλεται στη μεγάλη αύξηση των ακαθάριστων εσόδων.

Α.1.α.4. Δομή και οικονομικά δεδομένα της μικρής και μεγάλης κλίμακας αλιείας στην Ελλάδα

Στους Πίνακες Α.1.α.5 και Α.1.α.6 συνοψίζονται τα στοιχεία που αφορούν τη δομή, την αλιευτική προσπάθεια, την απασχόληση και την παραγωγή της αλιείας μικρής και μεγάλης κλίμακας της Ελλάδας αντίστοιχα¹⁰. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία των πινάκων, η αλιεία μικρής κλίμακας αφορά ποσοστό 94 % των συνολικών σκαφών του στόλου.

¹⁰ Η αλιεία μικρής κλίμακας αφορά τα σκάφη με μήκος μικρότερο από 12 μέτρα. Τα σκάφη με μήκος μεγαλύτερο από 12 μέτρα αφορούν την αλιεία μεγάλης κλίμακας.

Από τα στοιχεία του πίνακα προκύπτει επίσης ότι υπάρχει μια τάση μείωσης του αριθμού των σκαφών της παράκτιας αλιείας για την περίοδο 2012-2017 ενώ τα σκάφη της μέσης αλιείας παρουσιάζουν μία αξιοσημείωτη στασιμότητα. Τα σκάφη της αλιείας μικρής κλίμακας έχουν μεγαλύτερη μέση ηλικία, ενώ η συνολική χωρητικότητα και η συνολική ισχύς παρουσιάζουν την ίδια τάση με τον συνολικό αριθμό σκαφών.

Ο συνολικός αριθμός απασχολούμενων παρουσιάζει σημαντική αύξηση στην αλιεία μικρής κλίμακας, ενώ εμφανίζεται μειωμένος στην περίπτωση της αλιείας μεγάλης κλίμακας. Αξίζει να επισημανθεί ότι το φαινόμενο της υποαπασχόλησης διατηρείται στην αλιεία μικρής κλίμακας, ενώ έχει πλέον σχεδόν εξαλειφθεί στην περίπτωση της μέσης αλιείας. Τέλος, παρατηρείται μείωση του μέσου μισθού ανά απασχολούμενο και ανά ΙΠΑ σε σχέση με το 2016, τόσο στην παράκτια όσο και στη μέση αλιεία.

Πίνακας Α.1.α.5. Δομή του στόλου της αλιείας μικρής κλίμακας της Ελλάδας για τα έτη 2012-2017, αλιευτική προσπάθεια, απασχόληση και παραγωγή

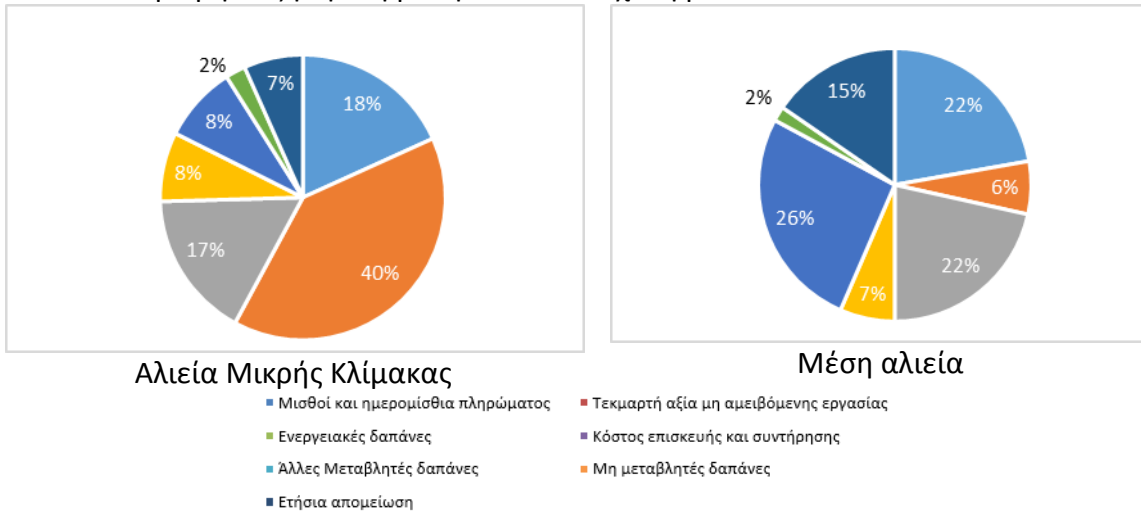
Μεταβλητή		2012	2013	2014	2015	2016	2017	%Δ 2017-15	%Δ 2017-12	
Δομή	Αριθμός σκαφών	15.139	15.038	13.850	14.708	14.319	14.126	-1,3	↘	-6,7
	Αριθμός ανενεργών σκαφών	1.488	1.159	1.088	1.141	1.447	1.425	-1,5	↘	-4,2
	Μέση ηλικία σκάφους (έτη)	27	28	28	29	30	31	4,4	↗	16,3
	Χωρητικότητα (GT)	30.138	29.897	27.613	29.406	29.061	28.714	-1,2	↘	-4,7
	Ισχύς (kW)	287.564	285.456	265.919	280.366	274.826	272.248	-0,9	↘	-5,3
Απασχόληση	Συνολικός Αριθμός Απασχολούμενων ΙΠΑ (Ισοδύναμα πλήρους Απασχόλησης)	22.529	19.708	18.222	20.420	19.613	22.471	14,6	↗	-0,3
	Ετήσιος μισθός ανά απασχολούμενο	5.744	7.599	6.260	6.218	6.568	5.773	-12,1	↘	0,5
	Ετήσιος μισθός / ΙΠΑ	5.029	6.896	5.421	5.630	7.915	6.315	-12,7	↘	25,6
	Ημέρες στη θάλασσα (σύνολο)			1.921.836	2.603.840	1.928.836		-25,9	↘	NR
Αλιευτική προσπάθεια	Κόστος ενέργειας	57.557.178	60.246.282	52.567.939	49.009.374	45.345.077	37.325.894	-17,7	↘	-35,1
	Κατανάλωση ενέργειας (σε λίτρα)	50.283.598	48.705.410	45.752.146	47.823.940	45.029.099	35.702.516	-20,7	↘	-29,0
	Κόστος ενέργειας ανά € αλιεύματος	0,244	0,259	0,259	0,220	0,192	0,169	-11,9	↘	-30,7
	Κατανάλωση ενέργειας ανά € αλιεύματος	0,213	0,210	0,226	0,215	0,191	0,162	-15,1	↘	-24,1
	Παραγωγή	Έσοδα από πωλήσεις αλιευμάτων	235.877.167	232.288.624	202.868.115	222.546.553	236.329.149	220.743.073	-6,6	↘

Πίνακας Α.1.α.6. Δομή του στόλου της μέσης αλιείας της Ελλάδας για τα έτη 2012-2017, αλιευτική προσπάθεια, απασχόληση και παραγωγή

Μεταβλητή		2012	2013	2014	2015	2016	2017	%Δ 2016-15	%Δ 2016-12	
Δομή	Αριθμός σκαφών	924	916	905	916	863	859	-0.5	↘	-7.0
	Αριθμός ανενεργών σκαφών	43	43	67	69	88	96	9.1	↗	123.3
	Μέση ηλικία σκάφους (έτη)	24	25	26	27	28	29	4.7	↗	20.7
	Συνολική χωρητικότητα (GT)	46.072	45.669	45.231	45.292	42.690	42,371	-0.7	↘	-8.0
	Συνολική ισχύς (kW)	168.076	169.109	165.246	165.873	155.966	154,435	-1.0	↘	-8.1
	Απασχόληση	Συνολικός Αριθμός Απασχολούμενων ΙΠΑ(Ισοδύναμα πλήρους Απασχόλησης)	5.031	4.778	5.010	4.987	5.362	4,339	-19.1	↗
Ετήσιος μισθός ανά απασχολούμενο		12.119	10.635	8.714	8.992	10.746	9,391	-12.6	↗	-22.5
Ετήσιος μισθός/ΙΠΑ		10.168	10.375	8.693	8.910	11.947	9,414	-14.3	↗	-22.3
Ημέρες στη θάλασσα(σύνολο)		-	-	93.699	160.423	111.989	-	-	↘	-
Αλιευτική προσπάθεια	Κόστος ενέργειας	51.499.144	47.942.322	39.878.772	35.423.069	30.443.938	30,785,345	1.1	↘	-40.2
	Κατανάλωση ενέργειας(σε λίτρα)	64.812.957	64.968.004	61.567.555	59.191.759	59.868.443	57,455,359	-4.0	↗	-11.4
	Κόστος ενέργειας ανά € αλιεύματος	0,268	0,258	0,271	0,171	0,133	0,124	-6.6	↘	-53.7
	Κατανάλωση ενέργειας ανά € αλιεύματος	0,338	0,350	0,418	0,286	0,262	0,232	-11.5	↘	-31.3
Παραγωγή	Έσοδα από πωλήσεις αλιευμάτων	191.959.881	185.784.035	147.393.465	206.681.704	228.264.984	247,796,515	8.6	↗	29.1

Η σημαντικότερη κατηγορία δαπανών για την αλιεία μικρής κλίμακας είναι η τεκμαρτή αξία της μη αμειβόμενης εργασίας (40%), ενώ ακολουθούν οι δαπάνες μισθοδοσίας (18%) και οι ενεργειακές δαπάνες (17%). Η μη αμοιβόμενη εργασία παρουσιάζει σταθερότητα σε σχέση με το 2016, γεγονός που αναδεικνύει τη στρατηγική των παράκτιων αλιέων τα τελευταία χρόνια, να αξιοποιούν σε μεγαλύτερο βαθμό τη διαθέσιμη οικογενειακή εργασία, προκειμένου: α) να αυξήσουν το οικογενειακό τους εισόδημα και β) να βελτιώσουν τη ρευστότητα της επιχείρησής τους. Τέλος, οι ενεργειακές δαπάνες παρουσιάζουν μείωση, γεγονός που αναδεικνύει την προσπάθεια των επιχειρήσεων του κλάδου να μειώσουν τις δαπάνες τους προκειμένου να διατηρήσουν κάποια επίπεδα ρευστότητας.

Αναφορικά με την αλιευτική προσπάθεια, παρατηρείται μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και του κόστους της ενέργειας ανά ευρώ αλιεύματος και στις δύο κατηγορίες αλιείας. Τέλος, τα έσοδα από πωλήσεις αλιευμάτων παρουσιάζουν μικρή μείωση στην παράκτια αλιεία αλλά μικρή αύξηση στη μέση αλιεία σε σχέση με το 2016.

Σχήμα Α.1.α.4 Συμμετοχή κάθε κατηγορίας δαπάνης στις συνολικές δαπάνες α) στην αλιεία μικρής κλίμακας και β) στη μέση αλιεία

Πίνακας Α.1.α.7. Δαπάνες και οικονομικά αποτελέσματα της αλιείας μικρής κλίμακας τα έτη 2012-2017.

Μεταβλητή	2012	2013	2014	2015	2016	2017	%Δ 2016-15	%Δ 2012-16
Έσοδα								
Έσοδα από πωλήσεις αλιευμάτων	235.877.167	232.288.624	202.868.115	222.546.553	236.329.149	220.743.073	-6,6	-6,4
Άμεσες επιδοτήσεις	-	3.611.349	4.476.639	2.402.045	2.490.956	1.897.882	-23,8	
Δαπάνες								
Μισθοί και ημερομίσθια πληρώματος	24.613.785	61.542.925	29.542.208	39.096.183	39.564.077	40.861.452	3,3	66,0
Τεκμαρτή αξία μη αμειβόμενης εργασίας	88.688.818	74.366.188	69.244.763	75.875.157	89.255.089	88.871.423	-0,4	0,2
Ενεργειακές δαπάνες	57.557.178	60.246.282	52.567.939	49.009.374	45.345.077	37.325.894	-17,7	-35,1
Κόστος επισκευής και συντήρησης	26.488.344	30.462.503	22.393.893	23.808.484	18.657.345	17.610.492	-5,6	-33,5
Μεταβλητές δαπάνες	34.739.510	32.643.116	30.393.627	31.660.887	24.756.687	19.285.510	-22,1	-44,5
Μη μεταβλητές δαπάνες	3.854.803	4.163.533	4.182.432	3.923.889	3.461.654	5.114.891	47,8	32,7
Ετήσια απομείωση	31.792.823	34.181.973	13.109.737	13.670.111	13.247.910	15.014.048	13,3	-52,8
Οικονομικά αποτελέσματα								
Ακαθ. προστιθέμενη αξία	113.237.333	108.384.539	97.806.863	116.545.964	146.599.342	141.406.287	-3,5	24,9
Ακαθάριστο κέρδος	-65.270	-27.524.574	-980.108	1.574.625	17.780.176	11.673.411	-34,3	17984,8
Καθαρό κέρδος	-31.858.093	-61.706.547	-14.089.845	-12.095.487	4.532.266	-3.340.637	NR	-89,5
Κέρδος και αμοιβή τεκμαρτής εργασίας	56.830.725	12.659.641	55.154.918	63.779.670	93.787.355	85.530.786	-8,8	50,5
Αξία κεφαλαίου								
Απομειωμένη αξία αντικατάστασης του φυσικού κεφαλαίου (€)	137.536.291	143.896.490	58.234.707	57.740.682	56.085.651	63.007.525	12,3	-54,2
Αξία επενδύσεων (€)	25.069.059	19.024.071	20.829.880	21.254.460	16.126.887	20.089.833	24,6	-19,9
Χρηματοοικ/κη θέση (%)	0,25	0,08	0,44	0,34	0,91	-	-	
Οικονομικοί δείκτες								
Περιθ. Καθ. κέρδους (%)	-13,51	-26,16	-6,80	-5,38	1,90	-1,50	NR	-88,9
RoFTA (%)	-23,16	-42,88	-24,19	-20,95	8,08	-5,30	NR	-77,1

Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία / ΙΠΑ	5.741	6.060	6.197	6.303	9.008	6.884	-16,4	↘	19,9
Περιθώριο Ακαθάριστου κέρδους (%)	-0,03	-11,67	-0,47	0,70	7,45	5,24	-29,6	↘	
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία / Έσοδα	0,48	0,46	0,47	0,52	0,61	0,64	3,5	↗	32,3
Περιθώριο Καθαρού Κέρδους και Αμοιβής τεκμαρτής εργασίας (%)	24,09	5,37	26,60	28,35	39,27	38,42	-2,2	↘	59,4

Πίνακας Α.1.α.8. Δαπάνες και οικονομικά αποτελέσματα της αλιείας μεγάλης κλίμακας τα έτη 2012-2017.

Μεταβλητή	2012	2013	2014	2015	2016	2017	%Δ 2016-15	%Δ 2012-16	
Έσοδα									
Αξία εκφορτώσεων	191.959.881	185.784.035	147.393.465	206.681.704	228.264.984	247.796.515	8,6	↗	18,9
Άμεσες επιδοτήσεις	-	135.846	599.190	233.892	277.571	963.846	247,2	↗	-
Δαπάνες									
Μισθοί και ημερομίσθια πληρώματος	48.753.899	43.877.504	37.735.856	38.258.777	51.717.144	31.773.768	-38,6	↘	6,1
Τεκμαρτή αξία μη αμειβόμενης εργασίας	2.400.668	5.691.831	5.818.228	6.175.076	5.905.020	8.975.549	52,0	↗	146,0
Ενεργειακές δαπάνες	51.499.144	47.942.322	39.878.772	35.423.069	30.443.938	30.785.345	1,1	↗	-40,9
Κόστος επισκευής και συντήρησης	13.656.087	12.705.684	11.914.787	11.828.015	14.338.600	9.330.073	-34,9	↘	5,0
Μεταβλητές δαπάνες	49.178.303	44.960.954	43.640.001	46.588.287	53.145.269	37.683.708	-29,1	↘	8,1
Μη μεταβλητές δαπάνες	3.894.783	2.584.461	2.956.955	2.558.345	3.015.249	2.500.541	-17,1	↘	-22,6
Ετήσια απομείωση	21.721.379	24.493.111	13.734.592	10.536.324	23.035.361	22.025.010	-4,4	↘	6,0
Οικονομικά αποτελέσματα									
Ακαθ. προστιθέμενη αξία	73.731.564	77.726.460	49.602.141	110.517.879	127.599.500	167.496.849	31,3	↗	73,1
Ακαθάριστο κέρδος	22.576.998	28.157.125	6.048.057	66.084.026	69.977.335	126.747.531	81,1	↗	209,9
Καθαρό κέρδος	855.619	3.664.015	-7.686.535	55.547.702	46.941.975	104.722.521	123,1	↗	5386,3
Κέρδος και αμοιβή τεκμαρτής εργασίας	3.256.287	9.355.846	-1.868.306	61.722.778	52.846.994	113.698.070	115,1	↗	1522,9
Αξία κεφαλαίου									
Απομειωμένη αξία αντικατάστασης του φυσικού κεφαλαίου (€)	88.535.601	98.722.562	55.733.531	42.046.797	95.537.276	96.252.094	0,7	↗	7,9
Αξία επενδύσεων (€)	5.138.108	5.087.352	5.310.453	6.512.975	9.591.746	7.440.557	-22,4	↘	86,7
Χρηματοοικ/κη θέση (%)	11,60	3,93	1,91	0,54	6,05	-			
Οικονομικοί δείκτες									
Περιθ. Καθ. κέρδους (%)	0,45	1,97	-5,19	26,85	20,54	42,10	105,0	↗	4508,1
RoFTA (%)	0,97	3,71	-13,79	132,11	49,13	108,80	121,4	↗	4984,2
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία / ΙΠΑ	17.468	16.677	9.924	22.365	26.455	38.695	58,9	↗	39,4
Περιθώριο Ακαθάριστου κέρδους (%)	11,76	15,14	4,09	31,94	30,62	50,95	66,4	↗	160,3
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία / Έσοδα	0,38	0,42	0,34	0,53	0,56	0,67	20,6	↗	45,4
Περιθώριο Καθαρού Κέρδους και Αμοιβής τεκμαρτής εργασίας (%)	1,70	5,03	-1,26	29,83	23,12	45,71	97,7	↗	1263,1

Αντίθετα, σε ότι αφορά την αλιεία μεγάλης κλίμακας, η κυριότερη κατηγορία δαπανών είναι οι λοιπές μεταβλητές δαπάνες (κυρίως δαπάνες εμπορίας) με 26 %, ενώ ακολουθούν οι δαπάνες για μισθούς και ημερομίσθια πληρώματος και οι ενεργειακές δαπάνες με ίδιο ποσοστό (22 %).

Τέλος σημειώνεται ότι τα οικονομικά αποτελέσματα και οι οικονομικοί δείκτες της μέσης αλιείας παρουσιάζουν σημαντική βελτίωση αντίθετα με τους δείκτες της παράκτιας αλιείας που παρουσιάζουν μείωση. Η μείωση στην περίπτωση της παράκτιας αλιείας οφείλεται στο γεγονός ότι η περυσινή χρονιά αποτέλεσε τη μοναδική χρονιά όπου ο στόλος της παράκτιας αλιείας παρουσίασε καθαρά κέρδη.

A.1.α.5. Σύνθεση του στόλου

Ο Πίνακας A.1.α.9 περιλαμβάνει τα 17 τμήματα-στρώματα στα οποία μπορεί να διακριθεί ο ελληνικός αλιευτικός στόλος, ανάλογα με το κύριο αλιευτικό εργαλείο και το μήκος των σκαφών.

Πίνακας A.1.α.9. Τμηματοποίηση του ελληνικού στόλου με βάση το κύριο αλιευτικό εργαλείο και το μήκος των σκαφών.

Τμήματα στόλου	Κύριο αλιευτικό εργαλείο	Μήκος (μέτρα)	Ποσοστό ανενεργότητας %
DTS 6-12μ.	Βιντζότρατα	6-12	6.06%
DTS 12-18 μ.	Βιντζότρατα	12-18	12.90%
DTS 18-24 μ.	Τράτα βυθού	18-24	9.09%
DTS 24-40 μ.	Τράτα βυθού	24-40	6.00%
DFN 0-6 μ.	Δίχτυα	0-6	9.63%
DFN 6-12 μ.	Δίχτυα	6-12	10.14%
DFN 12-18 μ.	Δίχτυα	12-18	13.58%
FPO 0-6 μ.	Παγίδες και Κιούρτοι	0-6	7.69%
FPO 6-12 μ.	Παγίδες και Κιούρτοι	6-12	7.69%
HOK 0-6 μ.	Παραγάδια	0-6	10.50%
HOK 6-12 μ.	Παραγάδια	6-12	11.33%
HOK 12-18 μ.	Παραγάδια	12-18	17.25%
PGP 0-6 μ.	Άλλα πολλαπλά παθητικά εργαλεία	0-6	9.28%
PGP 6-12 μ.	Άλλα πολλαπλά παθητικά εργαλεία	6-12	9.72%
PS 12-18 μ.	Γρι γρι	12-18	17.65%
PS 18-24 μ.	Γρι γρι	18-24	8.53%
PS 24-40 μ.	Γρι γρι	24-40	0.00%

Στον ίδιο πίνακα φαίνονται επίσης τα ποσοστά των ανενεργών σκαφών σε κάθε τμήμα-στρώμα¹¹. Ο Πίνακας A.1.α.10 περιλαμβάνει, το μέσο μήκος των σκαφών, την ολική χωρητικότητα, την ολική ισχύ και τη μέση ηλικία των ενεργών σκαφών κάθε τμήματος του στόλου.

Πίνακας A.1.α.10. Βασικά χαρακτηριστικά του αλιευτικού στόλου ανά τμήμα για το έτος 2017.

Τμήμα του στόλου	Αριθμός Ενεργών Σκαφών	GT	kW	Μέση Ηλικία	Μέσο μήκος
DFNVL0006	3.292	2.199	30.422	33,45	4,92
DFNVL0612	5.734	15.979	139.586	27,65	7,85
DFNVL1218	179	2.910	15.721	24,28	13,64
FPOVL0006	61	667	6.653	51,72	9,63
FPOVL0612	319	408	2.966	49,87	13,13
HOKVL0006	1.303	4.491	23.907	35,67	21,44
HOKVL0612	1.829	19.211	46.052	23,53	28,23
HOKVL1218	99	38	676	29,95	4,89
PGPVL0006	24	894	9.134	26,37	7,97
PGPVL0612	26	910	12.574	34,48	4,91
DTSVL0612	124	5.206	45.748	29,46	7,73
DTSVL1218	27	2.066	10.127	24,73	14,58
DTSVL1824	90	16	231	31,31	4,80
DTSVL2440	141	76	584	27,21	7,91
PSVL1218	70	1.534	9.588	41,64	8,75
PSVL1824	118	5.638	24.098	27,56	20,98
PSVL2440	28	2.494	6.542	18,43	26,23
INACTIVEVL0006	510	345	4.785	33,72	4,92
INACTIVEVL0612	914	2.570	22.700	28,30	7,83
INACTIVEVL1218	68	1.235	7.013	29,80	14,24
INACTIVEVL1824	20	975	4.637	31,21	21,19
INACTIVEVL2440	9	1.226	2.940	23,53	28,23

¹¹ Σύμφωνα με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2010/93, ως ανενεργά χαρακτηρίζονται εκείνα τα σκάφη που δεν έχουν εξασκήσει την αλιευτική δραστηριότητα μέσα στο έτος αναφοράς (2016).

Για τον υπολογισμό των βασικών οικονομικών μεταβλητών για κάθε τμήμα του αλιευτικού στόλου υπολογίστηκαν αρχικά οι αντίστοιχες μεταβλητές στο δείγμα των αλιευτικών σκαφών κάθε κατηγορίας τμήματος του στόλου. Για την αναγωγή των μεταβλητών στον πληθυσμό ελήφθησαν υπόψη ο συνολικός πληθυσμός των σκαφών κάθε τμήματος αλλά και το ποσοστό ανενεργότητάς του. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης περιλαμβάνονται στον Πίνακα Α.1.α.11. Επιπλέον, το ποσοστό συμμετοχής κάθε κατηγορίας δαπάνης στο συνολικό κόστος απεικονίζεται στο Σχήμα Α.1.α.4, για κάθε τμήμα του στόλου.

Πίνακας Α.1.α.11. Βασικές οικονομικές μεταβλητές ανά τμήμα του ελληνικού στόλου για το έτος 2017.

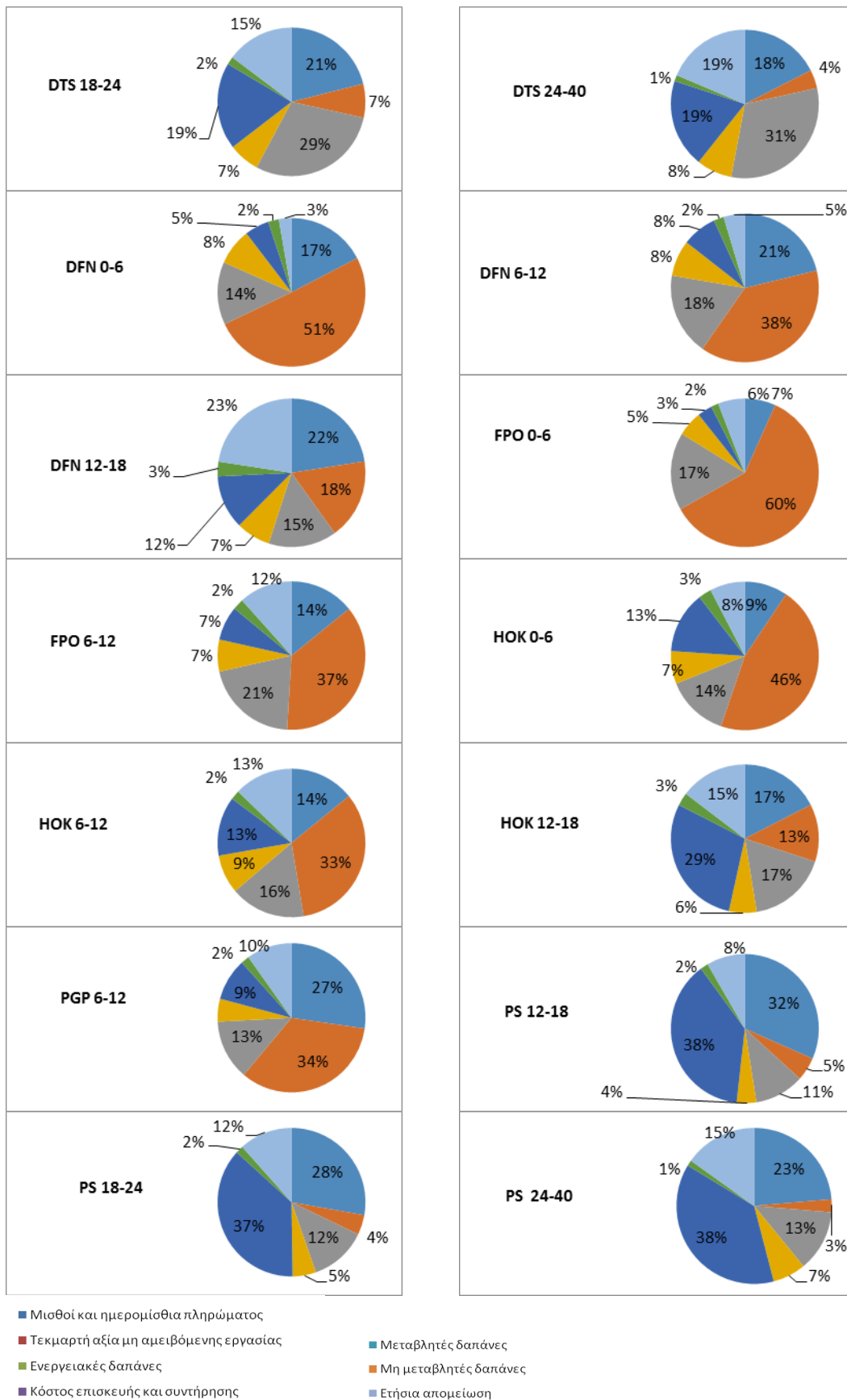
	DFN0006	DFN0612	DFN1218	DTS0612	DTS1218	DTS1824	DTS2440	FPO0006	FPO0612	HOK0006	HOK0612	HOK1218	PGP0006	PGP0612	PS1218	PS1824	PS2440
Απασχόληση																	
Απασχολούμενο Πλήρωμα	4.298	8.757	441	388	110	501	871	72	447	1.451	2.629	361	36	54	568	1.113	374
Ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης	2.985	8.757	441	345	100	501	871	69	444	914	2.629	361	31	39	568	1.113	374
Μέσος μισθός / Απασχολούμενο	5.785	7.782	8.105	5.506	6.169	11.343	11.608	8.057	9.051	5.915	7.938	10.278	4.639	6.305	7.588	8.548	8.474
Μέσο Ημερομίσθιο ανά ΙΠΑ	8.330,85	7.781,72	8.111,93	6.186,64	6.752,78	11.333,25	11.605,15	8.432,40	9.107,75	9.390,53	7.937,62	10.288,17	5.345,40	8.773,98	7.594,65	8.551,38	8.469,70
Αλιευτική Προσπάθεια																	
Κατανάλωση πετρελαίου (lt)	4.044.085	19.927.770	2.024.811	631.263	281.423	11.399.143	28.601.479	155.550	1.581.283	1.899.655	7.337.605	3.294.893	23.517	101.788	2.247.536	6.627.891	2.978.182
Έσοδα	29.940.723	116.483.712	10.959.294	7.192.148	2.364.660	25.429.999	77.297.767	986.980	7.839.606	13.939.924	45.131.166	16.103.736	335.700	355.767	13.471.635	63.241.556	38.932.699
Έσοδα από πωλήσεις αλιευμάτων	29.821.098	115.771.927	10.956.540	7.184.914	2.362.583	25.429.999	77.297.767	977.220	7.702.027	13.871.087	44.732.768	16.103.736	326.700	355.333	13.471.635	63.241.556	38.932.699
Άμεσες Επιδοτήσεις	119.625	711.785	2.754	7.233	2.077	-	-	9.760	137.579	68.838	398.398	-	9.000	433	-	-	-
Δαπάνες (€)	36.588.438	114.133.413	8.921.211	4.132.498	1.481.653	19.969.582	46.922.994	867.692	7.939.649	15.533.845	44.057.719	12.364.615	273.609	556.847	11.749.640	29.621.107	12.043.192
Μισθοί και ημερομίσθια πληρώματος	6.361.254	24.221.746	2.008.835	1.201.205	389.429	4.210.414	8.220.995	58.560	1.125.157	1.462.057	6.228.877	2.159.671	50.606	151.990	3.710.413	8.230.128	2.843.884
Τεκμαρτή αξία μη αμειβόμενης εργασίας	18.502.480	43.925.788	1.565.405	935.270	289.125	1.472.400	1.889.165	521.550	2.920.764	7.120.063	14.640.607	1.550.683	116.400	188.500	599.550	1.283.897	325.325
Ενεργειακές δαπάνες	4.991.157	20.499.882	1.332.008	587.167	171.913	5.865.199	14.746.989	146.877	1.633.449	2.125.883	7.234.548	2.153.771	34.423	72.509	1.270.292	3.712.454	1.532.720
Κόστος επισκευής και συντήρησης	2.916.264	8.963.285	671.264	238.037	64.948	1.351.321	3.649.844	47.691	551.396	1.104.723	3.731.870	747.804	29.627	27.600	505.000	1.510.202	829.691
Άλλες Μεταβλητές δαπάνες	1.951.872	8.695.797	1.044.580	176.528	268.137	3.777.024	9.038.589	27.862	591.934	2.089.448	5.681.198	3.587.140	19.903	50.969	4.473.942	10.949.041	4.545.255
Μη μεταβλητές δαπάνες	855.554	2.535.770	285.996	180.306	49.815	347.293	625.436	14.296	191.790	440.291	883.140	350.068	3.570	10.173	203.623	494.990	143.322
Ετήσια απομείωση	1.009.857	5.291.146	2.013.124	813.985	248.287	2.945.932	8.751.976	50.855	925.160	1.191.379	5.657.478	1.815.480	19.080	55.107	986.821	3.440.396	1.822.995
Επενδυμένο κεφάλαιο																	
Απομειωμένη αξία αντικατάστασης (€)	3.835.220	18.698.633	8.275.366	2.813.946	887.915	11.275.168	35.124.529	201.666	3.726.119	4.506.940	22.458.089	7.397.842	74.580	233.619	3.614.998	13.559.513	7.734.858
Συνολικές επενδύσεις (€)	3.590.731	10.233.435	835.301	397.453	102.600	744.720	2.145.174	24.836	807.940	836.209	4.153.659	820.558	17.880	27.690	807.545	1.657.681	326.978
Χρηματοοικονομική θέση (€)	0,00	3083099,79	299570,02	113912,17	0,00	47970,12	967868,10	0,00	0,00	0,00	624578,49	393399,63	0,00	0,00	119242,83	610844,03	0,00
Οικονομικοί Δείκτες (€)																	
Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία *	19.225.876	75.788.978	7.625.446	6.010.110	1.809.848	14.089.162	49.236.910	750.254	4.871.037	8.179.579	27.600.410	9.264.954	248.177	194.517	7.018.779	46.574.870	31.881.711
Ακαθάριστο Κέρδος	-5.637.858	7.641.444	4.051.207	3.873.634	1.131.294	8.406.348	39.126.750	170.144	825.117	-402.542	6.730.925	5.554.601	81.171	-145.973	2.708.815	37.060.845	28.712.502
Καθαρό Κέρδος	-6.647.715	2.350.298	2.038.083	3.059.649	883.007	5.460.416	30.374.774	119.288	-100.043	-1.593.921	1.073.447	3.739.121	62.091	-201.081	1.721.995	33.620.449	26.889.507
Κέρδος και αμοιβή τεκμαρτής εργασίας	11.854.765	46.276.087	3.603.487	3.994.919	1.172.132	6.932.816	32.263.939	640.838	2.820.721	5.526.142	15.714.054	5.289.803	178.491	-12.581	2.321.545	34.904.346	27.214.832
Δείκτες Κερδοφορίας (€)																	
ΑΠΑ/Εισόδημα	0,64	0,65	0,70	0,84	0,77	0,55	0,64	0,76	0,62	0,59	0,61	0,58	0,74	0,55	0,52	0,74	0,82
Παραγωγικότητα Εργασίας**	6.442	8.654	17.306	17.404	18.011	28.098	56.518	10.906	10.965	8.950	10.498	25.690	7.943	5.012	12.368	41.862	85.204
RoFTA (%)***	-1,67	0,19	0,31	1,15	1,05	0,54	0,92	0,65	0,03	-0,29	0,11	0,57	0,89	-0,80	0,54	2,54	3,54
Περιθώριο καθαρού κέρδους****	-22,20	2,02	18,60	42,54	37,34	21,47	39,30	12,09	-1,28	-11,43	2,38	23,22	18,50	-56,52	12,78	53,16	69,07

*Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία: Έσοδα-(Ενεργειακές Δαπάνες+Κόστος Επισκευής και Συντήρησης+Άλλες Μεταβλητές Δαπάνες+Μη Μεταβλητές Δαπάνες)

**Παραγωγικότητα Εργασίας: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία/ΙΠΑ

***RoFTA (%) (Παραγωγικότητα κεφαλαίου): (Έσοδα - Δαπάνες)/Απομειωμένη αξία αντικατάστασης

****Περιθώριο καθαρού κέρδους: Κέρδος/Έσοδα (%)

Σχήμα Α.1.α.5. Κατανομή των δαπανών για κάθε τμήμα του ελληνικού στόλου

A.1.α.6. Καταγραφή των προβλημάτων των αλιείων

Στα πλαίσια της συλλογής Κοινωνικοοικονομικών δεδομένων για τον τομέα της θαλάσσιας αλιείας, οι αλιείς κλήθηκαν να αναφέρουν τα βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Στους Πίνακες A1.α.12 και Πίνακες A1.α.13 παρουσιάζονται τα 10 προβλήματα που έλαβαν τις περισσότερες θετικές απαντήσεις από τους ερωτώμενους αλιείς στην παράκτια και στη μέση αλιεία αντίστοιχα.

Πίνακα A1.α.12. Τα 10 βασικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι παράκτιοι αλιείς, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας.

α/α	Πρόβλημα	Ποσοστό θετικής απάντησης στο σύνολο
1	Ζημιές σε αλιευτικά εργαλεία από θηλαστικά	82%
2	Ανταγωνισμός με ερασιτέχνες & συνταξιούχους αλιείς	62%
3	Μείωση ιχθυαποθέματος λόγω υπεραλίευσης	62%
4	Μειωμένη τιμή αλιευμάτων	60%
5	Μειωμένη αγοραστική δύναμη καταναλωτών	51%
6	Έλλειψη κινήτρων για ένταξη νέων αλιείων	42%
7	Ακριβά καύσιμα	42%
8	Ζημιές σε αλιευτικά εργαλεία από άλλα ζώα (π.χ. καβούρια)	41%
9	Υψηλό κόστος αγοράς εργαλείων	41%
10	Υψηλό κόστος αναλωσίμων	39%

Ο Πίνακας A1.α.12 αναδεικνύει την ένταση του προβλήματος της καταστροφής των αλιευτικών εργαλείων από προστατευόμενα είδη το οποίο λαμβάνει μακράν την πρώτη θέση με 82%. Ακολουθούν με 62% το πρόβλημα του ανταγωνισμού με ερασιτέχνες αλιείς και η μείωση των ιχθυοαποθεμάτων λόγω υπεραλίευσης. Επιπλέον, κρίνονται σημαντικά από τους αλιείς, ζητήματα που αφορούν την αγορά και συγκεκριμένα τη μειωμένη τιμή των αλιευμάτων, τη μειωμένη ζήτηση λόγω μείωσης της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών, το υψηλό κόστος αγοράς αλιευτικών εργαλείων και την υψηλή τιμή των καυσίμων και άλλων αναλωσίμων. Τέλος, αναδεικνύεται ως σημαντικό με ποσοστό 42% η έλλειψη κινήτρων για την ένταξη νέων αλιείων στο επάγγελμα.

Πίνακα A1.α.13. Τα 10 βασικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αλιείες μέσης αλιείας, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας.

α/α	Πρόβλημα	Ποσοστό θετικής απάντησης στο σύνολο
1	Μειωμένη τιμή αλιευμάτων	75%
2	Μειωμένη αγοραστική δύναμη καταναλωτών	67%
3	Υψηλό κόστος αγοράς εργαλείων	67%
4	Υψηλό κόστος αναλωσίμων	65%
5	Ζημιές σε αλιευτικά εργαλεία από θηλαστικά	58%
6	Έλλειψη κινήτρων για ένταξη νέων αλιείων	58%
7	Γραφειοκρατία	50%
8	Υψηλοί φόροι και ασφαλιστικές εισφορές	45%
9	Ανεπαρκής κατάρτιση αλιείων – Έλλειψη σχολών αλιείας	44%
10	Χωρικές απαγορεύσεις	41%

Στην περίπτωση της μέσης αλιείας (βλ. Πίνακα A.1.α.13), αν και υπάρχουν πολλά κοινά προβλήματα, υπάρχει μία αρκετά σημαντική απόκλιση σε σχέση με τον προηγούμενο πίνακα ως προς την κατάταξη των προβλημάτων καθώς και κάποιες μικρές αλλαγές στη σύνθεση των προβλημάτων. Τα προβλήματα της αγοράς είναι αυτά που λαμβάνουν τις πρώτες θέσεις και συγκεκριμένα η μειωμένη τιμή των αλιευμάτων, το υψηλό κόστος αγοράς αλιευτικών εργαλείων και αναλωσίμων καθώς και η μειωμένη αγοραστική δύναμη των καταναλωτών. Στην κατάταξη περιλαμβάνονται και αρκετά θέματα που αφορούν τη διοίκηση και την πολιτική.

Πιο συγκεκριμένα, η έλλειψη κινήτρων για την ένταξη νέων αλιέων, η γραφειοκρατία, οι υψηλοί φόροι και οι ασφαλιστικές εισφορές και οι χωρικές απαγορεύσεις. Πολύ ενδιαφέρον είναι το γεγονός ότι οι αλιείς τη μέση αλιείας παρουσιάζουν ως πολύ σημαντικό το γεγονός της ανεπαρκούς κατάρτισης των αλιέων του κλάδου και την έλλειψη σχολών αλιείας. Τέλος, στις 10 πρώτες θέσεις της κατάταξης των προβλημάτων περιλαμβάνονται και οι ζημιές στα αλιευτικά εργαλεία, οι οποίες όμως πλέον λαμβάνουν την 5^η θέση, αντί της 1^{ης} στην περίπτωση της παράκτιας.

A.1.α.6. Συμπεράσματα και προβλήματα της έρευνας

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται οι βασικές οικονομικές μεταβλητές για τον τομέα της Θαλάσσιας Αλιείας της Ελλάδας για το έτος 2017. Οι μεταβλητές αυτές συλλέχθηκαν στα πλαίσια του Εθνικού Προγράμματος Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων για το έτος 2018. Η συλλογή των οικονομικών μεταβλητών πραγματοποιήθηκε με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου σε δείγμα αλιευτικών σκαφών.

Όπως προβλέπεται στο εθνικό πρόγραμμα, η επιλογή του δείγματος πραγματοποιήθηκε με στρωματοποιημένη τυχαία δειγματοληψία. Ως δειγματοληπτικό πλαίσιο χρησιμοποιήθηκε το Μητρώο Αλιευτικών Σκαφών για το έτος 2017 και η στρωματοποίηση του πληθυσμού πραγματοποιήθηκε με βάση το μήκος του σκάφους και το κύριο αλιευτικό του εργαλείο. Ο ελληνικός αλιευτικός στόλος διακρίθηκε έτσι σε 17 τμήματα, εκ των οποίων τα εννιά αφορούν την αλιεία μικρής κλίμακας, που συμπεριλαμβάνει όλα τα σκάφη με μήκος μικρότερο από 12 μέτρα.

Από την ανάλυση που προηγήθηκε συμπεραίνουμε ότι την περίοδο 2012-2017, ο αριθμός των σκαφών, ο συνολικός αριθμός απασχολούμενων ακολουθούν πτωτική πορεία. Η παραγωγή παρουσίασε μία σημαντική αύξηση στη μέση αλιεία και μία αντίστοιχη μείωση στην παράκτια αλιεία σε σχέση με το 2016. Για τα επιμέρους τμήματα του στόλου, είναι σημαντικό το γεγονός ότι στα 13 από τα 17 τμήματα του στόλου παρουσιάζονται καθαρά κέρδη, κάτι που ισχύει και για το σύνολο του στόλου. Μία πιθανή ερμηνεία των αποτελεσμάτων αυτών μπορεί να είναι η έξοδο από τον κλάδο της θαλάσσιας αλιείας των λιγότερο κερδοφόρων σκαφών αλλά και η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των ενεργών σκαφών αναφορικά κυρίως με τη μείωση χρήσης εισροών. Η βελτίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων και των οικονομικών δεικτών βέβαια αφορά μόνο στην μέση αλιεία, με δεδομένο ότι η παράκτια αλιεία παρουσιάζει αθροιστικά μικρές ζημιές. Βέβαια, και στην περίπτωση της παράκτιας αλιείας, σε πέντε από τα εννιά επιμέρους τμήματα (συμπεριλαμβανομένων των πολύ σημαντικών τμημάτων DFN0612 και ΗΟΚ0612), παρουσιάζονται καθαρά κέρδη. Επίσης, το άθροισμα του κέρδους και της αμοιβής της τεκμαρτής εργασίας στην περίπτωση της παράκτιας αλιείας είναι θετικό σε όλα τα επιμέρους τμήματά της και αρκετά υψηλό συνολικά. Το γεγονός αυτό δείχνει ότι η συγκεκριμένη δραστηριότητα προσφέρει στους αλιείς ένα θετικό εισόδημα.

II. B: ΕΚΘΕΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ 2017

1. Εισαγωγή

Στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων 2017-2019 σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Καν (ΕΕ) 199/2008 και του Καν (ΕΕ) 2017/1004 πραγματοποιήθηκε η συλλογή κοινωνικών δεδομένων για τον τομέα της θαλάσσιας αλιείας για το έτος αναφοράς 2017. Η συλλογή κοινωνικών δεδομένων αφορά στοιχεία απασχόλησης όπως αυτά περιγράφονται στον κανονισμό: αριθμός συνιδιοκτητών, αμειβόμενο πλήρωμα ανά σκάφος και ανά φύλο, μη αμειβόμενο πλήρωμα ανά σκάφος και ανά φύλο, ώρες εργασίας αμειβόμενου πληρώματος επί του σκάφους και ανά φύλο, ώρες εργασίας μη αμειβόμενου πληρώματος επί του σκάφους και ανά φύλο και μήνες δραστηριότητας των σκαφών.

Επίσης, συλλέχτηκαν στοιχεία που αφορούν δημογραφικά και κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά όπως: φύλο των μελών του πληρώματος, ηλικία του πληρώματος, ιθαγένεια μελών πληρώματος, επίπεδο εκπαίδευσης πληρώματος, καθεστώς απασχόλησης, ποσοστό του χρόνου απασχόλησης στην ξηρά και βασικές εργασίες στην ξηρά.

Επιπλέον, συλλέγονται και μεταβλητές που βοηθούν στην περιγραφή των χαρακτηριστικών των νοικοκυριών των αλιέων όπως, είδος παράλληλης δραστηριότητας (εφόσον υφίσταται), συμμετοχή σε κάποιο συλλογικό όργανο, οικογενειακή κατάσταση καπετάνιου, μέγεθος νοικοκυριού καπετάνιου, ηλικία τέκνων καπετάνιου, επίπεδο εκπαίδευσης τέκνων καπετάνιου, αριθμός μελών νοικοκυριού (καπετάνιου) που απασχολούνται στην αλιεία.

Στην παρούσα έκθεση, θα αναλυθεί το κοινωνικό προφίλ του Ελληνικού αλιευτικού στόλου. Συγκεκριμένα οι κοινωνικές μεταβλητές που αναλύονται είναι οι εξής: απασχόληση ανά φύλο, ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης (ΙΠΑ)¹² ανά φύλο, απασχόληση κατά ηλικία, απασχόληση ανά επίπεδο εκπαίδευσης, απασχόληση ανά εθνικότητα, μη αμειβόμενη εργασία ανά φύλο και απασχόληση ανά καθεστώς απασχόλησης.

Στην συνέχεια, αξιοποιώντας ένα ζεύγος δεικτών βασιζόμενο στις μελετώμενες κοινωνικές μεταβλητές επιδιώκεται η χαρτογράφηση του επιχειρηματικού προφίλ των Ελληνικών αλιευτικών επιχειρήσεων πραγματοποιώντας τμηματοποίηση των τμημάτων του στόλου μεταξύ οικογενειακού και επιχειρηματικού μοντέλου αλιευτικής δραστηριότητας. Τέλος, διατυπώνονται τα συμπεράσματα σχετικά με την ανάλυση του κοινωνικού και επιχειρηματικού προφίλ των Ελληνικών αλιευτικών επιχειρήσεων.

Σχετικά με την συλλογή των κοινωνικών μεταβλητών, αυτή πραγματοποιήθηκε με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου που περιγράφεται αναλυτικά στο παραδοτέο «Οδηγίες για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου και της βάσης δεδομένων των κοινωνικοοικονομικών στοιχείων για τον τομέα της θαλάσσιας αλιείας, Έτος 2018».

Τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν από δείγμα σκαφών που προέκυψε με βάση τη μέθοδο δειγματοληψίας που περιγράφεται στην έκθεση του Μεθοδολογικού Πλαισίου για τις Κοινωνικοοικονομικές μεταβλητές. Το δειγματοληπτικό πλαίσιο που χρησιμοποιείται για την συλλογή των κοινωνικών μεταβλητών είναι το ίδιο με αυτό που αξιοποιείται για την συλλογή των οικονομικών μεταβλητών.

¹² 1 ΙΠΑ(Ισοδύναμο Πλήρους Απασχόλησης) =1750 εργατώρες/έτος (ΦΕΚ Β' 1181/09-06-2011)

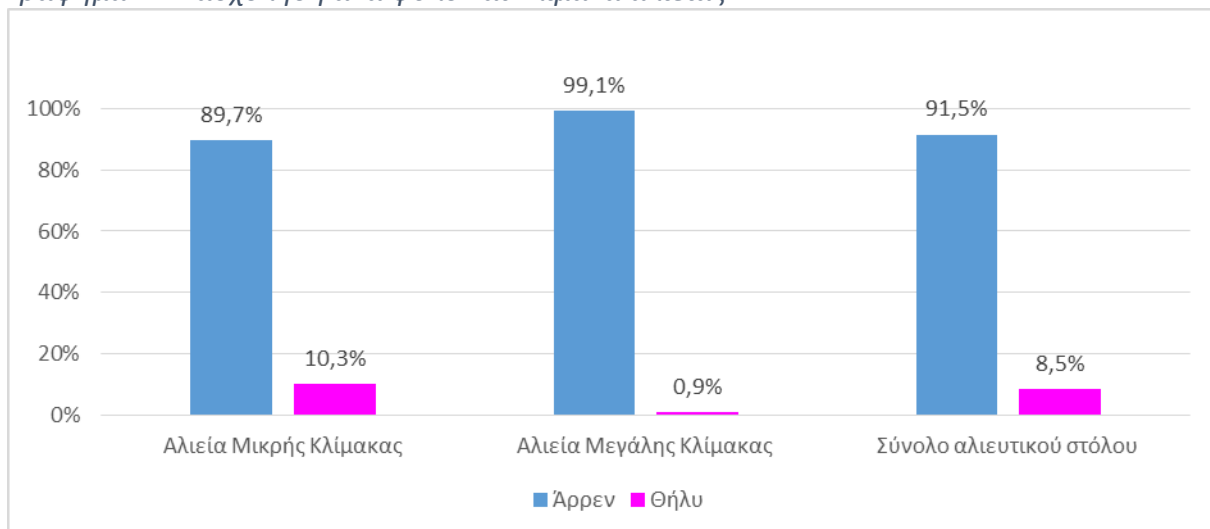
2. Ανάλυση κοινωνικού προφίλ του αλιευτικού στόλου και των επιμέρους κλίμακων του (Αλιεία Μικρής & Μεγάλης κλίμακας)¹³

Στην παρούσα ενότητα, κάθε κοινωνική μεταβλητή αναλύεται για το σύνολο του αλιευτικού στόλου αλλά και για κάθε κατηγορία κλίμακας ξεχωριστά. Αρχικά, κάθε μεταβλητή εκτιμάται στο επίπεδο του δείγματος για κάθε τμήμα του στόλου ξεχωριστά και έπειτα ανάγεται σε επίπεδο πληθυσμού βάσει των συντελεστών αναγωγής. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να τονιστεί πως η εικόνα των εξεταζόμενων κοινωνικών μεταβλητών σε επίπεδο αλιευτικού στόλου διαμορφώνεται στον μεγαλύτερο βαθμό από την αλιεία μικρής κλίμακας λόγω του σημαντικού βάρους που έχει αριθμητικά επί του αλιευτικού στόλου δεδομένου ότι το 94% των σκαφών και το 81% των απασχολούμενων συγκεντρώνεται στην αλιεία μικρής κλίμακας.

2.1 Απασχόληση ανά φύλο

Η απασχόληση ανά φύλο για την αλιεία μικρής κλίμακας αναλύεται σε 89,7% για το ανδρικό εργατικό δυναμικό και σε 10,3% για το γυναικείο εργατικό δυναμικό ενώ για την περίπτωση της αλιείας μεγάλης κλίμακας η αντίστοιχη κατανομή αναλύεται σε 99,1% και 0,9% υποδηλώνοντας την υψηλότερη εντατικοποίηση εργασίας που απαιτείται αλλά και την μεγαλύτερη αντιξοότητα των συνθηκών. Σε επίπεδο συνόλου του αλιευτικού στόλου η κατανομή αναλύεται σε 91,5% για τους άνδρες και σε 8,5% για τις γυναίκες.

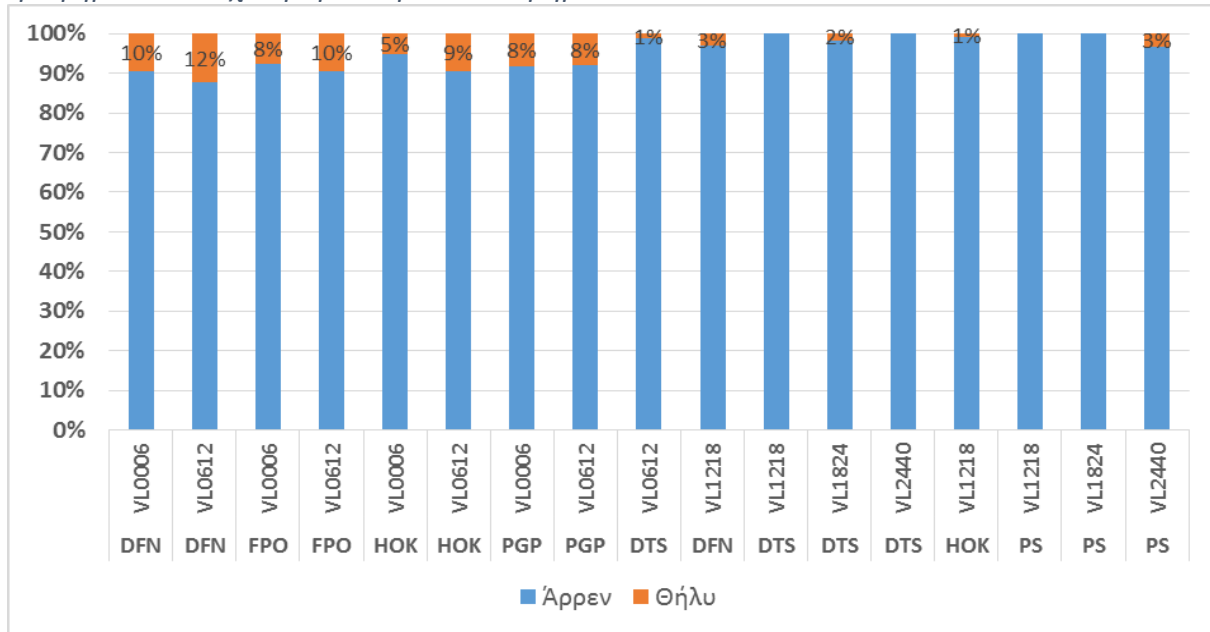
Γράφημα 1. Απασχόληση ανά φύλο και κλίμακα αλιείας.

Σε επίπεδο τμημάτων του στόλου, για την περίπτωση της αλιείας μικρής κλίμακας, το υψηλότερο ποσοστό γυναικείου εργατικού δυναμικού παρατηρείται στα Δίχτυα (DFN) μήκους 6-12 μέτρα το ενώ το μικρότερο παρατηρείται στις Τράτες (DTS) μήκους 6-12 μέτρων (Γράφημα 2). Στην αλιεία μεγάλης κλίμακας τα υψηλότερα ποσοστά γυναικείας απασχόλησης παρατηρούνται στα Δίχτυα (DFN) μήκους 12-18 μέτρων και στα Γρι γρι (PS) μήκους 24-40 μέτρων, ενώ στις Τράτες (DTS) με μήκος 12-18 και 24-40 μέτρα, και στα Γρι γρι (PS) με μήκος 12-18 και 18-24 μέτρα δεν παρατηρείται γυναικεία απασχόληση.

¹³ Η αλιεία Μικρής κλίμακας περιλαμβάνει σκάφη με μήκος μέχρι 12 μέτρα και η αλιεία Μεγάλης κλίμακας περιλαμβάνει σκάφη με μήκος μεγαλύτερο των 12 μέτρων.

Γράφημα 2. Απασχόληση ανά φύλο και τμήμα του στόλου.

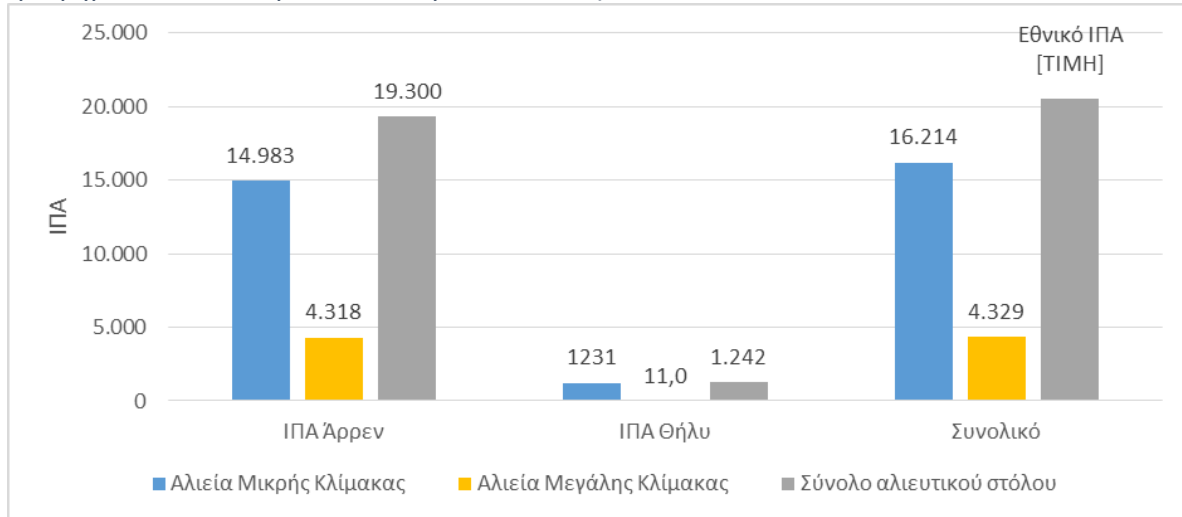

2.2 Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης ανά φύλο

Τα Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης (ΙΠΑ) της αλιείας μικρής κλίμακας εκτιμήθηκαν σε 14.983 μονάδες για το ανδρικό εργατικό δυναμικό και σε 1.231 για το γυναικείο με την κατανομή να διαμορφώνεται σε 92,4% και 7,6% αντιστοίχως. Για την αλιεία μεγάλης κλίμακας, τα ΙΠΑ εκτιμήθηκαν σε 4.318 μονάδες για το ανδρικό εργατικό δυναμικό και σε 11 για το γυναικείο με την κατανομή να διαμορφώνεται στο 99,7% για τους άνδρες και στο 0,03% για τις γυναίκες. Κατ' επέκταση το Εθνικό ΙΠΑ εκτιμήθηκε σε 20.542 μονάδες το οποίο διαμορφώνεται κατά 94% από το ανδρικό εργατικό δυναμικό και κατά 6% από το γυναικείο.

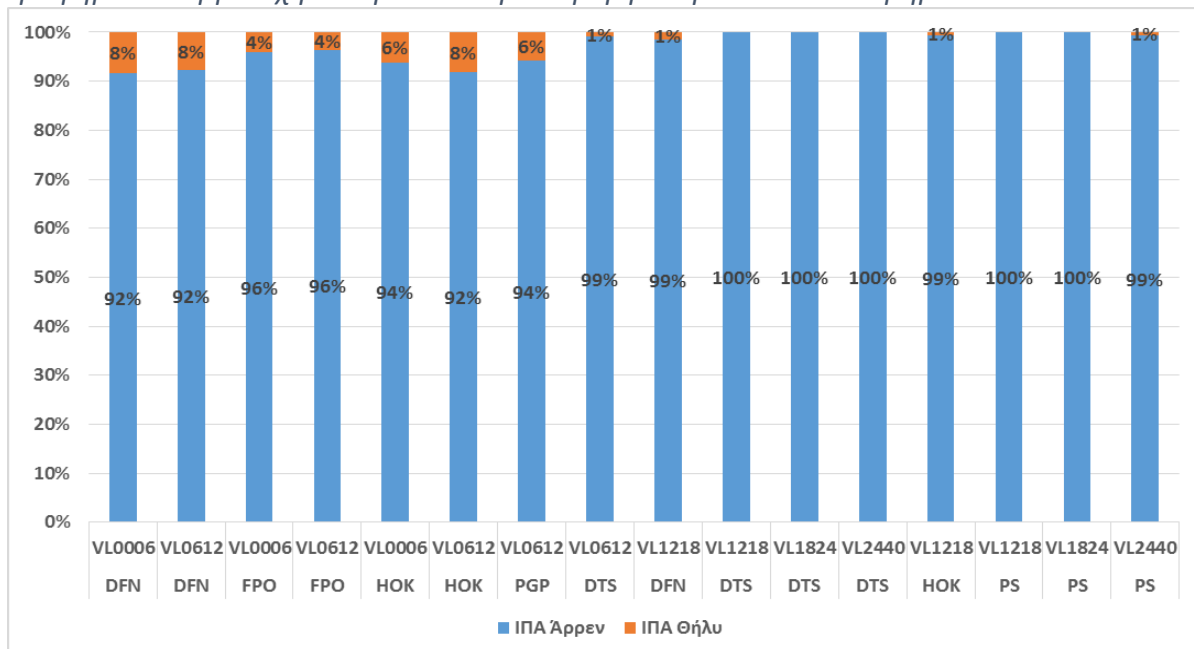
Σχετικά με τη διαμόρφωση του Εθνικού ΙΠΑ, το μεγαλύτερο ποσοστό (79%) προέρχεται από την αλιεία μικρής κλίμακας λόγω του σημαντικού αριθμού σκαφών της επί του εθνικού αλιευτικού στόλου (94%). Ωστόσο η συμβολή της αλιείας μεγάλης κλίμακας μπορεί να θεωρηθεί αρκετά σημαντική συγκριτικά με τον μικρό αριθμό σκαφών (6%), αφού διαμορφώνει το 21% των ΙΠΑ του αλιευτικού στόλου, υποδηλώνοντας τον υψηλό κατά μέσο όρο αριθμό εργαζομένων που απασχολεί πλήρως.

Γράφημα 3. ΙΠΑ ανά φύλο και κλίμακα αλιείας.

Σύμφωνα με το γράφημα 4, μπορεί να διαπιστωθεί πως για την αλιεία μικρής κλίμακας η υψηλότερη συμμετοχή των γυναικών στη διαμόρφωση των ΙΠΑ παρατηρείται στα Δίχτυα (DFN) με μήκος έως 6 μέτρα και μήκους 6-12 μέτρων καθώς και στα Παραγάδια (HOK) μήκους 6-12 μέτρων. Αντίθετα, η χαμηλότερη συμμετοχή παρατηρείται στις Τράτες (DTS) μήκους 6-12 μέτρων. Για την αλιεία μεγάλης κλίμακας η υψηλότερη συμμετοχή των γυναικών στη διαμόρφωση των ΙΠΑ παρατηρείται στα Γρι γρι (PS) μήκους 24-40 μέτρων και στα Παραγάδια (HOK) με μήκος 12-18 μέτρα. Στα υπόλοιπα τμήματα της αλιείας μεγάλης κλίμακας δεν παρατηρείται γυναικεία συμμετοχή στη διαμόρφωση των ΙΠΑ.

Γράφημα 4. Συμμετοχή του φύλου στην διαμόρφωση του ΙΠΑ ανά τμήμα του στόλου.

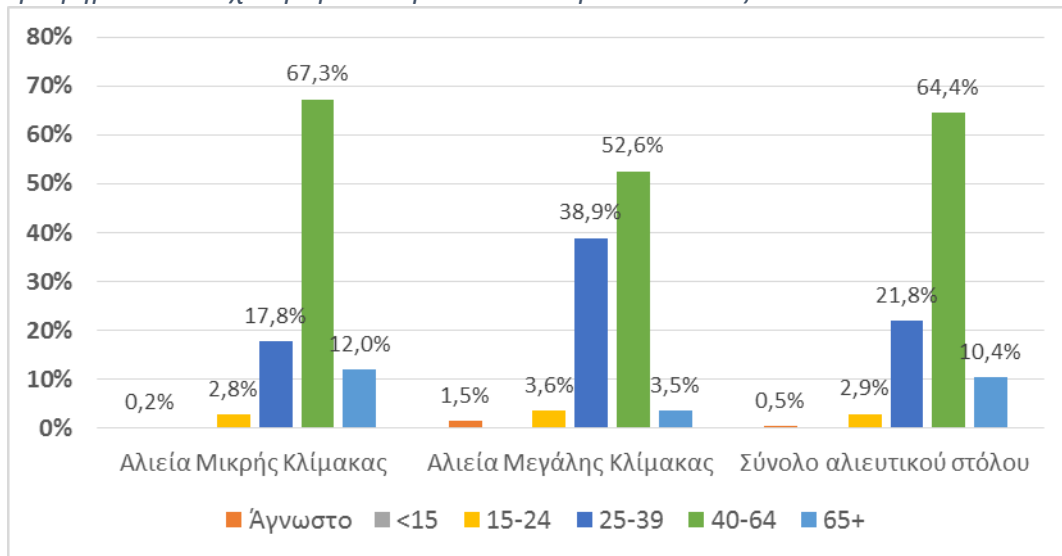

2.3 Απασχόληση κατά ηλικία

Η ηλικιακή σύνθεση για την αλιεία μικρής κλίμακας αναλύεται σε 2,8% για την ηλικιακή κλάση 15-24, σε 17,8% για την ηλικιακή κλάση 25-39 ενώ η πλειοψηφία των μελών του πληρώματος συναντάται στις υψηλότερες ηλικιακές κλάσεις όπου το 67,3% ανήκει στην ηλικιακή κλάση των 40-64 και ένα 12% σε ηλικίες 65+. Επιπλέον, για ένα 0,2% των απασχολούμενων δεν δόθηκε απάντηση. Για την περίπτωση της αλιείας μεγάλης κλίμακας η ηλικιακή σύνθεση αναλύεται σε 3,6% για την ηλικιακή κλάση 15-24, σε 38,9% για την ηλικιακή κλάση 25-39 ενώ η πλειοψηφία των μελών του πληρώματος συναντάται στις υψηλότερες ηλικιακές κλάσεις όπου το 52,6% ανήκει στην ηλικιακή κλάση των 40-64 και ένα 3,5% σε ηλικίες 65+. Όπως μπορεί να παρατηρηθεί, η αλιεία μεγάλης κλίμακας εμφανίζει μικρότερα ποσοστά απασχολούμενων στις υψηλές ηλικιακές κλάσεις (40-64 & 65+), υποδηλώνοντας την υψηλότερη εντατικοποίηση της εργασίας που απαιτείται αλλά και την μεγαλύτερη αντιξοότητα των συνθηκών. Επιπλέον, για ένα 1,5% των απασχολούμενων δεν δόθηκε απάντηση.

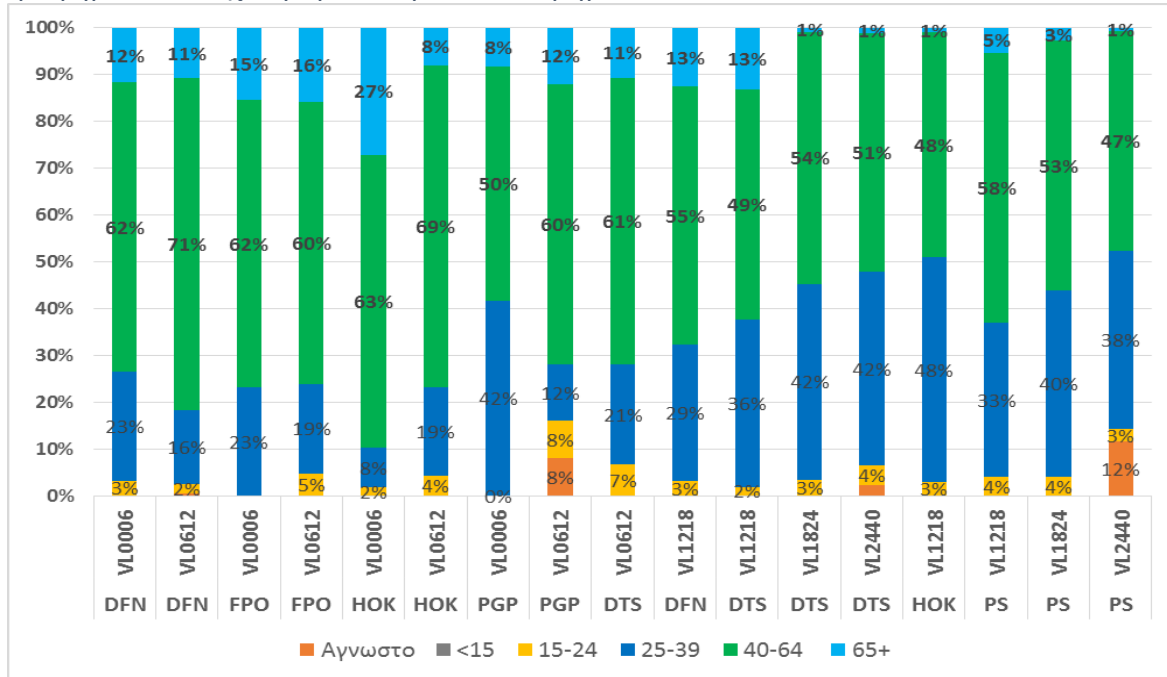
Σε επίπεδο αλιευτικού στόλου η ηλικιακή σύνθεση αναλύεται σε 2,9% για την ηλικιακή κλάση 15-24, σε 21,8% για την ηλικιακή κλάση 25-39 ενώ η πλειοψηφία των μελών του πληρώματος συναντάται στις υψηλότερες ηλικιακές κλάσεις όπου το 64,4% ανήκει στην ηλικιακή κλάση των 40-64 και ένα 10,4% σε ηλικίες 65+. Τέλος, για ένα 0,5% των απασχολούμενων δεν δόθηκε απάντηση.

Γράφημα 5. Απασχόληση κατά ηλικία και κλίμακα αλιείας.

Με τη βοήθεια του γραφήματος 6, μπορεί να διαπιστωθεί πως για την αλιεία μικρής κλίμακας η υψηλότερη συγκέντρωση στις υψηλές ηλικιακές κλάσεις παρατηρείται στα Παραγάδια (HOK) με μήκος έως 6 μέτρα ενώ αντιθέτως η χαμηλότερη συγκέντρωση παρατηρείται στα Πολλαπλά Παθητικά Εργαλεία (PGP) με μήκος έως 6 μέτρα. Για την αλιεία μεγάλης κλίμακας η υψηλότερη συγκέντρωση στις υψηλές ηλικιακές κλάσεις παρατηρείται στα Γρι γρι (PS) μήκους 12-18 μέτρων ενώ αντιθέτως η χαμηλότερη συγκέντρωση παρατηρείται στα Παραγάδια (HOK) με μήκος 12-18 μέτρα.

Γράφημα 6. Απασχόληση κατά ηλικία και τμήμα του στόλου.

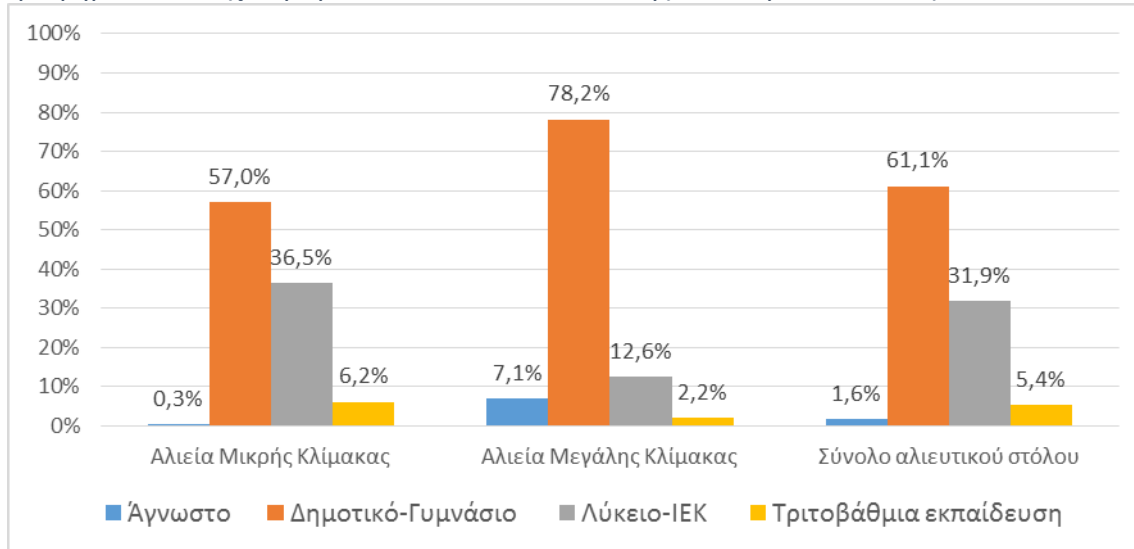
2.4 Απασχόληση ανά επίπεδο εκπαίδευσης

Όσον αφορά το επίπεδο της εκπαίδευσης για την αλιεία μικρής κλίμακας, το 57% είναι απόφοιτοι Δημοτικού-Γυμνασίου, το 36,5% απόφοιτοι Λυκείου-ΙΕΚ και το 6,2% απόφοιτοι Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ για το 0,3% των απασχολούμενων δεν δόθηκε απάντηση. Για την περίπτωση της αλιείας μεγάλης κλίμακας, το 78,2% είναι απόφοιτοι Δημοτικού-Γυμνασίου, το 12,6% απόφοιτοι Λυκείου-ΙΕΚ και το 2,2% απόφοιτοι Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ για το 7,1% των απασχολούμενων δεν δόθηκε απάντηση. Σε επίπεδο αλιευτικού στόλου, το 61,1% είναι απόφοιτοι Δημοτικού-Γυμνασίου, το 31,9% απόφοιτοι Λυκείου-ΙΕΚ και το 5,4% απόφοιτοι Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ενώ για ένα 1,6% των απασχολούμενων δεν δόθηκε απάντηση.

Το συγκριτικά υψηλό ποσοστό αποφοίτων Δημοτικού-Γυμνασίου που παρατηρείται στην αλιεία μεγάλης κλίμακας οφείλεται όπως θα δούμε παρακάτω στο σημαντικό ποσοστό απασχολούμενων από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης/ΕΟΧ¹⁴ οι οποίοι κυρίως έχουν ολοκληρώσει το βασικό κύκλο σπουδών.

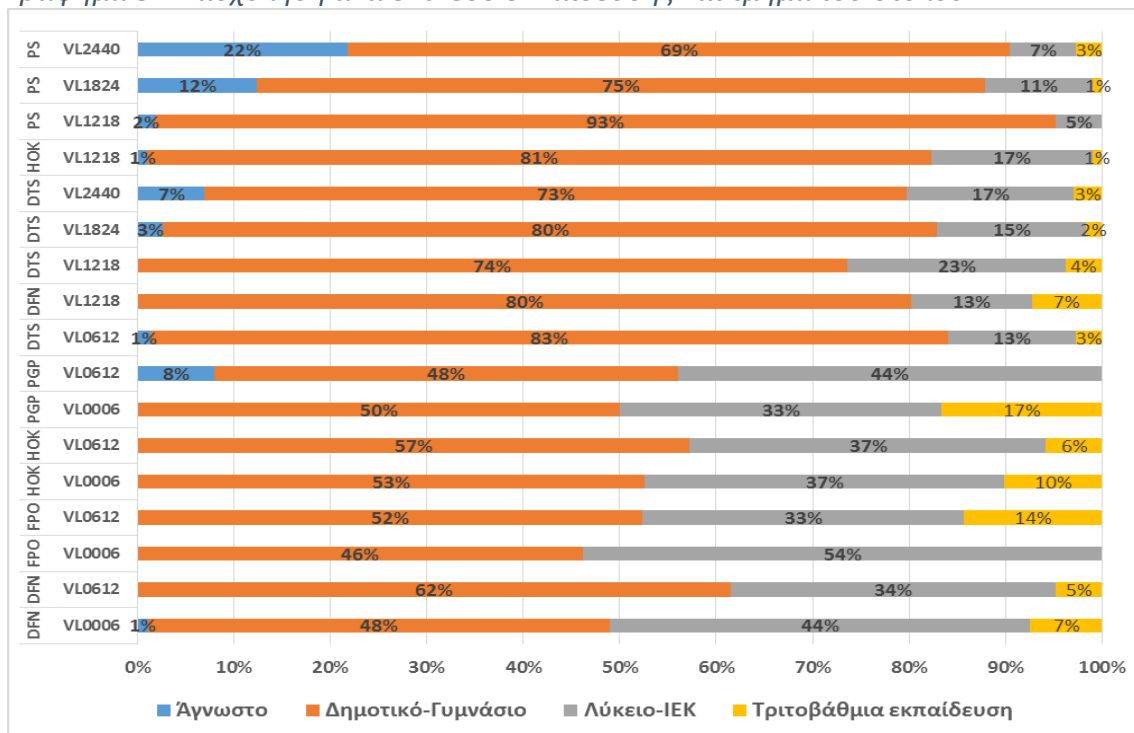
¹⁴ Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος : Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία

Γράφημα 7. Απασχόληση ανά επίπεδο εκπαίδευσης και κλίμακα αλιείας.

Βάσει του γραφήματος 8, μπορεί να παρατηρηθεί πως στην περίπτωση της αλιείας μικρής κλίμακας οι Παγίδες και Κιούρτοι (FPO) μήκους έως 6 μέτρα εμφανίζουν την μικρότερη συγκέντρωση απασχολούμενων στην χαμηλή εκπαίδευση (Δημοτικό-Γυμνάσιο). Αντίθετα, η υψηλότερη συγκέντρωση απασχολούμενων στην χαμηλή εκπαίδευση εμφανίζεται στις Τράτες (DTS) με μήκος 6-12 μέτρα. Στην περίπτωση της αλιείας μεγάλης κλίμακας, οι Τράτες (DTS) μήκους 12-18 μέτρων εμφανίζουν την μικρότερη συγκέντρωση απασχολούμενων στην χαμηλή εκπαίδευση ενώ αντίθετως η υψηλότερη συγκέντρωση απασχολούμενων στην χαμηλή εκπαίδευση εμφανίζεται στα Γρι γρι (PS) με μήκος 12-18 μέτρα.

Γράφημα 8. Απασχόληση ανά επίπεδο εκπαίδευσης και τμήμα του στόλου.

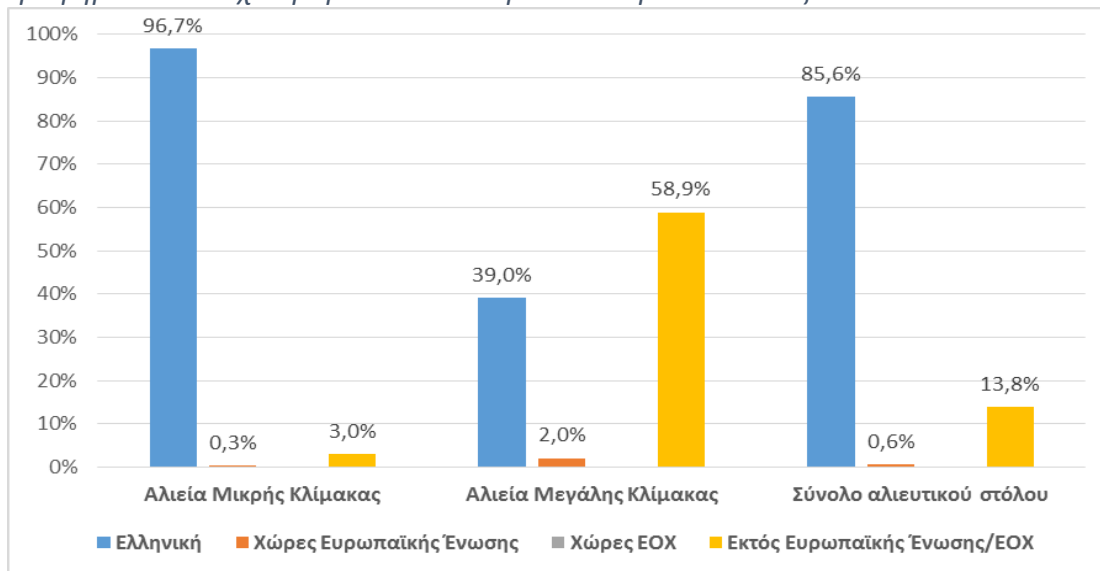
2.5 Απασχόληση ανά εθνικότητα

Η κύρια εθνικότητα του απασχολούμενου δυναμικού για την αλιεία μικρής κλίμακας είναι η Ελληνική με ποσοστό 96,7% και ακολουθούν με σημαντική διαφορά οι εθνικότητες χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης/ΕΟΧ με ποσοστό 3% (κυρίως Αιγύπτιοι) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ποσοστό 0,3%. Αναλύοντας την κατανομή σε επίπεδο αλιείας μεγάλης κλίμακας, το 39% των απασχολούμενων είναι Ελληνικής εθνικότητας, το 58,9% εθνικοτήτων χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης/ΕΟΧ και το 2% από εθνικότητες χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το υψηλό ποσοστό απασχολούμενων από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης/ΕΟΧ που παρατηρείται για την αλιεία μεγάλης κλίμακας ερμηνεύεται από τις σημαντικές ανάγκες που προκύπτουν σε εντατική εργασία, χαμηλού κόστους και οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν από την δομή της εγχώριας αγοράς εργασίας.

Σε επίπεδο αλιευτικού στόλου το 85,6% των απασχολούμενων είναι Ελληνικής εθνικότητας, το 13,8 % εθνικοτήτων χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης/ΕΟΧ και το 0,6% από εθνικότητες χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

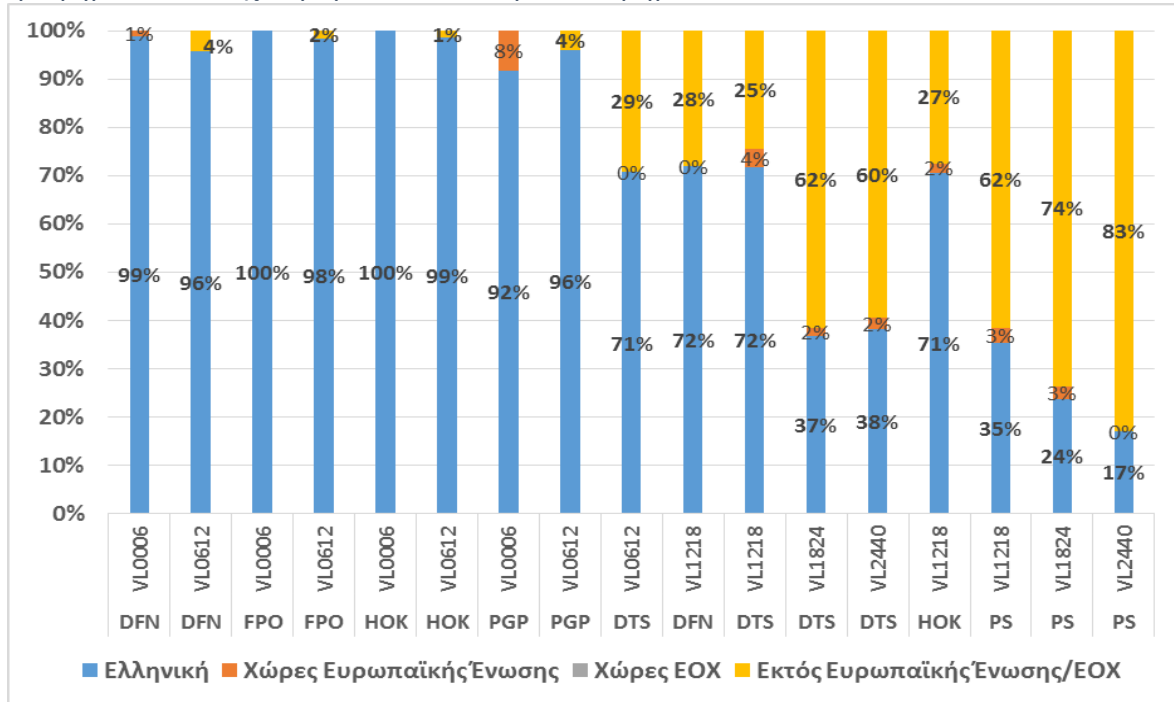
Γράφημα 9. Απασχόληση ανά εθνικότητα και κλίμακα αλιείας.

Σύμφωνα με το γράφημα 10, για την περίπτωση της αλιείας μικρής κλίμακας η υψηλότερη συγκέντρωση απασχολούμενων Ελληνικής εθνικότητας παρατηρείται στις Παγίδες και Κιούρτους (FPO) και στα Παραγάδια (ΗΟΚ) μήκους έως 6 μέτρα ενώ αντιθέτως η χαμηλότερη συγκέντρωση απασχολούμενων Ελληνικής εθνικότητας παρατηρείται στις Τράτες (DTS) μήκους 6-12 μέτρων.

Για την περίπτωση της αλιείας μεγάλης κλίμακας η υψηλότερη συγκέντρωση απασχολούμενων Ελληνικής εθνικότητας παρατηρείται στα Δίχτυα (DFN) και στις Τράτες (DTS) μήκους 6-12 μέτρων ενώ αντιθέτως η χαμηλότερη συγκέντρωση απασχολούμενων Ελληνικής εθνικότητας παρατηρείται στα Γρι γρι (PS) μήκους 24-40 μέτρων.

Γράφημα 10. Απασχόληση ανά εθνικότητα και τμήμα του στόλου.

2.6 Μη αμειβόμενη εργασία ανά φύλο

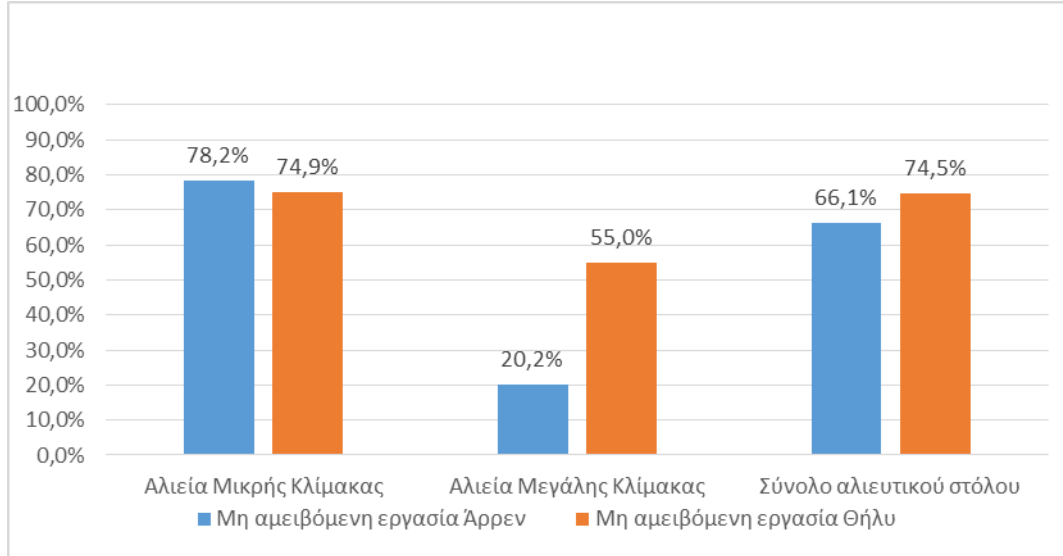
Η μη αμειβόμενη εργασία ανά φύλο για την αλιεία μικρής κλίμακας αναλύεται σε 78,2% για τους άνδρες και σε 74,9% για τις γυναίκες. Το συγκεκριμένο στοιχείο υποδηλώνει την παρουσία ενός οικογενειακού μοντέλου αλιευτικής δραστηριότητας συνδέοντας την μη αμειβόμενη εργασία με την τεκμαρτή αξία της εργασίας.

Για την περίπτωση της αλιείας μεγάλης κλίμακας τα ποσοστά μη αμειβόμενης εργασίας είναι 20,2% για τους άνδρες και 55% για τις γυναίκες, υποδηλώνοντας την ύπαρξη ενός επιχειρηματικού προτύπου άσκησης της αλιευτικής δραστηριότητας, όπου η οικογενειακή εργατική δύναμη δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες ενός πιο εντατικοποιημένου συστήματος αλιευτικής δραστηριότητας με αποτέλεσμα η κύρια εργατική δύναμη να αποτελείται από αμειβόμενο προσωπικό.

Σε επίπεδο συνόλου του αλιευτικού στόλου, τα ποσοστά μη αμειβόμενης εργασίας είναι 66,1% για τους άνδρες και 74,5% για τις γυναίκες.

Γράφημα 11. Μη αμειβόμενη εργασία ανά φύλο και κλίμακα αλιείας.

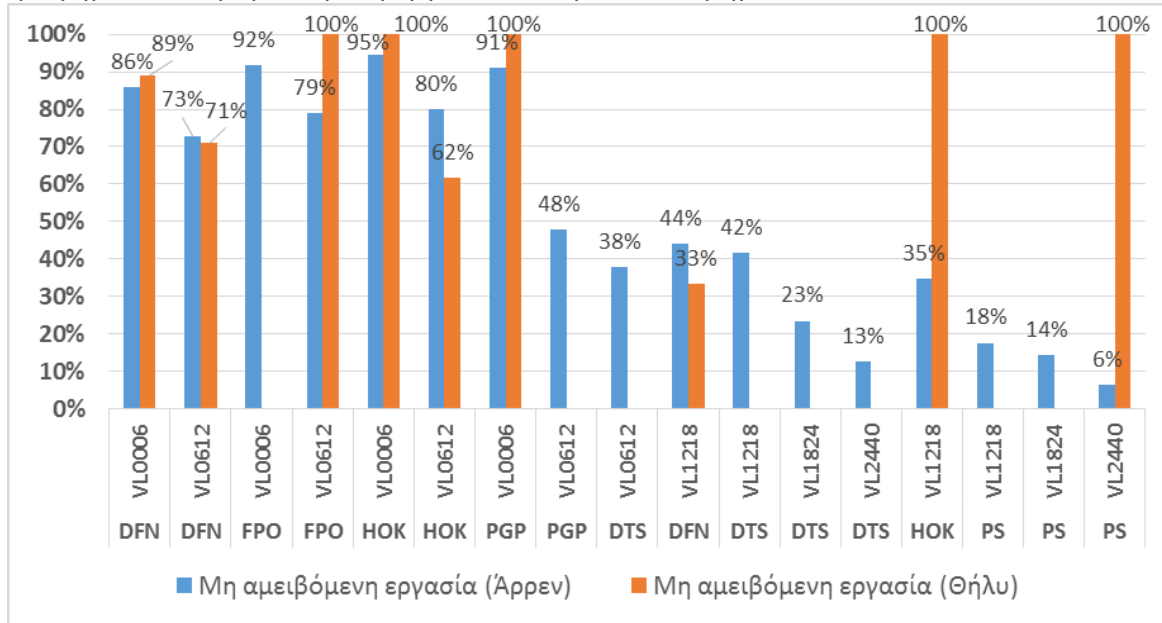

Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί πως το υψηλότερο ποσοστό μη αμειβόμενων ανδρών στην αλιεία μικρής κλίμακας παρατηρείται στα Παραγάδια (ΗΟΚ) μήκους έως 6 μέτρων ενώ το χαμηλότερο ποσοστό παρατηρείται στις Τράτες (DTS) μήκους 6-12 μέτρων (Γράφημα 12). Σε επίπεδο αλιείας μεγάλης κλίμακας το υψηλότερο ποσοστό μη αμειβόμενων ανδρών παρατηρείται στα Δίχτυα (DFN) μήκους 12-18 μέτρων ενώ το χαμηλότερο ποσοστό παρατηρείται στα Γρι γρι (PS) μήκους 24-40 μέτρων.

Αντίστοιχα, για την γυναικεία απασχόληση και για την περίπτωση της αλιείας μικρής κλίμακας το υψηλότερο ποσοστό μη αμειβόμενων παρατηρείται στις Παγίδες και Κιούρτους (FPO) μήκους 6-12 μέτρων, στα Παραγάδια (ΗΟΚ) και στα Πολλαπλά Παθητικά Εργαλεία (PGP) έως 6 μέτρα ενώ μηδενικό ποσοστό παρατηρείται στις Παγίδες και Κιούρτους (FPO) έως 6 μέτρα, στα Πολλαπλά Παθητικά Εργαλεία (PGP) και στις Τράτες (DTS) μήκους 6-12 μέτρων.

Σε επίπεδο αλιείας μεγάλης κλίμακας το υψηλότερο ποσοστό μη αμειβόμενων γυναικών παρατηρείται στα Παραγάδια (ΗΟΚ) μήκους 12-18 μέτρων και στα Γρι γρι (PS) μήκους 24-40 μέτρων ενώ το χαμηλότερο ποσοστό παρατηρείται στα Δίχτυα (DFN) με μήκος 12-18 μέτρα.

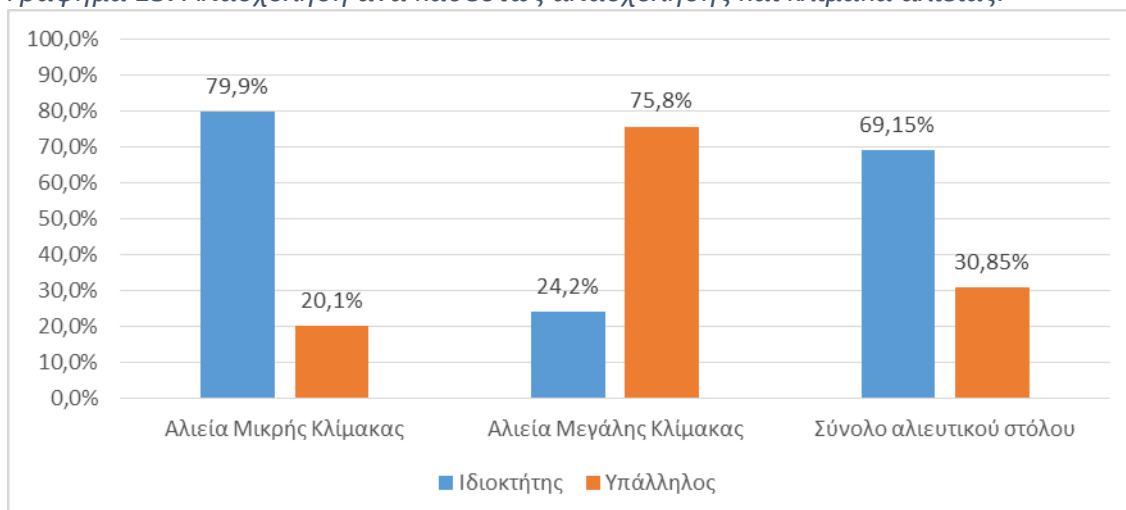
Γράφημα 12. Μη αμειβόμενη εργασία ανά φύλο και τμήμα του στόλου.

2.7 Απασχόληση ανά καθεστώς απασχόλησης

Αναφορικά με το καθεστώς απασχόλησης για την αλιεία μικρής κλίμακας, το 79,9% αποτελούν οι ιδιοκτήτες των αλιευτικών επιχειρήσεων και το 20,1% οι υπάλληλοι. Το συγκεκριμένο στοιχείο ερμηνεύει το υψηλό ποσοστό μη αμειβόμενης εργασίας που παρατηρείται και στα δύο φύλα (66,1% για τους άνδρες και 74,5% για τις γυναίκες) και η οποία συνδέεται με την έννοια της τεκμαρτής αξίας της εργασίας. Στην περίπτωση της αλιείας μεγάλης κλίμακας, το 24,2% αποτελούν οι ιδιοκτήτες των αλιευτικών επιχειρήσεων και το 75,8% οι υπάλληλοι. Στο επίπεδο του συνόλου του αλιευτικού στόλου, η κατανομή αναλύεται σε 69,15% για τους ιδιοκτήτες και σε 30,85% για τους υπαλλήλους.

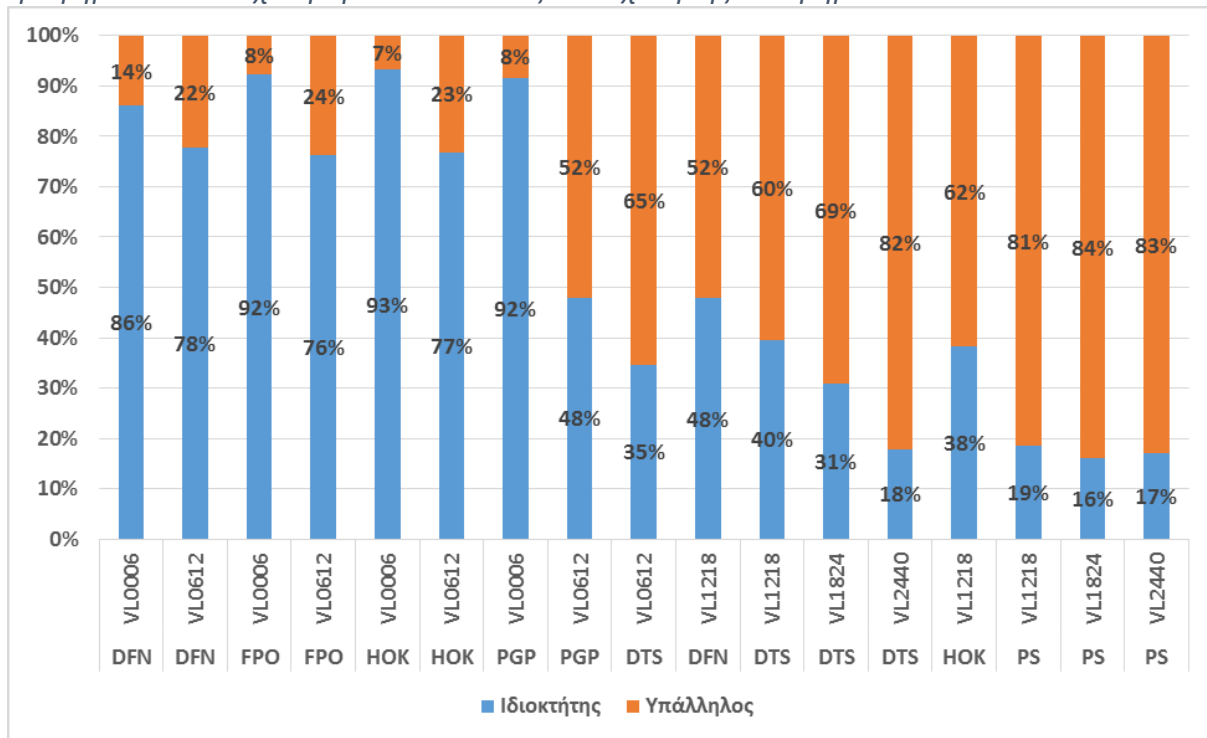
Γράφημα 13. Απασχόληση ανά καθεστώς απασχόλησης και κλίμακα αλιείας.

Όπως μπορεί να παρατηρηθεί με τη βοήθεια του γραφήματος 14, για την αλιεία μικρής κλίμακας, η υψηλότερη συγκέντρωση ιδιοκτητών παρατηρείται στα Παραγάδια (HOK) με μήκος έως 6 μέτρα ενώ αντιθέτως η χαμηλότερη συγκέντρωση παρατηρείται στις Τράτες (DTS) μήκους 6-12 μέτρων.

Για την αλιεία μεγάλης κλίμακας η υψηλότερη συγκέντρωση ιδιοκτητών παρατηρείται στα Δίχτυα (DFN) μήκους 12-18 μέτρων ενώ αντιθέτως η χαμηλότερη συγκέντρωση παρατηρείται στα Γρι γρι (PS) μήκους 18-24 μέτρων.

Γράφημα 14. Απασχόληση ανά καθεστώς απασχόλησης και τμήμα του στόλου.

3. Προσδιορισμός του επιχειρηματικού μοντέλου δραστηριοποίησης των τμημάτων του στόλου με την αξιοποίηση κοινωνικών μεταβλητών

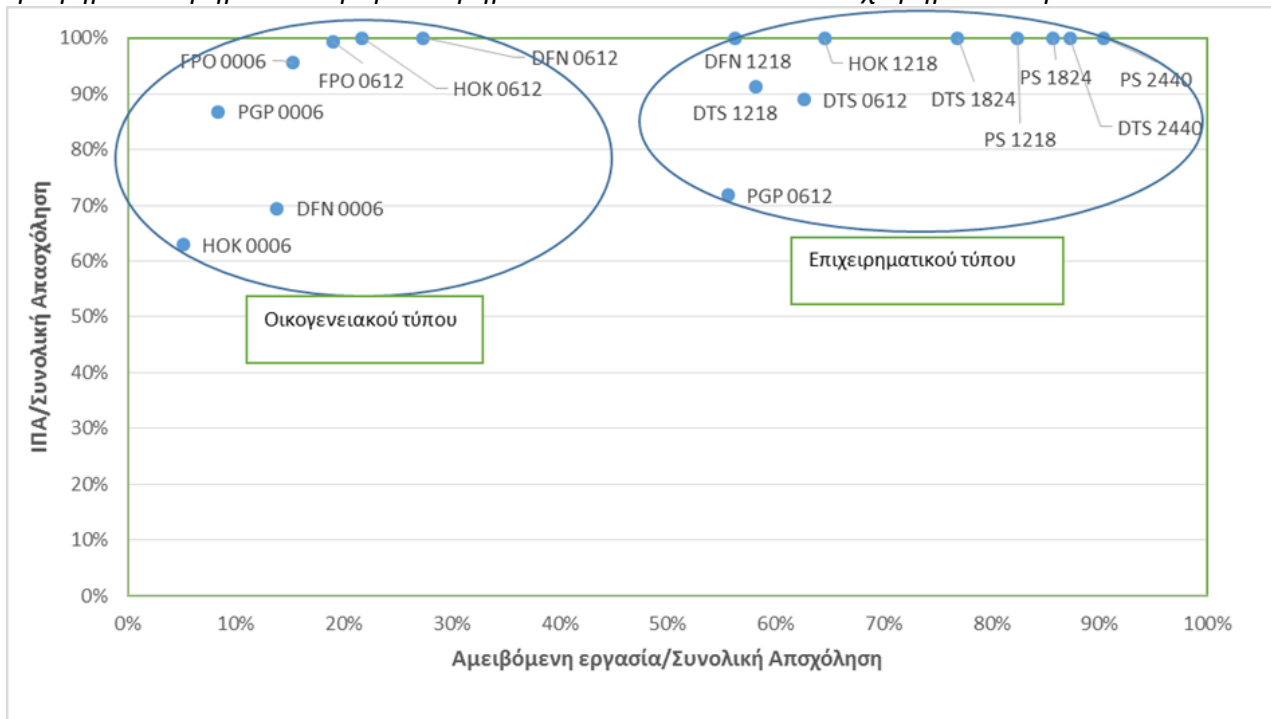
Στην παρούσα ενότητα, επιδιώκεται να χαρτογραφηθεί το επιχειρηματικό προφίλ των Ελληνικών αλιευτικών επιχειρήσεων μέσω της τμηματοποίησης αυτών σε δύο διακριτές κατηγορίες, τις αλιευτικές επιχειρήσεις οικογενειακού τύπου και επιχειρηματικού τύπου, αξιοποιώντας ένα ζεύγος δεικτών το οποίο ερείδεται στις κοινωνικές μεταβλητές. Πιο συγκεκριμένα, οι δείκτες που αξιοποιούνται είναι οι εξής 1) Αμειβόμενη εργασία/Συνολική Απασχόληση και 2) η σχέση ΙΠΑ/Συνολική Απασχόληση. Αναφορικά με τον πρώτο δείκτη, οι συγκριτικά υψηλότερες τιμές του συνδέονται με ένα πιο υψηλό επίπεδο επιχειρηματικής δραστηριότητας της αλιευτικής επιχείρησης, δεδομένου ότι η ένταση της αλιευτικής δραστηριότητας είναι τέτοιου βαθμού ώστε να δημιουργεί ανάγκες σε εργατώρες οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν από τη διαθέσιμη οικογενειακή εργατική δύναμη με αποτέλεσμα την πρόσληψη αμειβόμενου εργατικού δυναμικού. Σχετικά με τον δεύτερο δείκτη, οι υψηλότερες τιμές του καταδεικνύουν επίσης ένα πιο υψηλό επίπεδο επιχειρηματικής δραστηριότητας της αλιευτικής επιχείρησης, δεδομένου ότι σε μια επιχειρηματικού τύπου δραστηριότητα πραγματοποιείται ο κατάλληλος σχεδιασμός ώστε να αξιοποιούνται πλήρως και αποτελεσματικά οι διαθέσιμοι παραγωγικοί συντελεστές, στην προκειμένη περίπτωση το εργατικό δυναμικό.

Με την αξιοποίηση του παρακάτω γραφήματος τμηματοποίησης, μπορεί να γίνει αντιληπτό πως τα τμήματα του στόλου που προσεγγίζουν την τομή των αξόνων του καρτεσιανού επιπέδου τείνουν να χαρακτηρίζονται ως οικογενειακού τύπου ενώ τείνουν να χαρακτηριστούν ως επιχειρηματικού τύπου όταν απομακρύνονται από αυτή. Επιπλέον, ως κατώφλι μεταξύ οικογενειακού και επιχειρηματικού τύπου αλιευτικής δραστηριότητας τέθηκε το ποσοστό 50% για κάθε έναν από τους δύο δείκτες.

Όπως παρατηρείται έχουμε δύο διακριτά τμήματα, όπου το ένα αποτελείται από τμήματα του στόλου που ανήκουν στην αλιεία μικρής κλίμακας. Πιο συγκεκριμένα αποτελείται από τα Δίχτυα (DFN) μήκους έως 6 μέτρα και 6-12 μέτρων, τις Παγίδες και κιούρτους (FPO) μήκους έως 6 μέτρα και 6-12 μέτρων, από τα Παραγάδια (HOK) μήκους έως 6 μέτρα και 6-12 μέτρων και από τα Πολλαπλά Παθητικά Εργαλεία (PGP) μήκους έως 6 μέτρα. Με βάση τα κριτήρια που έχουν τεθεί τα συγκεκριμένα τμήματα του στόλου θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως οικογενειακού τύπου.

Το έτερο τμήμα αποτελείται από όλα τα τμήματα του στόλου που ανήκουν στην αλιεία μεγάλης κλίμακας καθώς και από δύο τμήματα που ανήκουν στην αλιεία μικρής κλίμακας. Πιο συγκεκριμένα αποτελείται από τα Πολλαπλά Παθητικά Εργαλεία (PGP) μήκους 6-12 μέτρων, τα Δίχτυα (DFN) μήκους 12-18 μέτρων, τις Τράτες βυθού (DTS) μήκους 6-12, 12-18, 18-24 και 24-40 μέτρων και από τα Γρι γρι (PS) μήκους 12-18, 18-24 και 24-40 μέτρων. Συνεπώς, τα συγκεκριμένα τμήματα του στόλου θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως επιχειρηματικού τύπου.

Γράφημα 15. Τμηματοποίηση των τμημάτων του στόλου βάσει επιχειρηματικού μοντέλου.

4. Συμπεράσματα

Σκιαγραφώντας το κοινωνικό προφίλ του Ελληνικού αλιευτικού στόλου, θα μπορούσε να διατυπωθεί πως το εργατικό του δυναμικό αποτελείται κυρίως από ανδρικό ανθρώπινο δυναμικό χωρίς βέβαια το γυναικείο ανθρώπινο δυναμικό να θεωρείται αμελητέο ειδικά για την αλιεία μικρής κλίμακας.

Τα ΙΠΑ κατανέμονται μεταξύ των ανδρών και γυναικών σε 96% και 4% αντιστοίχως. Όσον αφορά το Εθνικό ΙΠΑ, αυτό διαμορφώνεται κυρίως από την αλιεία μικρής κλίμακας λόγω του συντριπτικά μεγαλύτερου αριθμού σκαφών επί του αλιευτικού στόλου. Όμως θα πρέπει να επισημανθεί για την αλιεία μεγάλης κλίμακας πως συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην διαμόρφωση του Εθνικού ΙΠΑ συγκριτικά με το μικρό αριθμό σκαφών της επί του αλιευτικού στόλου, υποδηλώνοντας τον σημαντικό αριθμό εργαζόμενων που απασχολεί πλήρως.

Σχετικά με την κοινωνική μεταβλητή της Απασχόλησης κατά ηλικία, η πλειοψηφία των απασχολούμενων παρατηρείται στις υψηλές ηλικιακές κλάσεις. Αξίζει να σημειωθεί πως η αλιεία μεγάλης κλίμακας εμφανίζει συγκριτικά μικρότερα ποσοστά απασχολούμενων στις υψηλές ηλικιακές κλάσεις (40-64 & 65+), υποδηλώνοντας την υψηλότερη εντατικοποίηση εργασίας που απαιτείται αλλά και την μεγαλύτερη αντιξοότητα των συνθηκών.

Η πλειοψηφία των απασχολούμενων είναι απόφοιτοι χαμηλής εκπαίδευσης (απόφοιτοι Δημοτικού-Γυμνασίου) με την αλιεία μεγάλης κλίμακας να εμφανίζει το συγκριτικά υψηλότερο ποσοστό αποφοίτων Δημοτικού-Γυμνασίου το οποίο οφείλεται στο σημαντικό ποσοστό απασχολούμενων από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης/ΕΟΧ¹⁵ οι οποίοι κυρίως έχουν ολοκληρώσει τον βασικό κύκλο σπουδών.

Η κύρια εθνικότητα του απασχολούμενου δυναμικού στο σύνολο του αλιευτικού στόλου είναι η Ελληνική με ποσοστό 85,6%, ακολουθούν οι εθνικότητες χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης/ΕΟΧ με ποσοστό 13,6% (κυρίως Αιγύπτιοι) και οι εθνικότητες χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ποσοστό 0,6%. Θα πρέπει όμως να τονιστεί πως για την αλιεία μεγάλης κλίμακας το ανθρώπινο δυναμικό αποτελείται κυρίως από εθνικότητες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης/ΕΟΧ υποδηλώνοντας τις σημαντικές ανάγκες που προκύπτουν σε εντατική εργασία χαμηλού κόστους και οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν από τη δομή της εγχώριας αγοράς εργασίας.

Η μη αμειβόμενη εργασία αφορά την πλειοψηφία των εργαζομένων και για τα δύο φύλα υποδηλώνοντας το σημαντικό ρόλο της οικογενειακής εργατικής δύναμης, συνδέοντας τη μη αμειβόμενη εργασία με την έννοια της τεκμαρτής της αξίας. Βέβαια για την περίπτωση της αλιείας μεγάλης κλίμακας, η πλειοψηφία του εργατικού δυναμικού αμείβεται υποδηλώνοντας την ανάγκη μίσθωση εργασίας και συνεπώς την πιο επιχειρηματική κατεύθυνση της αλιείας μεγάλης κλίμακας.

Ός προς την κοινωνική μεταβλητή της απασχόλησης ανά καθεστώς απασχόλησης, η πλειοψηφία του ανθρώπινου δυναμικού αποτελείται από ιδιοκτήτες ερμηνεύοντας το υψηλό ποσοστό μη αμειβόμενης εργασίας. Ωστόσο για την περίπτωση της αλιείας μεγάλης κλίμακας οι υπάλληλοι αποτελούν την πλειοψηφία δεδομένου ότι οι υψηλές ανάγκες σε εργατοώρες δεν μπορούν να καλυφθούν μόνον από τους ιδιοκτήτες.

Τέλος, αξιοποιώντας ένα ζεύγος δεικτών βασιζόμενο στις εξεταζόμενες κοινωνικές μεταβλητές, επιδιώχθηκε ο προσδιορισμός του επιχειρηματικού προφίλ των τμημάτων του στόλου κατηγοριοποιώντας αυτά είτε ως οικογενειακού τύπου ή ως επιχειρηματικού τύπου. Με βάση την συγκεκριμένη τμηματοποίηση, σχεδόν το σύνολο των τμημάτων του στόλου της αλιείας μικρής κλίμακας εντάχθηκαν στις οικογενειακού τύπου αλιευτικές δραστηριότητες ενώ όλα τα τμήματα του στόλου που ανήκουν στην αλιεία μεγάλης κλίμακας εντάχθηκαν στις επιχειρηματικού τύπου αλιευτικές δραστηριότητες.

¹⁵ Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος : Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία

Μεταξύ των τμημάτων του στόλου το μεγαλύτερο χάσμα ως προς το επιχειρηματικό πρότυπο παρατηρήθηκε μεταξύ των Παραγαδιών (ΗΟΚ) μήκους έως 6 μέτρα (στα οποία υιοθετείται το οικογενειακό πρότυπο στον μεγαλύτερο συγκριτικά βαθμό) και των Γρι γρι (ΡS) μήκους 24-40 μέτρων όπου εφαρμόζεται το επιχειρηματικό πρότυπο άσκησης της αλιευτικής δραστηριότητας στον συγκριτικά μεγαλύτερο βαθμό.

Ο προσδιορισμός του επιχειρηματικού προφίλ των τμημάτων του στόλου με βάση τις κοινωνικές μεταβλητές μπορεί να αποτελέσει μια επιπλέον πληροφορία (πέραν των οικονομικών αποτελεσμάτων), η οποία θα μπορούσε να υποστηρίξει τις αποφάσεις των σχεδιαστών πολιτικής ώστε να διαμορφωθούν και να εφαρμοσθούν τα κατάλληλα μέτρα αλιευτικής πολιτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Α. Υπολογισμός δεικτών «αιφορικής συγκομιδής»

Με βάση τον Κανονισμό επιχειρήθηκε ο υπολογισμός δεικτών "αιφορικής συγκομιδής" (Κεφ. 10) για μια σειρά από βενθοπελαγικά και μικρά πελαγικά αποθέματα στις γεωγραφικές περιοχές (GSA) 20 (Ιόνιο) και 22 (Αιγαίο).

Οι τελικοί σταθμισμένοι δείκτες συγκομιδής F/F_{msy} για την μηχανότρατα, παράκτια και γρι-γρι είναι 0.84, 0.90 και 1.024 αντίστοιχα.

Παρακάτω φαίνονται οι τιμές F/F_{msy} για τα αποθέματα των ειδών που λήφθηκαν υπόψη, καθώς και η βαρύτητα κάθε αποθέματος με βάση την αξία της αλιευθείσας ποσότητας.

Σε κάθε περίπτωση λήφθηκαν υπόψη τα κύρια είδη, δηλαδή αυτά που απαρτίζουν τον μεγαλύτερο όγκο του αλιεύματος και έχουν και την μεγαλύτερη οικονομική αξία. Στην περίπτωση των γρι-γρι λήφθηκαν υπόψη δύο είδη, για την μηχανότρατα 5 και για τα παράκτια σκάφη 8 είδη.

Γρι - γρι (PS)

GSA	Species	F/F_{msy}	Catch Value
22	Anchovy (ANE)	0.99	35550
22	Sardine (PIL)	1.06	28762
20	Anchovy (ANE)	1.077	1054
20	Sardine (PIL)	1.021	2906

Τράτες βυθού (OTB)

GSA	Species	F/F_{msy}	Catch Value
22	Hake(HKE)	1.12	11083
22	Red mullet (MUT)	0.65	6944
22	Stripped mullet (MUR)	0.66	3210
22	Pink shrimp (DPS)	0.39	6797
22	Caramote prawn (TGS)	0.93	6103
20	Hake (HKE)	2.29	1062
20	Red mullet (MUT)	0.37	736
20	Stripped mullet (MUR)	0.12	53
20	Pink shrimp (DPS)	0.85	125
20	Caramote prawn (TGS)	0.88	265

Παράκτια σκάφη

GSA	Species	F/F_{msy}	Catch Value
22	Hake (HKE)	1.12	14765
22	Red mullet (MUT)	0.65	11340
22	Stripped mullet (MUR)	0.66	9456
22	Bogue (BOG)	0.65	5123
22	Octopus (OCC)	0.65	14210
22	Common pandora (PAC)	0.51	5130
22	Common cuttlefish (CTC)	1.54	11659
22	Caramote prawn (TGS)	0.93	6103
20	Hake (HKE)	2.29	2987
20	Red mullet (MUT)	0.37	3210
20	Stripped mullet (MUR)	0.12	214
20	Bogue (BOG)	0.30	530
20	Octopus (OCC)	0.76	3119
20	Common pandora (PAC)	0.53	1287
20	Common cuttlefish (CTC)	0.91	2897
20	Caramote prawn (TGS)	0.88	265

Για ένα μικρό αριθμό αποθεμάτων, οι υπολογισμοί των δεικτών αειφορικής συγκομιδής (F/F_{msy}) βασίζονται σε εκτιμήσεις πληθυσμών που έγιναν σε ομάδες εργασίας του GFCM και της Ε.Ε. (STECF), καθώς και στο πλαίσιο ευρωπαϊκού προγράμματος το οποίο χρηματοδοτήθηκε από την DG-MARE (RECFISH).

Για τα υπόλοιπα αποθέματα οι εκτιμήσεις πραγματοποιήθηκαν ειδικά για τις ανάγκες της συγκεκριμένης έκθεσης.

Σε όλες τις περιπτώσεις, η μη υλοποίηση του DCF για μια σειρά ετών έχει οδηγήσει σε εκτιμήσεις που εμπεριέχουν σημαντικό βαθμό αβεβαιότητας και μεγάλα περιθώρια σφάλματος λόγω των χρονικών κενών στα δεδομένα και την επακόλουθη υιοθέτηση μιας σειράς παραδοχών στις μεθόδους που ακολουθήθηκαν.

Επομένως οι εκτιμήσεις μπορεί να απέχουν από την πραγματικότητα και εκτιμάται ότι η χρήση τους για διαχειριστικούς λόγους είναι επισφαλής. Ανάλογη επισήμανση έγινε και από τις ομάδες εργασίας της ΕΕ που δεν συνιστούν την χρήση των συγκεκριμένων εκτιμήσεων για την ανάπτυξη διαχειριστικών σεναρίων.

Β. Αλιευτική Προσπάθεια

Στην παρακάτω ενότητα παρουσιάζονται τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία παρακολούθησης και καταγραφής της αλιευτικής προσπάθειας, με βάση το Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής Αλιευτικών Δεδομένων, και **αφορούν το έτος 2018**.

Στις θαλάσσιες γεωγραφικές υποπεριοχές της Ελλάδας δεν υπάρχουν οι ίδιες εξειδικευμένες αλιευτικές δραστηριότητες (ΕΑΔ).

Οι εξειδικευμένες αλιευτικές δραστηριότητες (ΕΑΔ) που επιλέχθηκαν για δειγματοληψία είναι σύμφωνες με την λίστα αναφοράς ΕΑΔ της Μεσογείου όπως αυτή αποφασίστηκε στην Περιφερειακή Συνάντηση Συντονισμού Μεσογείου και Μαύρης Θάλασσας το 2009 και έκτοτε ενημερώνεται ετησίως. Η επιλογή των ΕΑΔ βασίστηκε στο σύστημα κατάταξης που περιγράφεται στην Απόφαση 2010/93/Ε.Ε.

Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για την κατάταξη των ΕΑΔ ήταν η μέση τιμών των εκφορτώσεων, της αξίας των αλιευμάτων και της αλιευτικής προσπάθειας για τα έτη 2014 και 2016 καθώς ήταν αυτά για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για όλη τη διάρκειά του έτους.

ΕΑΔ που επιλέχθηκαν ανά Γεωγραφική Υποπεριοχή

Εξειδικευμένη αλιευτική δραστηριότητα (ΕΑΔ)	Είδη στόχος	Κωδικός	Περιοχή Συλλογής Δεδομένων
Τράτα βυθού	Βενθοπελαγικά είδη	OTB_DES_>=40_0_0	όλες οι Γεωγραφικές Υποπεριοχές
Γρι-γρι νύχτας	Μικρά πελαγικά ψάρια	PS_SPF_>=14_0_0	όλες οι Γεωγραφικές Υποπεριοχές
Μανωμένα δίχτυα	Βενθοπελαγικά είδη	GTR_DES_>=16_0_0	όλες οι Γεωγραφικές Υποπεριοχές
Απλάδια δίχτυα	Βενθοπελαγικά είδη	GNS_DES_>=16_0_0	όλες οι Γεωγραφικές Υποπεριοχές
Παραγάδι βυθού	Βενθοπελαγικά ψάρια	LLS_DEF_0_0_0	όλες οι Γεωγραφικές Υποπεριοχές
Παραγάδι αφρού	Μεγάλα πελαγικά ψάρια	LLD_LPF_0_0_0	όλη η επικράτεια
Παγίδες	Βενθοπελαγικά είδη	FPO_DES_0_0_0	μόνο η Γεωγραφική Υποπεριοχή 22
Βιντζότρατα (η αλιευτική δραστηριότητα επιλέχθηκε γιατί περιλαμβάνεται σε σχέδιο Διαχείρισης)	Βενθικά είδη	SB_SV_DEF_0_0_0	οι Γεωγραφικές Υποπεριοχές 20 και 22